

L'Economia Social i Solidària en les Polítiques Actives d'Ocupació per al Desenvolupament Local

Una anàlisi comparada entre Tarragona i Reus

Autor: Jesús Gellida Albiol

[@jesusgellida](#)

Juny 2019

Director del Treball: Ricard Espelt Rodrigo

Professor Responsable: Ivan Serrano Balaguer

Curs 2019

Resum

Aquesta recerca analitza les polítiques actives d'ocupació per al desenvolupament local des de l'enfocament de l'Economia Social i Solidària.

L'estudi s'ha realitzat a través d'un anàlisi comparat entre els municipis de Tarragona i Reus, per així poder determinar la importància estratègica en la implementació de les polítiques actives d'ocupació municipals des d'aquest enfocament. Una estratègia de recerca a través de mètodes mixtos per a l'obtenció d'informació i la seva posterior anàlisi, mitjançant el mètode d'estudi de cas comparat, utilitzant una combinació de diverses tècniques qualitatives i quantitatives.

L'àmbit acadèmic i, concretament, el programa de Màster d'Anàlisi Polític de la Universitat Oberta de Catalunya faciliten eines de recerca que, juntament amb una investigació dirigida i tutoritzada, afavoreixen poder analitzar en profunditat el desenvolupament local i les polítiques públiques. En aquest sentit, la hipòtesi que plantejem és que la promoció de l'Economia Social i Solidària a través de les polítiques actives d'ocupació afavoreix el desenvolupament local sostenible i una cohesió social del territori. Així doncs, aquesta recerca inicial, que es vol ampliar a posteriori, planteja aprofundir en la investigació de l'Economia Social i Solidària i verificar la hipòtesi de la tesi del Màster amb un estudi de cas comparat de les polítiques d'ocupació de les ciutats de Tarragona i Reus vinculades a l'Economia Social i Solidària.

Paraules clau: Economia Social i Solidària, polítiques públiques, polítiques actives d'ocupació, desenvolupament local, cohesió social.

Resumen

Esta investigación analiza las políticas activas de empleo para el desarrollo local desde el enfoque de la Economía Social y Solidaria.

El estudio se ha realizado a través de un análisis comparado entre los municipios de Tarragona y Reus, para así poder determinar la importancia estratégica en la implementación de las políticas activas de empleo municipales desde este enfoque. Una estrategia de investigación a través de métodos mixtos para la obtención de información y su posterior análisis, mediante el método de estudio de caso comparado, utilizando una combinación de varias técnicas cualitativas y cuantitativas.

El ámbito académico y, concretamente, el programa de Máster de Análisis Político de la *Universitat Oberta de Catalunya* facilitan herramientas de investigación que, junto con una investigación dirigida y tutorizada, favorecen poder hacer un análisis en profundidad del desarrollo local y de las políticas públicas. En este sentido, la hipótesis que planteamos es que la promoción de la Economía Social y Solidaria a través de las políticas activas de empleo favorece el desarrollo local sostenible y una cohesión social del territorio. Así pues, esta investigación inicial, que se quiere ampliar a posteriori, plantea profundizar en la investigación de la Economía Social y Solidaria y verificar la hipótesis de la tesis del Máster con un estudio de caso comparado de las políticas de empleo de las ciudades de Tarragona y Reus vinculadas a la Economía Social y Solidaria.

Palabras clave: Economía Social y Solidaria, políticas públicas, políticas activas de empleo, desarrollo local, cohesión social.

Abstract

This research analyses active employment policies for local development from the perspective of the Social and Solidarity Economy.

The study is based on a comparative analysis between the cities of Tarragona and Reus, in order to determine the strategic importance in the implementation of active local employment policies from this perspective. The research strategy consists of mixed methods for obtaining information and its subsequent analysis, through the comparative case study method, by using a combination of several qualitative and quantitative techniques.

The academic field and, specifically, the Master's Program in Political Analysis of the *Universitat Oberta de Catalunya* provide research tools that, together with a directed and mentored research, brings an in-depth analysis of local development and public policies. In this sense, the hypothesis we propose is that the promotion of the Social and Solidarity Economy through active employment policies brings sustainable local development and social cohesion of the territory. This initial research, which is to be expanded in the future, raises the investigation of the Social and Solidarity Economy and verify the hypothesis in the thesis of the Master with a comparative case of study about the employment policies in the cities of Tarragona and Reus linked to the Social and Solidarity Economy.

Key words: Social and Solidarity Economy, public policies, active employment policies, local development, social cohesion.

ÍNDEX

RESUM

INTRODUCCIÓ.....pàg.5

PART 1 – Marc teòric

1.- L'economia social i solidària.....	pàg.6
1.1.- Definició, eixos vertebradors i principis.....	pàg.6
1.2.- Espais per a la promoció de l'ESS a Catalunya.....	pàg.9
2.- El desenvolupament local.....	pàg.13
2.1.- Conceptualització.....	pàg.13
2.2.- L'àmbit local com espai per a la transformació social des de l'ESS...	pàg.14
3.- Les polítiques actives d'ocupació.....	pàg.18
3.1.- Descripció.....	pàg.18
3.2.- Guies per a les polítiques actives d'ocupació.....	pàg.19
3.3.- Les PAO per a la promoció de l'ESS.....	pàg.21

PART 2 – Metodologia

1.- El mètode d'estudis de cas comparat.....	pàg.23
2.- Triangulació de les fonts d'informació.....	pàg.24
3.- Àmbit d'anàlisi.....	pàg.25

PART 3 – Estudi de cas

1.- Comparativa dades socioeconòmiques Tarragona i Reus.....	pàg.27
2.- Les PAO a Tarragona i Reus.....	pàg.33
3.- Anàlisi de l'adequació de les PAO a l'ESS.....	pàg.34
3.1.- Matriu d'indicadors.....	pàg.40
3.2.- Resultats.....	pàg.45

Conclusions.....pàg.45

Bibliografia.....pàg.49

Annexos.....pàg.51

Annex 1 - Els Ateneus Cooperatius.....	pàg.51
Annex 2 - Annex 2 Els municipis de Tarragona i Reus en xifres.....	pàg.52
Annex 3 – Entrevistes.....	pàg.61

Introducció

L'economia ha acabat sent un fi en si mateixa en comptes de ser el mitjà per aconseguir una qualitat de vida digna i un benestar comú. Una economia actual basada en el lucre i la competitivitat, que genera pobresa, crea desigualtats i està al servei dels interessos privats d'uns pocs. Una economia que promou un desenvolupament economicista i productivista basat en un consum desenfrenat i un creixement sense fi. Un desenvolupament on prima l'acumulació de capital per sobre de les persones, de les seves necessitats i de les seves capacitats, i que es mostra indiferent als danys humans, socials i ecològics produïts per a aconseguir els seus objectius.

Davant d'aquesta situació una altra economia necessària, possible i, de fet, ja existent és l'ESS. Una economia que aporta un ric, ampli i divers ventall d'iniciatives socioeconòmiques que funcionen amb una lògica diferent a la lògica competitiva del sistema capitalista, recuperant formes de funcionament basats en la reciprocitat, el cooperativisme, la solidaritat, i que posa a les persones, a la sostenibilitat de la vida i al planeta per sobre de l'obtenció de beneficis. Una altra economia que, en definitiva, ens permet plantar la llavor del canvi per construir un model econòmic i social que tingui a les persones i al planeta en el centre del model econòmic i productiu. Una economia per al desenvolupament local sostenible.

En un context de crisi i de transició, on les polítiques públiques de promoció econòmica i d'ocupació dutes a terme han estat insuficients, és l'hora d'aprofundir en un nou model de desenvolupament local que prioritzi les dimensions socials, ambientals i humanes de l'economia, que mobilitzi millor els recursos endògens del territori i que, en definitiva, resolgui les necessitats de la ciutadania en pro del bé comú i la cohesió social.

Es tracta, tal i com diu Subirats (2014), “d’avançar cap a polítiques de desenvolupament local que tinguin com a objectiu construir entre tots dinàmiques de subsistència i de producció, resilients, compartides i solidàries. Que construeixin comunitat i compromís col·lectiu.”

Quant a la pregunta d'investigació que guia la recerca aquesta és la següent:

Com integren els municipis de Tarragona i Reus l'Economia Social i Solidària (ESS) en la planificació estratègica de les polítiques actives d'ocupació per al desenvolupament local?

Les necessitats d'innovació en la funció pública per garantir un desenvolupament local sostenible en àmbits com el d'atenció a l'exclusió social, en els processos d'intervenció comunitària, en la promoció de l'ocupació o en l'impuls econòmic del territori, es pot donar des del foment de polítiques actives d'ocupació vinculades a l'ESS. En aquest sentit, el desenvolupament local i l'ESS poden interactuar de manera eficient si es despleguen coordinadament de forma operativa. L'una concretant en la seva pràctica els valors cooperatius, l'altra quan identifica desenvolupament local amb desenvolupament endogen i, ambdues, en conseqüència, conformen un enfocament comú per construir realitats sota el paradigma de la sostenibilitat ecològica, social i econòmica.

PART 1 – Marc teòric

En aquest primer apartat realitzarem una aproximació a les perspectives teòriques i a l'estat de la qüestió dels conceptes clau per a la confecció del marc teòric mitjançant la revisió de la bibliografia analitzada.

Conceptes clau de la investigació:

- ✚ L'economia social i solidària: una economia plural, diversa, en constant creixement i aprenentatge.
- ✚ El desenvolupament local: una economia per a la transformació social des de l'àmbit local.
- ✚ Les polítiques actives d'ocupació: la promoció de polítiques públiques orientades al canvi des dels principis de la ESS.

1.- L'economia social i solidària

“L'Economia Social i Solidària (ESS) és, al mateix temps, pràctica econòmica i moviment social. Un àmbit divers configurat per un conjunt d'activitats socioeconòmiques que beu de la influència del moviment cooperatiu i que té com a eixos vertebradors la gestió democràtica i participativa, l'orientació a les necessitats humanes i el compromís amb la comunitat i el medi ambient” (Fernández i Miro, 2016).

L'existència de multitud de conceptes i termes que envolten l'ESS fa que la definició de la mateixa sigui un concepte en construcció, dinàmic i divers. En aquest sentit, a continuació fem una aproximació conceptual amb major profunditat.

1.1.- Definició, eixos vertebradors i principis

Per a Fernández i Miró (2016) l'ESS és *“un conjunt d'iniciatives socioeconòmiques els membres de les quals, de forma associativa, cooperativa, col·lectiva o individual, creen, organitzen i desenvolupen democràticament i sense que necessàriament tinguin ànim de lucre, processos de producció, d'intercanvi, de gestió, distribució d'excedent, moneda, de consum i de finançament de béns i serveis per satisfer necessitats. Promovent relacions de solidaritat, cooperació, donació, reciprocitat i autogestió; defensant els béns comuns naturals i culturals i la transformació igualitària de l'economia i la societat; amb la finalitat del bon viure i la sostenibilitat i la reproducció de la vida del conjunt de la població.”* Definició que, alhora, es va consensuar per a la proposta de Llei d'Economia Social i Solidària, 2015, encara no aprovada.

Segons García Jané (2014) l'ESS és *“aquell conjunt de pràctiques que donen primacia a la satisfacció de necessitats humanes per sobre del lucre, gestionen la seva activitat de manera democràtica i estan compromeses amb el seu medi natural i social, en la perspectiva de la transformació social.”*

Suriñach (2016) planteja que l'ESS *“cal entendre-la com a un ecosistema de moviments i fenòmens interconnectats entre ells, no pas com una suma de processos aïllats. És a dir, l'ESS cal entendre-la des del paradigma orgànic, complex i integrador, tant pel que fa a la vinculació dels àmbits econòmic, social i ambiental de la vida, com pel que fa a la vinculació existent entre les diferents pràctiques i iniciatives socioeconòmiques existents. Hi ha una gran diversitat de corrents de pensament que, d'una o altra forma, i com a conseqüència de que al final tots ells estan buscant objectius molt similars, cal delimitar de cara a donar-los més potencial com a*

conjunt. El paraigües per a fer-ho és, o es planteja que sigui precisament, l'Economia Social i Solidària.”

Segons la *Red Intercontinental de promoción de la economía social solidaria* (RIPESS) l'ESS és “una alternativa al capitalisme i als sistemes econòmics autoritaris controlats per l'Estat. En l'ESS, la gent comuna té un rol actiu a determinar el curs de totes les dimensions de la vida humana: econòmica, social, cultural, política i ambiental. L'ESS existeix en tots els sectors de l'economia producció, finances, distribució, intercanvi, consum i governança. L'ESS anhelava transformar el sistema social i econòmic incloent els sectors públics i privats, així com el tercer sector. En l'ESS no es tracta només de reduir la pobresa, sinó també de superar les desigualtats, que abasten totes les classes socials. L'ESS té la capacitat d'utilitzar les millors pràctiques del sistema present (com l'eficiència, ús de la tecnologia i coneixement) i de canalitzar-les cap al benefici de la comunitat, en funció dels valors i objectius del moviment de l'ESS”. I continua dient que “...l'ESS empeny cap a una transformació social que va més enllà d'un canvi superficial en el que les arrels opressives estructurals romanguessin intactes.”

Per la seva banda, la *Red Estatal de la economía social y solidaria* (REAS), l'ESS és un enfocament de l'activitat econòmica que té en compte a les persones, al medi ambient i al desenvolupament sostenible i sustentable, com a referència prioritària, per sobre d'altres interessos. L'ESS prioritza la satisfacció de les necessitats humanes per sobre del lucre, on la pròpia activitat econòmica es gestiona de forma democràtica i compromesa amb el medi natural i el seu entorn social. En un món on els recursos són limitats és imprescindible fomentar els mecanismes de participació en la vida pública per fer una política al servei del bé comú. Treballar de forma cooperativa és una prioritat davant de la competitivitat que incentiva l'actual economia neoliberal.

La Xarxa d'Economia Solidària (XES), en el seu Informe del mercat social 2018 a Catalunya, estableix que l'ESS “és un concepte i una pràctica en construcció, i és difícil trobar una definició comunament acceptada pels diferents moviments socials, agents institucionals i àmbits acadèmics que hi treballen o la practiquen. En el que sí que sembla haver-hi un cert consens, com ens expliquen J. C. Pérez de Mendiguren i E. Etxezarreta, és en la multidimensionalitat del concepte, que recolliria almenys tres dimensions complementàries: (I) la dimensió teòrica com a paradigma alternatiu sobre l'economia i que parteix de la crítica al capitalisme, (II) la dimensió de proposta política de transformació social i, per tant, de moviment social emancipador, i (III) una tercera dimensió més enfocada a definir un tipus específic de pràctiques organitzatives i empresarials per satisfer necessitats que busca funcionar amb lògiques diferents de les de les empreses mercantils tradicionals” (Suriñach, 2016).

Per la seva banda la Xarxa de Municipis d'Economia Social i Solidària (XMESS) entén l'ESS com el conjunt d'iniciatives socioeconòmiques, formals o informals, col·lectives però també individuals, que prioritzen la satisfacció de les necessitats dels seus membres i/o d'altres persones per sobre del lucre; quan són col·lectives, la propietat també ho és i la gestió és democràtica; actuen orientades per valors com l'equitat, la solidaritat, la sostenibilitat, la participació, la inclusió i el compromís amb la comunitat, i apunten cap a la transformació de l'economia i la societat; i són independents dels poders públics.

Així doncs, l'ESS la conformen multitud d'iniciatives de producció, comercialització, consum i finançament que adopten la forma de cooperatives i altres empreses de propietat col·lectiva, d'associacions dedicades al camp social o al desenvolupament local, de xarxes d'intercanvi, d'horts comunitaris, de sistemes de gestió comunal, etc. Tot un teixit social que ofereix a dia d'avui alternatives més justes social i ambientalment parlant i que a Catalunya s'engloben dins de la XES.

Amb la revisió bibliogràfica hem vist que, independentment de la seva fórmula jurídica –o de la seva absència–, les iniciatives que conformen l'ESS comparteixen uns elements comuns o eixos vertebradors que defineixen el seu caràcter transformador:

- La gestió democràtica i participativa
- L'orientació a les necessitats humanes
- El compromís amb la comunitat

Hem vist que l'ESS esta conformada per iniciatives socioempresarials i iniciatives sociocomunitàries sota els principis que a continuació Fernández i Miró (2016) classifiquen:

- a) La recerca del bé comú i la creació i distribució equitativa de la riquesa
- b) La primacia del treball sobre el capital i dels interessos col·lectius per sobre els individuals
- c) La democràcia econòmica i la voluntat de transformació social
- d) El foment de la qualitat i la sostenibilitat de la vida i del medi ambient
- e) L'equitat de gènere i el repartiment de les tasques de cura
- f) El respecte a la identitat cultural pròpia i el foment de la interculturalitat
- g) L'arrelament territorial i l'economia de proximitat
- h) La creació de mercat social a partir de la intercooperació entre la producció cooperativa, l'estalvi i les finances ètiques, la distribució i comercialització justa i el consum responsable
- i) Les pràctiques de l'autogestió, el treball col·lectiu, l'ajuda mútua, la solidaritat, la donació, la reciprocitat.

1.2.- Espais per a la promoció de l'ESS a Catalunya

- La Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (XES)

Es defineix com a una organització que defensa un sistema econòmic respectuós amb les persones, el medi ambient i els territoris que funciona sota criteris democràtics, d'horitzontalitat, transparència, equitat i participació. Segons l'article 2 dels seus Estatuts l'objecte de la XES és “portar a terme l'associació és la promoció i extensió de l'economia solidària que, en les seves formes més diverses, és una manera de viure que abasta la integritat de les persones, i la solidaritat entre els pobles i cultures proveint de manera sostenible, les bases materials per al desenvolupament personal, social i ambiental de l'ésser humà. Per economia solidària entenem una nova forma de produir, de consumir i de distribuir, i es proposa com a alternativa viable i sostenible per a la satisfacció de les necessitats individuals i globals. Una de les potes de l'estratègia de construcció de Mercat Social de la XES és l'articulació territorial de les organitzacions i iniciatives d'ESS a través de les xarxes locals.

- Les Xarxes locals

Són agrupacions d'entitats i persones en un territori concret (municipi, comarca, barri, etc.) que s'articulen amb la voluntat d'impulsar l'ESS i esdevenir el referent territorial de l'economia solidària: intercooperant, visibilitzant el teixit local, construint mercat social i fent incidència a les administracions públiques locals per tal de promoure una economia al servei de les persones. Les Xarxes locals de la XES actives actualment a Catalunya són:

- Baix Llobregat: al local de Gats i Eticom a El Prat de Llobregat.
- Barcelonès Nord: a La Sargantana de Badalona o a l'Ateneu Popular Júlia Romera de Santa Coloma de Gramenet.
- Sabadell: al Casal Can Capablanca.
- Sant Andreu: al recinte fabril de la Fabra i Coats.
- Sant Cugat: a la Casa de Cultura.
- Terrassa: a l'Ateneu Terrassenc
- Sants: als locals de La Ciutat Invisible, La Col o Espai Veïnal Autogestionat de Can Batlló.
- Cooperasec: a l'ateneu Cooperatiu La Base.

- La Xarxa de Municipis d'Economia Social i Solidària (XMESS)

És una associació formada per municipis catalans que volen fomentar l'ESS als seus territoris. La finalitat de la XMESS és promoure, reforçar i consolidar aquest àmbit, fixant objectius i estratègies comunes, com també fomentant la cooperació i l'acció conjunta entre els seus membres, i fer-ho des del diàleg permanent amb els seus agents. En referència a l'àmbit d'anàlisi de la nostra investigació tenim l'adhesió recent de l'Ajuntament de Tarragona en aquesta xarxa.

- Mercat social

És la plasmació pràctica d'un circuit econòmic i de satisfacció de necessitats basat en els principis l'ESS. La idea és que, en les diferents esferes del cycle econòmic -producció, finançament, comercialització i consum-, tots els agents actuen sota principis de democràcia i transparència, compromís socioambiental, i enfocats a les necessitats humanes en comptes de l'afany de lucre. La construcció de Mercat Social es basa en la potenciació dels intercanvis i flux econòmics entre organitzacions i persones consumidores de l'ESS. Per a fer-ho existeixen diferents eines i processos que faciliten i fomenten l'augment dels intercanvis. A Catalunya, i en el marc de la XES, trobem les següents eines per a la construcció del Mercat Social:

- **Balanç social.** És una eina de rendició de comptes i mesura d'impacte social, ambiental i de bon govern. Les organitzacions que el fan poden fer servir els resultats per millorar internament i permet tenir dades agregades dels estàndards ètics de l'ESS. El Balanç social avalua de forma sistemàtica, objectiva i periòdica cinc grans característiques de tota empresa o entitat que vulgui ser socialment responsable: la democràcia, la igualtat, el compromís ambiental, el compromís social i la qualitat laboral.
- **El Pam a Pam.** És el mapa cooperatiu de l'ESS a Catalunya. Un espai de referència en la visibilitat i articulació de l'Economia solidària que mostra iniciatives de consum responsable per afavorir la compra a entitats de l'ESS. Es tracta d'una iniciativa nascuda el 2013 de l'associació Setem, però que més endavant esdevé un projecte conjunt amb la XES. Quinze són els criteris a tenir en compte per formar part del mapa. Uns criteris que analitzen la triple sostenibilitat de les iniciatives: la sostenibilitat i cura de l'equip o la comunitat, l'impacte social d'aquestes en el seu entorn i l'impacte ambiental. Aquests criteris són: democràcia interna, desenvolupament personal, perspectiva feminista, condicions de treball, proveïdors, intercooperació, llicències lliures i obertes, transparència, gestió financera, cohesió social, transformació social, arrelament territorial, sostenibilitat ambiental, gestió de residus i consum energètic.
- **El Balanç Comunitari.** És una eina de rendició de comptes i millora contínua dels processos de gestió comunitària de projectes o espais comuns. Incideix en 4 grans àmbits: l'arrelament al territori, l'impacte i retorn social, la democràcia interna i participació, la cura de les persones, els processos i l'entorn.
- **La Fira d'ESS.** És un esdeveniment organitzat per la XES que té com objectiu visibilitzar l'ESS, i donar a conèixer els seus productes i serveis a la ciutadania. També vol fomentar el coneixement i la col·laboració entre les empreses i entitats que treballen amb criteris ètics i solidaris. La Fira es celebra anualment l'últim cap de setmana d'octubre al recinte fabril de la Fabra i Coats de Barcelona i reuneix durant un cap de setmana unes 200 expositores en una mostra d'entitats i projectes d'ESS, un programa de continguts d'un centenar d'activitats i un espai de trobada del moviment. Tal com han fet altres ciutats i comarques la Fira s'ha estès també al Camp de Tarragona on l'any 2018 es va celebrar la primera edició. La Fira es celebra a Tarragona i està organitzada per l'Ateneu Cooperatiu CoopCamp i la xarxa d'entitats Som Comerç Just i Banca Ètica.

- LaCoordi. Coordinadora pel Comerç Just i les Finances Ètiques a Catalunya

Es tracta d'una coordinadora formada per entitats catalanes del Tercer Sector i de l'ESS, que promou la justícia social, el Comerç Just i el finançament ètic i solidari. LaCoordi és l'evolució de la campanya Som Comerç Just i Banca Ètica que va néixer fa 20 anys sota el nom de la Festa del Comerç Just. Amb els anys, el projecte ha anat evolucionant incorporant el discurs de les Finances Ètiques i, més endavant, el de l'ESS. En aquest sentit, LaCoordi és una plataforma constituïda el març de 2019 que busca consolidar el moviment del Comerç Just, les Finances Ètiques i l'ESS des d'una perspectiva Nord/Sud per contribuir a la justícia social, la reducció de les desigualtats i el respecte pels drets humans, molt especialment els drets laborals i ambientals als països productors. Al Camp de Tarragona, tal i com hem vist abans, existeix la xarxa d'entitats Som Comerç Just i Banca Ètica, l'actual LaCoordi, que co-organitza amb CoopCamp la Fira d'ESS al territori.

- Els Ateneus Cooperatius

Són un dels espais fonamentals per a la promoció de l'ESS i s'agrupen en la xarxa d'Ateneus Cooperatius de Catalunya (annex 1). L'objectiu dels Ateneus és impulsar el cooperativisme i l'ESS a cada comarca, tot acompanyant la creació de noves iniciatives econòmiques transformadores, la generació d'ocupació de qualitat que resolgui les necessitats de les persones i del territori, així com l'enfortiment de les xarxes d'intercooperació. Els Ateneus estan liderats per més de 120 entitats socials –tant públiques com privades–, cooperatives, entitats locals, societats laborals, associacions, fundacions i altres agents referents de cada territori. Aquesta xarxa d'Ateneus formen part d'Aracooop, un programa marc de cooperació públic-privada, promogut pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat, amb la participació de la Confederació i les Federacions de cooperatives i La Confederació empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya, amb la col·laboració de més de 100 institucions públiques i privades implicades en la creació i creixement d'empreses de l'economia social i cooperativa.

En referència al territori àmbit d'anàlisi del nostre estudi existeix l'Ateneu Cooperatiu CoopCamp, un instrument que forma part de la Xarxa d'Ateneus Cooperatius i que abasta les següents comarques: Conca de Barberà, Priorat, Alt Camp, Baix Camp, Tarragonès i Baix Penedès. En aquest sentit, l'Ateneu cooperatiu CoopCamp es defineix com “una iniciativa, concebuda com espai de trobada, coordinació, aprenentatge i discussió, cooperació i transformació social amb uns principis comuns: justícia social, democràcia directa, deliberativa i participativa, decreixement i sostenibilitat, equitat i solidaritat”. CoopCamp ofereix formació, assessorament i acompanyament per engegar o consolidar un projecte en l'àmbit de l'ESS i el cooperativisme, així com una xarxa amb la que intercooperar.

- Associació Economia Social de Catalunya (AESCAT)

És una organització sense afany de lucre que agrupa les principals plataformes de representació de les diferents famílies de l'economia social de Catalunya: la Confederació de Cooperatives de Catalunya, la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, la Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya, la Federació de Mutualitats de Catalunya i la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya. L'associació té l'objectiu de promoure una societat amb una economia plural, amb més qualitat democràtica, on s'hi estenguin i reforcin els valors de llibertat, igualtat i fraternitat sobre la base del reconeixement de la igualtat en drets i deures dels ciutadans, tant en l'esfera pública com en la gestió de les entitats, les organitzacions i les empreses. Una economia també solidària i basada en la igualtat d'oportunitats, el suport als sectors socials més febles, l'equilibri entre el bé comú i el bé particular, i el desenvolupament d'una economia orientada a proveir de manera sostenible les bases materials del desenvolupament personal, social i ambiental de l'ésser humà.

2.- El Desenvolupament local

“El desenvolupament és un procés que engloba diferents factors o dimensions i que implica una transformació de l'economia i de les institucions econòmiques, polítiques, socials i culturals vigents en el si de la societat; el resultat final del qual és la consecució d'un major nivell de desenvolupament humà i una ampliació de la capacitat i de la llibertat de la persona”. (Sen, A. 2000). Des de l'ESS es vol contribuir a l'impuls d'un nou model de desenvolupament local, humà, sostenible i equitatiu (Pérez, 2016).

2.1.- Conceptualització

Moltes vegades s'interpreta el concepte de desenvolupament de forma similar al de creixement econòmic. Aquest criteri –de naturalesa conceptual– és el predominant, no obstant el concepte en qüestió ha evolucionat i s'ha enriquit, cada vegada té una major càrrega ideològica i humanista; ja no solament s'associa al concepte d'excedent i a la idea de reproducció, sinó que són moltes les teories que defineixen el desenvolupament des de diferents punts de vista o interessos, així, *“cada concepte destaca un aspecte particular de la problemàtica del desenvolupament i d'aquesta manera constitueix de fet un diagnòstic de les causes bàsiques i de la política de desenvolupament, ja que el concepte prejutja en quin sentit s'ha d'actuar per aconseguir el desenvolupament”* (Sunkel i Paz 1986).

En termes generals, el model de desenvolupament entronitzat, àdhuc en debat i sense una configuració acabada, centra la seva atenció en els actors, en la dotació de capacitat per invertir en el canvi, en l'auto-transformació, en l'apropiació de possibilitats per desplegar capacitats, en allò relacional i participatiu, en el processal qualitatiu (qualitat i tipus de relacions dels subjectes que es posen en joc) per sobre de punts definitius d'arribada. (Espina, M. 2003). Aquesta reflexió ens permet subratllar les característiques i el tipus de prioritats que ha d'incorporar una estratègia de desenvolupament de qualsevol territori, sense oblidar que ens trobem en una llarga fase de transició tecnològica i reestructuració econòmica i social, en la qual les variables claus són la incorporació d'innovacions en el teixit productiu de cada àmbit territorial, així com la qualificació dels recursos humans segons les necessitats locals existents, l'atenció a les característiques del medi ambient local i l'adaptació institucional a les noves formes de gestió en el conjunt d'organitzacions existents, ja siguin privades o públiques. *“Els processos de canvi estructurals requereixen, doncs, un plantejament eficaç i eficient d'adaptació a les noves exigències productives i de gestió des dels seus propis escenaris territorials, ja que no poden dur-se a terme de forma abstracta amb els vells supòsits de l'Estat-nació”.* (Albuquerque, F. 2007).

Així doncs, caracteritzant les actuals tendències respecte al tema, es pot afirmar que existeix un procés de recuperació de la malaurada noció de desenvolupament, desmarcant-la dels reduccionismes economicistes i dotant-la de nous continguts. En aquest sentit, Boixader (2014) argumenta la inviabilitat de seguir pensant el desenvolupament amb paràmetres exclusius de creixement econòmic, crítica la ineficàcia dels instruments tradicionals, revaloritza allò local com a espai de solidaritat i estableix que l'ESS forma part de l'agenda emergent del desenvolupament local. En aquest sentit, el creixement econòmic és una condició necessària però no suficient per a què hi hagi un procés de desenvolupament i, encara que coexisteixen diverses interpretacions i concepcions, a dia d'avui, es concorda en el caràcter de la naturalesa multidimensional i dinàmica del procés de desenvolupament, en el qual intervenen aspectes econòmics, polítics, socials, ambientals, tecnològics, territorials i humans. Per això, més recentment, s'associen al procés de desenvolupament qüestions que involucren l'increment productiu, l'avanç tecnològic, la distribució d'oportunitats entre els individus i els col·lectius, la

qualitat de vida, la utilització racional dels recursos naturals, la preservació del medi ambient i l'organització i promoció territorial.

Segons Pérez (2016) enfront del model imperant de desenvolupament basat en l'especulació i en un model de creixement infinit i consumista, l'objectiu del qual és la maximització del benefici, guiat pel principi de l'eficiència econòmica i centrada la seva atenció en els mercats, l'ESS s'alinea amb un model alternatiu de desenvolupament humà local. Així, el seu objectiu s'orienta a l'expansió de les oportunitats i capacitats humanes, posa el focus d'atenció en les persones i la seva mig, i es guia per l'equitat i la justícia. I continua argumentant que les diverses iniciatives al voltant de l'ESS connecten amb un tipus de desenvolupament local definit com a una estratègia d'intervenció territorial per a generar capacitat local i augmentar les condicions i oportunitats per als ciutadans i ciutadanes, promovent el desenvolupament humà, des dels principis d'igualtat d'oportunitats, sostenibilitat, participació i apoderament i garant de drets humans, socials i de ciutadania. En definitiva, un enfocament alternatiu que proposa pensar i actuar des de cada societat per a construir projectes col·lectius que tinguin com a referència un desenvolupament basat en les persones considerades individual i col·lectivament.

Díez (2016) contraposa el desenvolupament economicista i productivista del sistema capitalista al desenvolupament del “buen vivir” de l'ESS. En aquest sentit, enfronta un desenvolupament on prima l'acumulació de capital per sobre de les persones, de les seves necessitats i de les seves capacitats, i que es mostra indiferent als danys humans, socials i ecològics produïts per a aconseguir els seus objectius; a un desenvolupament que busca un benestar econòmic, social i humà que no ha de posar en risc la sostenibilitat de la vida i del planeta.

2.2.- L'àmbit local com l'espai per a la transformació social des de l'ESS

Usualment s'entén el desenvolupament local de manera ambigua, en ocasions es comprèn com el desenvolupament de localitats i municipis aïllats, en unes altres s'associa a la prosperitat de diferents negocis d'una zona determinada, també es relaciona amb el desenvolupament endogen resultat de l'aprofitament dels recursos específics d'un territori i, fins i tot, amb l'aplicació de polítiques amb enfocaments “verticals” per al desenvolupament d'un determinat pol o sector comercial.

El desenvolupament econòmic local es podria definir com un procés de desenvolupament participatiu que fomenta els acords de col·laboració entre els principals actors públics i privats d'un territori, possibilitant el disseny i la posada en pràctica d'una estratègia de desenvolupament comú, sobre la base d'aprofitar els recursos i els avantatges competitius locals en un context global, amb l'objectiu final de crear ocupació i estimular l'activitat econòmica. D'aquesta definició podem extreure que tot procés de desenvolupament local té tres objectius generals: el creixement econòmic, la diversificació de l'economia local i la millora del nivell de vida i d'ús de les poblacions locals.

A partir dels anys vuitanta, d'acord amb Vázquez Barquero (1993), el desenvolupament econòmic local es converteix “en l'estratègia de desenvolupament territorial predominant. Ha quedat enrere l'època en què l'economia era una qüestió que només afectava a les decisions de l'administració central de l'Estat i de les grans empreses i que els administradors locals solament es preocupaven de gestionar els serveis públics i de corregir els impactes espacials i urbanístics de les actuacions econòmiques. Els seus objectius són pragmàtics, els instruments i les accions no solament tracten de resoldre problemes concrets, sinó que li donen més importància a la competitivitat i a la difusió de les innovacions i, des del punt de vista operatiu, les iniciatives

locals s'instrumenten a través de formes flexibles d'organització, com les agències de desenvolupament.”

A aquestes idees, on es dóna un tractament de dependència gairebé exclusiva entre el desenvolupament i l'existència de recursos financers, es contraposen plantejaments actuals que posen de manifest que el terme desenvolupament local engloba molt més que el desenvolupament econòmic d'una zona. En aquest sentit, Guridi i Mendiguren (2016), davant dels enfocaments més tradicionals del desenvolupament econòmic local, l'ESS aporta altres visions amb l'objectiu de contribuir a l'assoliment d'un territori més sostenible i equitatiu, des de noves bases sustentades en el desenvolupament humà. En la mateixa línia, per a Albuquerque (2007) *“el desenvolupament local no es limita exclusivament al desenvolupament econòmic local. Es tracta d'un enfocament integral en el que han de considerar-se igualment els aspectes ambientals, culturals, socials, institucionals i de desenvolupament humà de l'àmbit territorial respectiu”*. Al respecte, Vázquez Barquero entén el desenvolupament endogen com un procés que mobilitza persones i institucions per transformar l'economia i la societat local mitjançant un pla d'acció coordinat, descentralitzat i focalitzat, destinat a activar i millorar, de manera sostenible, les condicions de vida dels habitants d'un territori i on el desenvolupament estimula la participació àmplia de tots els actors rellevants. I conclou que és un paradigma orientat a aconseguir el benestar econòmic, social i cultural de la comunitat local mitjançant la seva participació activa, la mobilització dels seus recursos autòctons i el territori com a agent de transformació.

De l'anterior es dedueix que els dos elements claus per materialitzar les estratègies del desenvolupament local són la disponibilitat de recursos (humans, materials, empresarials i financers) i la participació dels agents públics i privats interessats en les iniciatives.

Adicionalment es requereix de les següents condicions:

- Autonomia dels governs locals, pel que es necessita descentralització a escala governamental.
- Identificació plena de la població amb el seu territori
- Coordinació entre els diferents agents del desenvolupament a tots els nivells.
- Retorn del producte de les seves inversions per reinvertir en el procés de desenvolupament local i tractar d'aconseguir una diversificació de la base econòmica.
- Ús racional dels recursos naturals i respecte al medi ambient per aconseguir un desenvolupament sostenible.
- La participació de la població en la presa de decisions.
- El lideratge i protagonisme dels gestors del desenvolupament local.

Una vegada creades les condicions anteriors es tornen més assequibles els objectius perseguits per una bona gestió territorial en funció del desenvolupament, referits a la satisfacció de les necessitats bàsiques de la població en matèria de serveis, a l'increment del benestar social, de la qualitat de vida i la millora d'infraestructures, de l'ampliació de la cultura i del capital intel·lectual; i amb això el desenvolupament del capital humà i social, la protecció de la naturalesa i de l'obra humana, tot encaminat a la consolidació d'una adequada autonomia territorial.

En aquest sentit, les iniciatives més actualitzades per garantir una intervenció en benefici del desenvolupament local satisfactori tenen els seus principals àmbits de perfeccionament a les xarxes de participació social, de cooperació empresarial, en la creació d'infraestructures i el subministrament d'equipaments bàsics, en la formació dels recursos humans, en la comercialització de productes locals, en les possibilitats del territori d'accés a finançament i en la posada en valor del patrimoni natural i cultural. Un enfocament de planificació estratègica territorial participativa que té els seus antecedents en la direcció per objectius, el concepte del qual van ser ampliat a la fi dels anys seixanta, i ja en els anys vuitanta s'aplica a les ciutats nord-americanes i de l'àmbit anglosaxó per tractar de treure-les de la crisi fiscal i financera en què es trobaven; és en 1986 quan comença a aplicar-se aquesta manera de gestionar l'espai a Europa. La planificació va estar centrada inicialment en allò local, traslladant-se després a altres àmbits, donant lloc a conceptes nous com: governança metropolitana, partenariat rural-urbà o estratègia territorial.

L'enfocament de planificació territorial estratègica participativa vincula, combina i gestiona la relació dels espais, els recursos materials, financers, ambientals i humans amb l'objectiu de desenvolupar-los harmònicament de forma sostenible i cohesionada. Tot en un marc de flexibilitat i obertura, però amb rigor científic i un enfocament sistèmic. Un enfocament com a un procés continu, vinculant i indicatiu orientat:

- a l'acció per a la consecució dels objectius.
- a la sostenibilitat territorial per augmentar la qualitat de vida de la població.
- a la consecució del desenvolupament territorial sostenible.

L'enfocament utilitza un model per al govern i gestió eficient dels territoris, la governança territorial, procés que consisteix en una forma de coordinació i organització dels actors territorials (cooperació territorial); per maximitzar el capital territorial, conservant i desenvolupant el llegat existent per incrementar la cohesió territorial (ordenació, desenvolupament i coordinació) a tots els nivells. Amb una adequada governança se supera el conflicte entre escales i es combina l'actuació d'institucions formals i informals.

- És un procés integral, participatiu i integrador que considera conjugats el desenvolupament del territori físic, econòmic, social i cultural; i que a més involucra als agents pertinents, mitjançant la combinació dels recursos materials, financers i humans.
- És un mecanisme d'intervenció, no un instrument legal, que constitueix una manera d'intervenció territorial que consta de normatives, plans, polítiques públiques d'avaluació, partenariats i iniciatives locals; convertint-se en una eina de treball que –adecuadament empleada– és eficaç.

Així doncs, la planificació estratègica del territori des de l'escala local té les seves pròpies metodologies, adaptades als seus objectius específics, que van encaminats a la gestió integral eficient dels recursos del territori a través de la coordinació, la participació i la correspondència de tots els agents locals (social, econòmica i institucional). El propòsit o objectiu fonamental és el desenvolupament territorial local equilibrat i sostenible dels potencials físics i humans, aprofitant i potenciant les fortaleeses i oportunitats endògenes, creant noves fonts de desenvolupament i cooperant entre regions o territoris per a la consecució de les metes. Tot això ha de revertir-se en beneficis per a la població i l'economia local, doncs s'estimula el progrés cultural, el creixement de les identitats i es creen noves xarxes.

En aquest sentit, Subirats (2014) *“Es tracta d’avançar cap a polítiques de desenvolupament local que tinguin com a objectiu construir entre tots dinàmiques de subsistència i de producció, resilients, compartides i solidàries. Que construeixin comunitat i compromís col·lectiu”*. L’autor estableix que el codi genètic del sector d’economia social i cooperativa transporta valors essencials per combinar exigències econòmiques i socials, rendibilitats productives i d’inclusió i pertinença. En aquest sentit, Subirats argumenta que calen projectes i programes específics, per avançar en polítiques públiques que reconeixin i impulsin el sector, i que ho facin de manera consistent als valors de participativa i democràtica.

Pérez (2016) senyala que l’acció local xoca amb moltes limitacions a nivell pressupostari, competencial i productiu, no obstant això, destaca que l’escala local és adequada per a incidir sobre l’economia i modelar-la en funció de les necessitats d’un territori i de les persones que el conformen. Al respecte, l’autor argumenta que l’ESS és una eina al servei d’aquesta transició a models que posin en el centre la sostenibilitat de la vida ja que està arrelada en el territori i la comunitat és l’objecte i subjecte de la seva proposta; utilitza recursos endògens i és autocentrada, prioritzant la satisfacció de les necessitats locals amb recursos locals, fomentant les capacitats i el desenvolupament dels territoris des d’una perspectiva integral, això és, generant renda, vincles i cohesió social, coneixement, promovent processos d’apoderament. És per això que Pérez (2016) proposa avançar en un enfocament de planificació local que permeti realitzar un balanç adequat de les dimensions social, cultural, econòmica i ambiental mitjançant processos de governança participativa. Un enfocament a través d’un procés de conèixer, planificar, regular i desenvolupar projectes concrets, i acompanyat d’accions de sensibilització sobre la importància de la ESS entre el personal tècnic i polític dels ens locals perquè disposin de recursos per a identificar, impulsar i assessorar en aquest tipus d’iniciatives.

Per la seva banda, Garcia Jané (2014) destaca la importància de l’arrelament territorial de moltes de les iniciatives de l’ESS, d’impulsar processos de desenvolupament cooperatiu local i comunitari a partir dels recursos de cada barri o poble. Unes activitats econòmiques que afavoreixen fixar la població al territori i que difícilment es deslocalitzaran. Per a l’autor les pràctiques d’ESS són fruit de l’autoorganització social i, per tant, l’Administració local no pot substituir la ciutadania, que és qui les ha de crear, ni posar-s’hi al capdavant. Això no significa que no hi jugui cap paper. Al contrari, se li poden atribuir almenys sis rols: crear condicions, facilitar o finançar el desenvolupament de les seves iniciatives, proveir-se dels seus productes i serveis, sensibilitzar al conjunt de la població sobre els seus beneficis o fins i tot participar directament en el seu desenvolupament.

3.- Les polítiques actives d'ocupació

A continuació analitzarem el desenvolupament local des de la perspectiva de l'ESS i com aquest, segons els autors esmentats, ha d'anar vinculat al foment de les polítiques públiques que impulsin projectes socioeconòmics transformadors i iniciatives orientades a generar riquesa i ocupació. Els diferents autors fan referència a que aquest desenvolupament local correspon a una feina coordinada de diferents actors. En aquest sentit, l'administració local és la responsable política i tècnica que estableix l'estratègia i les directrius per assolir i desplegar polítiques públiques, en constant diàleg i coproducció amb el teixit social i empresarial de l'ESS de la ciutat. És a dir, ha de crear condicions, facilitar, sensibilitzar, participar i finançar. Al respecte, les polítiques actives d'ocupació (PAO) juguen un paper clau.

3.1. Descripció

“Les polítiques actives d'ocupació (PAO) tenen com a principal objectiu la inserció laboral de les persones desocupades o, en el cas de les persones ocupades, la millora de les seves capacitats per a afavorir el manteniment de l'ocupació. Per a aconseguir tals objectius cal vincular estretament les necessitats de l'oferta i de la demanda de treball” (Lope, A., 2015).

Per a Alujas (2006) les polítiques actives “*fan referència als esforços per aconseguir l'ajust simultani entre oferta i demanda de treball a través d'una millor informació i unes oficines d'ocupació eficaçes. En aquesta definició tindrà cabuda l'anàlisi dels serveis d'ocupació com a eix de la política activa. Aquests constitueixen al seu torn l'element central de la coordinació i l'aplicació de les diferents mesures actives*”.

Segons Ramos (2010) aquestes polítiques són el conjunt de programes que permeten la consecució del treball, l'adequació de l'oferta i la demanda i la reducció de les situacions d'atur; i, estableix com a objectius prioritaris els següents:

- incrementar la transparència del mercat de treball,
- desenvolupar l'estabilitat en l'ocupació i l'optimització dels recursos humans amb actuacions encaminades a la millora dels mecanismes d'educació i formació,
- impulsar la creació d'ocupació i el repartiment del treball amb processos d'ajust a curt i mitjà termini entre l'oferta i la demanda, i
- atendre col·lectius desfavorits (joves, dones, treballadors poc qualificats, treballadors majors de 45 anys i discapacitats), per a millorar la seva capacitat per a introduir-se en el mercat de treball.

Per a aconseguir aquests objectius les PAO han de desenvolupar la següent tipologia de mesures:

- Polítiques de formació: actuacions de formació professional ocupacional o contínua, dirigides a proveir coneixements, capacitats i habilitats a les persones que estiguin en l'atur (o tinguin el risc d'estar-lo) per a millorar les seves oportunitats d'inserció laboral.
- Polítiques d'orientació, intermediació i col·locació: actuacions que tracten de millorar la relació entre oferta i demanda de treball com l'orientació en la cerca de treball, la gestió d'ofertes i contractació, etc.

- Polítiques de promoció i creació d'ocupació: destinades a actuacions directes que persegueixen crear ocupació mitjançant incentius econòmics a la contractació (bonificacions, subvencions, etc.), creació d'ocupació pública directa, foment de l'autoocupació i l'economia, el desenvolupament local, els jaciments d'ocupació o els pactes territorials per a l'ocupació.

3.2.- Guies per a les polítiques actives d'ocupació

En aquest apartat recollim la normativa bàsica vigent i aplicable en l'àmbit de les polítiques actives d'ocupació, així com els principals plans i instruments estratègics on s'estableixen les prioritats d'actuació d'aquestes polítiques públiques.

Estratègia Europa 2020. Estableix les línies d'actuació bàsiques i els objectius estratègics per tal que la Unió europea aconsegueixi una posició de lideratge mundial a nivell econòmic i social. Les principals mesures i actuacions, així com els objectius fixats es centren, entre d'altres, en matèria d'ocupació, recollint dins d'Europa 2020 l'Estratègia Europea d'Ocupació (EEO). Al respecte cal destacar que les prioritats polítiques de l'EEO han fomentat que els interlocutors socials i els serveis públics d'ocupació tinguin una participació cada vegada major en l'elaboració i aplicació d'estratègies locals i que hagin passat a exercir un paper específic i important en els mercats de treball regionals i locals

Estratègia espanyola d'activació per l'ocupació 2017-2020. Configura el marc normatiu per a la coordinació i execució de les polítiques actives d'ocupació en el conjunt de l'Estat.

Estratègia catalana per a l'ocupació 2012-2020. Determina els criteris i les directrius de la política d'ocupació catalana i assenyala els principals canvis que ha de dur a terme el sistema ocupacional per tal de millorar l'eficiència en la prestació dels serveis.

El Reial decret legislatiu 3/2015, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'Ocupació espanyola. La llei estableix com a instruments de coordinació del Sistema Nacional d'Ocupació: l'Estratègia Espanyola d'Activació per a l'Ocupació, regulada en l'article 10, els Plans Anuals de Política d'Ocupació, regulats en l'article 11 i el Sistema d'Informació dels Serveis Públics d'Ocupació.

Llei 13/2015, del 9 de juliol, d'ordenació del sistema d'ocupació i del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya. L'objecte d'aquesta llei és ordenar el sistema d'ocupació de Catalunya, com a conjunt d'entitats, serveis i programes necessaris per tal de promoure i desenvolupar la política d'ocupació amb l'objectiu de garantir un servei públic de qualitat que asseguri la coordinació i l'optimització de tots els seus recursos.

Pla anual de política d'ocupació 2019. Aquest Pla és la concreció, per l'any 2019, de l'Estratègia espanyola d'activació per l'ocupació. Recull i concreta els objectius comuns per tots els serveis públics d'ocupació i proposa els serveis i programes de polítiques actives d'ocupació a desenvolupar per les Comunitats Autònomes en l'exercici de les seves competències i pel Servei Públic d'Ocupació Estatal.

Pla de Desenvolupament de les Polítiques d'Ocupació de Catalunya (PDPO) 2017-2018. Instrument de planificació i programació de les accions del Servei d'Ocupació de Catalunya, que concreta el conjunt de serveis i programes destinats a fomentar, directament o indirectament, l'ocupació, desplegant les directrius contemplades al Pla.

Pla d'acció de desenvolupament econòmic local i ocupació de Tarragona 2018-2022. Aquest Pla és l'eina de planificació i programació de les accions del servei Tarragona Impulsa en matèria de desenvolupament econòmic local i ocupació a Tarragona pels propers anys.

Pla de desenvolupament local, ocupació i formació a Reus i el Baix Camp 2014. Instrument de planificació estratègica per a la reformulació de les PAO i per fomentar la capacitat innovadora i creativa del teixit productiu del territori.

Aquests instruments estratègics defineixen el marc d'actuació i la concreció de les polítiques ocupacionals al territori àmbit de la investigació. Uns instruments que han d'ésser coherents amb els àmbits i els objectius dels instruments estratègics estatals i europeus en aquesta matèria per a garantir-ne l'efectivitat, i que han d'establir també els objectius i les actuacions generals i específiques destinades als col·lectius, als sectors i als territoris de Catalunya.

Cal fer referència a que el Pla general de la formació professional de Catalunya i les estratègies, els plans i els instruments de planificació territorial derivats de la concertació territorial són eines estratègiques per a la planificació de les polítiques d'ocupació. La concertació territorial ha de ser l'element facilitador de l'encaix al territori, la coordinació i la integració de les actuacions ocupacionals. En aquest sentit, s'estableix que l'àmbit territorial per a la concertació territorial és el local i concreta que la concertació territorial ha d'incloure la diagnosi, la coordinació, la integració i la proposta de planificació, que serveixi per gestionar o executar les polítiques d'ocupació, d'acord amb els criteris establerts al PDPO vigent. Al respecte, els Ajuntaments de Tarragona i Reus van signar el 2017 la Declaració de la Cessetània amb la que es van comprometre, juntament amb altres administracions locals, a desplegar planificacions estratègiques, a partir del treball en xarxa i la cooperació entre agents socioeconòmics públics i privats, per promoure l'ocupació i el desenvolupament local efectiu al Camp de Tarragona.

3.3.- Les PAO per a la promoció de l'ESS

Tal i com hem vist l'àmbit local és una escala adequada i propícia per aconseguir aquest major acostament entre economia i societat per al benestar comú.. Al respecte, els dispositius de promoció econòmica i ocupació dels ens locals són l'espai en què pot articular-se el gruix de les polítiques públiques orientades al canvi des dels principis de la ESS, d'entre les quals destaquem les tres següents:

- La promoció de les pràctiques socialment responsables entre els agents econòmics i socials del territori.
- El foment de l'emprenedoria social.
- La integració de l'ESS en l'agenda del desenvolupament econòmic local.

Al respecte, l'ESS té instruments directament vinculats al desenvolupament local tals com: eines per crear ocupació, eines per finançar projectes, eines per estimular la demanda, eines per millorar l'oferta, eines per crear béns públics, eines per redistribuir béns públics i, finalment, eines per a l'estalvi individual i col·lectiu. Una caixa d'eines que, majoritàriament, contribueixen també a la sostenibilitat ecològica; impliquen la participació ciutadana, com a productores, com a consumidores, com a activistes, etc.; i quasi totes reforcen el sentit de comunitat. Al respecte, Boixader (2014) argumenta que les entitats locals constitueixen un espai d'oportunitat per al foment de l'ESS, però matisa que, en tractar-se d'una política incipient a les administracions públiques locals, les estratègies són molt diverses en intensitat, naturalesa i complexitat.

Les polítiques públiques locals sota l'enfocament de l'ESS haurien de respondre a dos grans objectius generals, les que tenen com a objectiu la promoció, sensibilització, difusió i impuls a la generació de noves iniciatives i a la transformació de societats mercantils en entitats d'ESS; i les que tenen com a objectiu el reforç, l'enfortiment i la millora de les iniciatives d'ESS ja existents. Segons la XMESS podem classificar les polítiques públiques d'ESS en cinc tipus: de coneixement i planificació, normatives, de fertilització, d'impuls i d'ús. Mitjançant la formació, els ajuts econòmics, la contractació pública responsable, el finançament, l'assessorament i acompanyament, la participació directa, cessió d'espais i materials, detecció d'oportunitats i de necessitats socials, fins a l'impuls d'avantatges fiscals.

Per a Pérez (2016) enfront del model hegemònic d'emprenedoria caracteritzat per elements com les *startup* i un complex mapa d'actors que acaben per instrumentalitzar a les persones emprenedores, des de l'ESS s'aposta per impulsar iniciatives d'emprenedoria col·lectives enteses aquestes com a eines de transformació social. En aquest context, sembla evident que promoure iniciatives d'emprenedoria social requereix d'estructures d'acompanyament i suport específics que s'adaptin a les necessitats de les persones que promouen aquestes iniciatives i que ajustin els seus programes de formació, acompanyament, etc. a les realitats dels projectes i iniciatives de caràcter social i solidari. En aquest sentit, el suport de les institucions públiques pot ser decisiu a l'hora de generar un context que afavoreixi el sorgiment i el creixement d'iniciatives d'emprenedoria en la ESS, però, també, l'autor assenyala les dificultats de posar en pràctica els valors de l'ESS en un entorn de mercat capitalista.

Segons Pérez (2016) algunes claus d'èxit per a la promoció de l'emprenedoria social són:

- L'existència d'un espai de *coworking*.
- L'acompanyament tècnic i humà que fomenti la intercooperació.
- El vincle amb l'entorn local o comarcal establint una connexió amb les necessitats socials.
- La visibilització i comunicació externa per sensibilitzar en l'enfocament social. L'autor destaca el potencial del Mercat Social com a estructura i xarxa de suport en la bona marxa i consolidació de les iniciatives d'emprenedoria de l'ESS.
- L'existència de possibilitats de finançament ètic i alternatiu, i la inversió dels excedents en innovació social.

PART 2 - Metodologia

Tal i com hem establert a la introducció, l'objecte d'estudi d'aquesta tesi ha estat l'Economia Social i Solidària en la planificació estratègica de les polítiques actives d'ocupació per al desenvolupament local en les ciutats de Tarragona i Reus. La investigació s'ha realitzat mitjançant el mètode d'estudis de cas comparat, utilitzant una combinació de diverses tècniques, qualitatives i quantitatives, en una estratègia de recerca a través de mètodes mixtos per a l'obtenció d'informació i la seva posterior anàlisi.

A continuació desenvoluparem el mètode d'estudis de cas comparat, la triangulació de les fonts d'informació i l'àmbit d'anàlisi de la recerca.

1.- El mètode d'estudis de cas comparat

Per a realitzar aquesta recerca hem utilitzat el mètode d'estudis de cas comparat, el qual és un conjunt integrat de tècniques en el marc d'una estratègia de recerca. Per a King (2007) els estudis de cas són essencials per a la descripció i que aquesta cal fer-la amb un raonable grau de precisió mitjançant una recollida sistemàtica de la informació. L'autor continua argumentant que enquadrar un estudi de cas en profunditat en una pregunta explicativa pot produir una descripció més centrada i rellevant. Per al mateix, els estudis de cas comparats han de sistematitzar-se, és a dir, cal realitzar una comparació estructurada i centrada que serveixi per a que l'investigador defineixi i estandaritzi les dades dels estudis de cas formulant preguntes rellevants des del punt de vista teòric amb la finalitat de donar pautes per a l'anàlisi de cada cas. L'estudi de cas és una eina de recerca en les ciències socials que, en general, té un disseny de l'estudi, una realització de l'estudi, una anàlisi i unes conclusions. Així doncs, en el primer pas s'estableixen els objectius de l'estudi, es realitza el disseny pròpiament dit, i s'elabora l'estructura de la recerca. En el segon pas es prepara l'activitat de recol·lecció de dades i es recull l'evidència, en totes les fonts del cas. En l'últim pas s'analitza l'evidència.

Per a Gómez Díaz (2014) el mètode comparatiu té com a objectiu fonamental la generalització empírica i la verificació d'hipòtesi. I destaca també que el mètode és útil per a sistematitzar la informació distingint les diferències amb fenòmens o casos similars. L'autor continu argumentant que el mètode comparatiu ens brinda l'oportunitat de tenir la llibertat de poder estudiar dues o més objectes, subjectes o fenòmens, simultàniament amb la finalitat de poder aportar coneixement científic en determinar similituds, diferències o inferir i verificar hipòtesis d'un problema de recerca per a establir descripcions i explicacions i enriquir el coneixement del fenomen en qüestió.

Aquest mètode de recerca creiem que és el més pertinent per realitzar una aproximació empírica en profunditat a l'objecte d'estudi d'aquest treball. L'estudi de cas comparat ens permet abastar la complexitat d'un fenomen en un context particular (Tarragona i Reus), és a dir, ens proporciona instruments per observar la particularitat i complexitat de dos casos en un context determinat, per a després comparar-los. Assenyalar que l'estudi de cas comparat també ens permet dur a terme l'exploració empírica en el marc d'una estratègia de recerca mitjançant la triangulació de diverses fonts d'informació: documents, dades estadístiques i entrevistes; i, per tant, fer que l'aproximació a l'objecte d'estudi sigui més completa.

Es descriurà i analitzarà la relació de les polítiques actives d'ocupació des de la perspectiva de l'ESS amb el model de desenvolupament local dels municipis de Tarragona i Reus, i així poder determinar –mitjançant l'anàlisi comparat– la importància estratègica en la implementació d'aquestes polítiques públiques municipals, des d'aquest enfocament, per al desenvolupament local.

- Les polítiques actives d'ocupació per al desenvolupament local des de la perspectiva de l'ESS. El cas de Tarragona.
- Les polítiques actives d'ocupació per al desenvolupament local des de la perspectiva de l'ESS. El cas de Reus.

2.- Triangulació de les fonts d'informació

- Estudi de documents. Un dels mètodes que hem utilitzat per a abordar l'objecte d'estudi és l'anàlisi documental i bibliogràfic.
 - ☐ Documentació associada a estudis o informes de gestió municipal, plans locals per al desenvolupament local, etc.
 - ☐ Estudis socioeconòmics de les ciutats objecte d'estudi.
 - ☐ Diagnosi de l'ESS al Camp de Tarragona.
 - ☐ Bibliografia específica dels conceptes clau de la investigació per a configurar el marc teòric i l'estat de la qüestió.
- Dades estadístiques. L'objectiu de l'anàlisi quantitativa era contextualitzar i situar comparativament els diferents àmbits locals d'anàlisi en els que s'ha desenvolupat la investigació.
 - ☐ Dades demogràfiques.
 - ☐ Ocupació per sectors i activitats econòmiques.
 - ☐ Situació desocupació. Per sexe, edat i sectors.
- Entrevistes individuals en profunditat semi-estructurades. Quant al mètode de les entrevistes aquest ha estat una de les tècniques qualitatives clau en el desenvolupament de la investigació. En aquest sentit, segons Annett (2014) *“la entrevista en profunditat és una de les tres grans tècniques de la investigació qualitativa –a més de l'observació i l'anàlisi de contingut–, implica sempre un procés de comunicació on s'exercita l'art de formular preguntes i escoltar respostes. La intenció és captar el significat de les coses i no necessàriament descriure-les, és una tècnica interpretativa. El utilitzar aquest mètode en la recerca ens permet conèixer l'opinió de les persones de les quals desitgem obtenir informació. Les dades poden ser classificades en categories per a una anàlisi objectiva i, a més, per a poder aplicar-ho amb precisió al conjunt d'informació.”* En la recerca que hem dut a terme aquestes entrevistes han estat semi-estructurades, i s'han realitzat a representants de l'administració pública local i a diferents agents socials del territori intervinents en les polítiques actives d'ocupació i en el desenvolupament de l'ESS a Tarragona i Reus.

Aquestes entrevistes han estat gravades en format digital, després que els i les participants hagin estat informats d'aquest fet i hagin donat el seu consentiment. Al respecte, el registre en gravadora garanteix la concentració de l'entrevistador al no haver de prendre constantment notes, poden així retenir el que s'ha dit en la interacció conversacional. Així mateix, Annet (2014) estableix que *“l'ús de gravadora permet a l'entrevistador captar molta més informació que si es recorre a la memòria o al quadern de camp”*. Posteriorment s'ha procedit a la transcripció, buidat d'informació i anàlisi de continguts. Quant a la mostra que s'ha tingut en compte, aquesta es detalla a continuació:

- ✚ Entrevista al tècnic responsable de l'Ateneu cooperatiu CoopCamp a la comarca del Tarragonès, on la ciutat de Tarragona és la capital.
- ✚ Entrevista a Directora d'emprenedoria de Tarragona Impulsa, Ajuntament de Tarragona.
- ✚ Entrevista al tècnic responsable de l'Ateneu cooperatiu CoopCamp a la comarca del Baix Camp, on la ciutat de Reus és la capital.
- ✚ Entrevista a la Directora del Mas Carandell de Reus.

3.- Àmbit d'anàlisi

Hem concretat l'àmbit de l'estudi de cas en el context de les ciutats de Tarragona i Reus que, per característiques demogràfiques i socio-econòmiques similars, així com per ocupació laboral, ens ofereix dades interessants i major facilitat d'accés a l'obtenció de informació per al posterior desenvolupament de l'aproximació empírica, és a dir, són dos casos que resulten efectivament comparables i rellevants. En aquest sentit, l'àmbit del nostre anàlisi empíric són dos grans ciutats, àmpliament industrialitzades, del Camp del Tarragona on les polítiques públiques, vinculades al desenvolupament local, que es portin a terme són bàsiques per al creixement i la consolidació de l'ESS en un territori amb, també, molts petits pobles estretament vinculats al món rural. El Camp de Tarragona és un territori amb una àmplia diversitat pel que fa a les iniciatives d'ESS tant des del punt de vista de la seva ubicació al territori com des del punt de vista del seu sector econòmic o la seva forma jurídica, tal i com estableix l'informe “Diagnosi de l'Economia Social i Solidària al Camp de Tarragona (juliol, 2018). Així doncs, hem escollit aquests casos perquè, en un context com l'actual on el major efecte negatiu de la crisi és la precarització laboral i les desigualtats socials que comporta, ens sembla interessant comprovar si realment les polítiques actives d'ocupació implementades per l'Ajuntament de Tarragona i l'Ajuntament de Reus s'adeqüen a les necessitats reals del seu territori i del seu mercat de treball així com si existeix una coordinació multinivell, una concertació amb els agents locals i un ajust, promoció i foment dels criteris d'avaluació i experiències de l'ESS. En aquest sentit, caldrà que tinguem en compte l'àmbit de l'objecte d'estudi, el seu context, els temps i l'espai.

Tot això perquè creiem que existeixen potencialitats en l'àmbit local per, des del foment de les polítiques actives d'ocupació vinculades a l'ESS, treballar per la cohesió social i per una ocupació sostenible vinculada a factors endògens del territori. I, en aquest sentit, les ciutats de Tarragona i Reus poden ser capdavanteres en el foment d'aquestes polítiques públiques per a la seva extensió a la resta del territori del Camp de Tarragona.

Eixos d'anàlisi per a l'exploració empírica en l'àmbit de la recerca:

- Identificació del tipus de PAO desenvolupades.
- Grau en què aquestes PAO estan adaptades a la perspectiva de l'ESS, és a dir, el grau d'adequació als criteris d'avaluació de l'ESS.
- Grau en què aquestes polítiques aborden els objectius de l'ESS per al desenvolupament local.
- Grau en què els agents locals col·laboren en el diagnòstic de les necessitats, en la implementació de polítiques d'ocupació i en la seva avaluació, des de l'ESS.

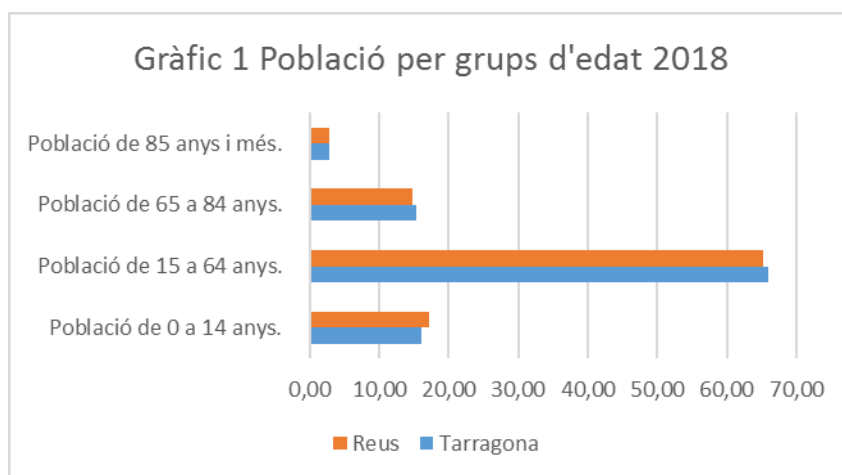
PART 3 - Estudi de cas

En aquesta tercera part de la investigació s'aborda l'estudi de cas concret, i per a això es desenvolupen tres apartats. En el primer s'exposa una comparativa de les dades socioeconòmiques de les ciutats de Tarragona i Reus. En el segon es detallen les característiques dels organismes de desenvolupament local d'ambdues ciutats i es fa una descripció de les activitats que es duen a terme pels dos Ajuntaments en matèria de les PAO. Finalment, en el tercer apartat, s'aborden específicament els eixos d'anàlisi, és a dir, l'adequació de les PAO a l'ESS.

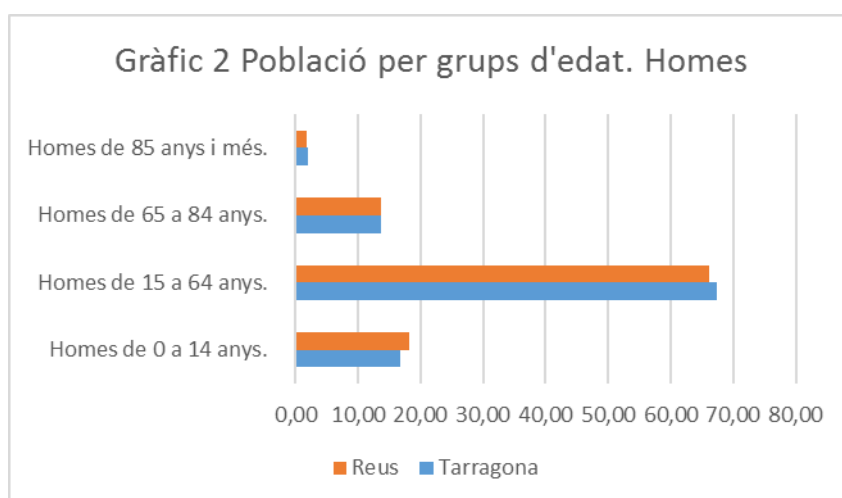
1.- Comparativa dades socioeconòmiques Tarragona i Reus

L'objectiu principal d'aquest apartat és disposar d'una comparativa de les dades socioeconòmiques de les ciutats àmbit d'anàlisi, a partir del qual es pugui determinar el context en el qual es planifiquen i implementen les diferents PAO vinculades a l'ESS per al desenvolupament local.

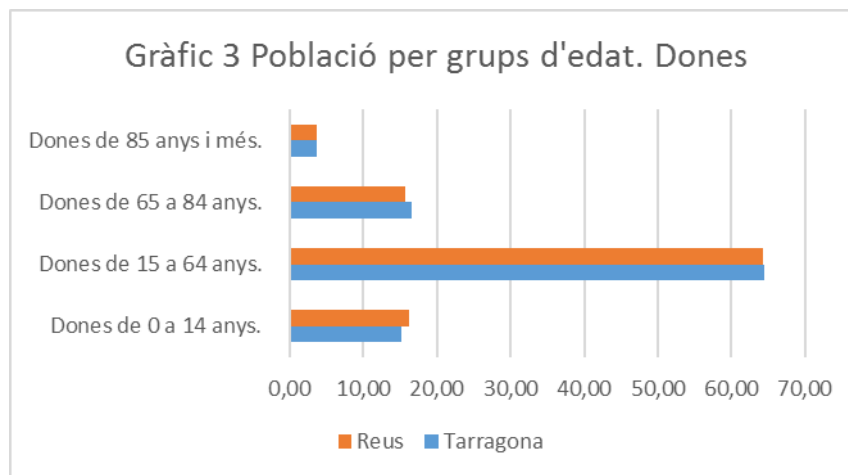
A continuació veurem les dades, en forma de gràfics, que hem considerat més rellevants per a l'estudi, en aquest sentit, assenyalar que en l'annex 1 podem trobar ampliat el conjunt de dades socioeconòmiques.

Font: elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT

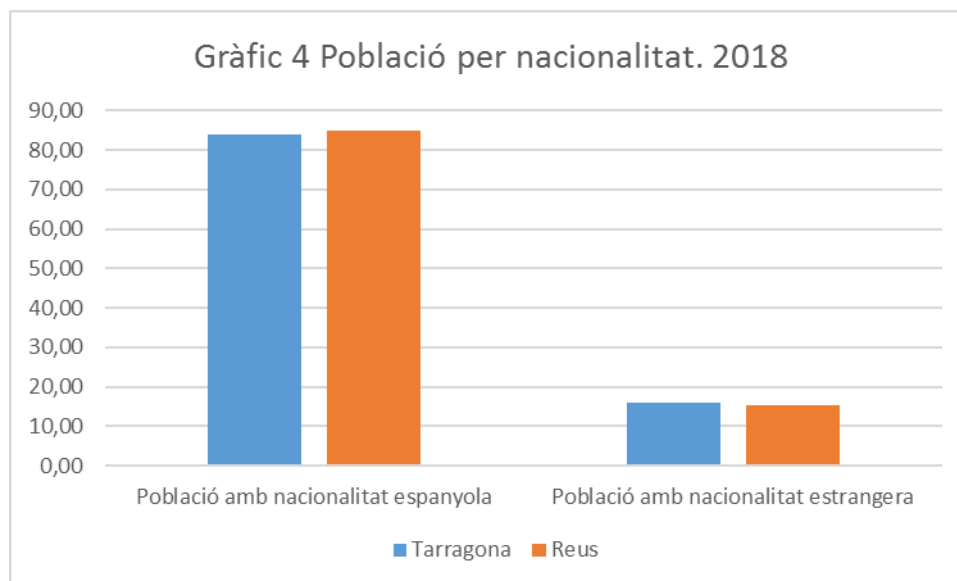

Font: elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT

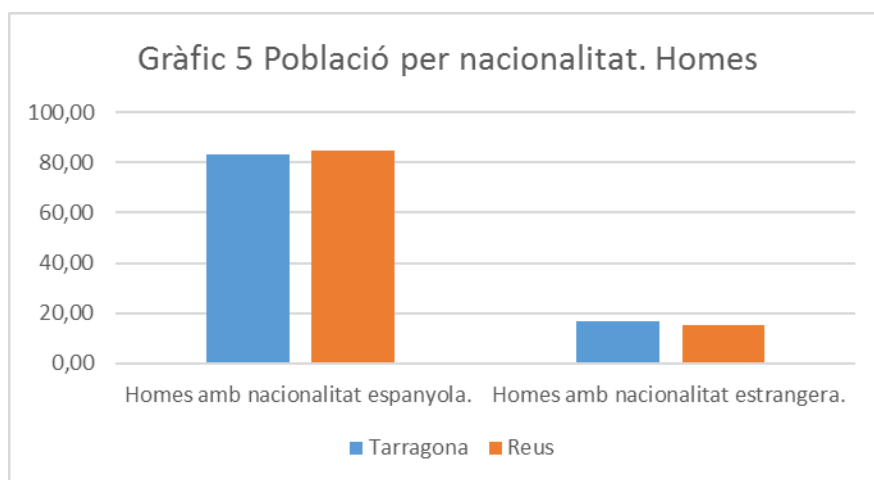
Font: elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT

En els gràfics 1, 2 i 3 podem veure l'estructura de la població de Tarragona i Reus per grups d'edat i per sexe. Al respecte, en el gràfic 1 es representa aquesta distribució per edats de la que destaquem que el major número de població es concentra –en les dos ciutats– en la franja de 15 a 64 anys, és a dir, en la franja que representa a la població en edat de treballar. Quant als gràfics 2 i 3, trobem la distribució per edats i sexe en els que es corrobora la similitud de les dades entre Tarragona i Reus.

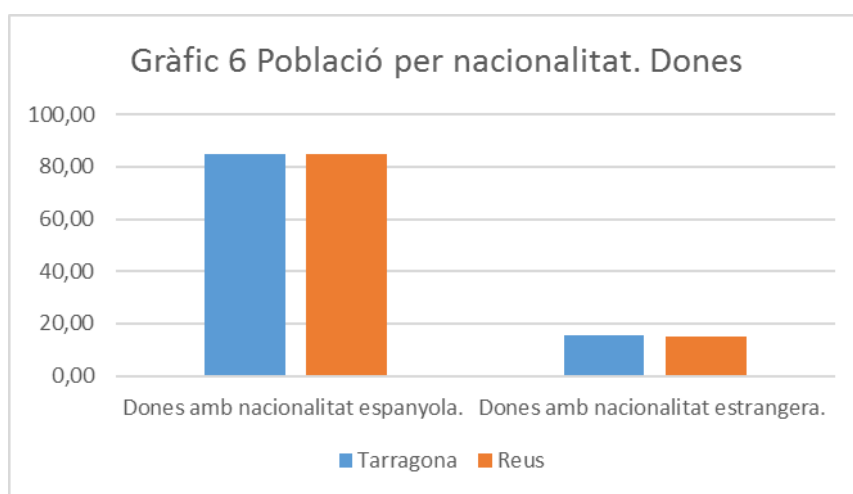

Font: elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT

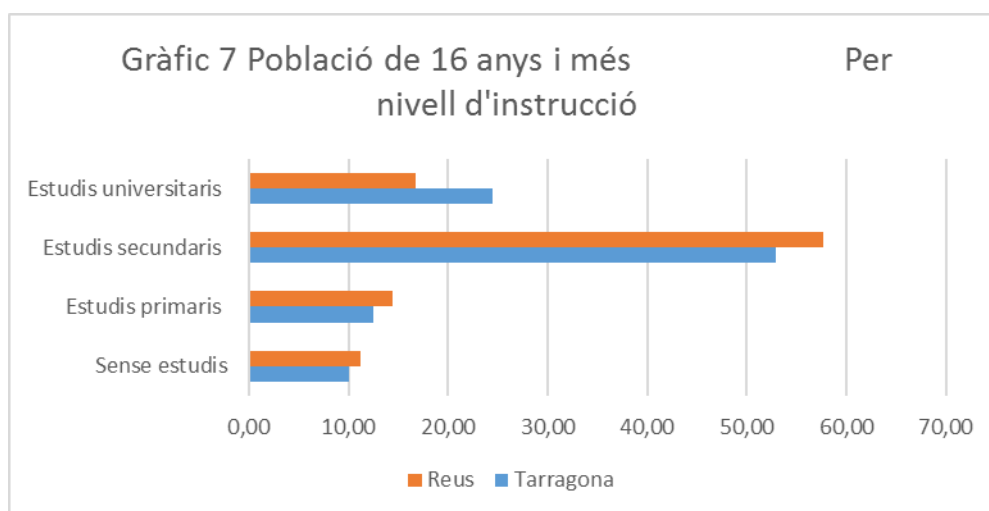
En els gràfics 4, 5 i 6 tenim la distribució de la població per nacionalitat desagregada per sexe. Veiem com les dades comparatives entre ambdues ciutats són molt similars.

Font: elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT

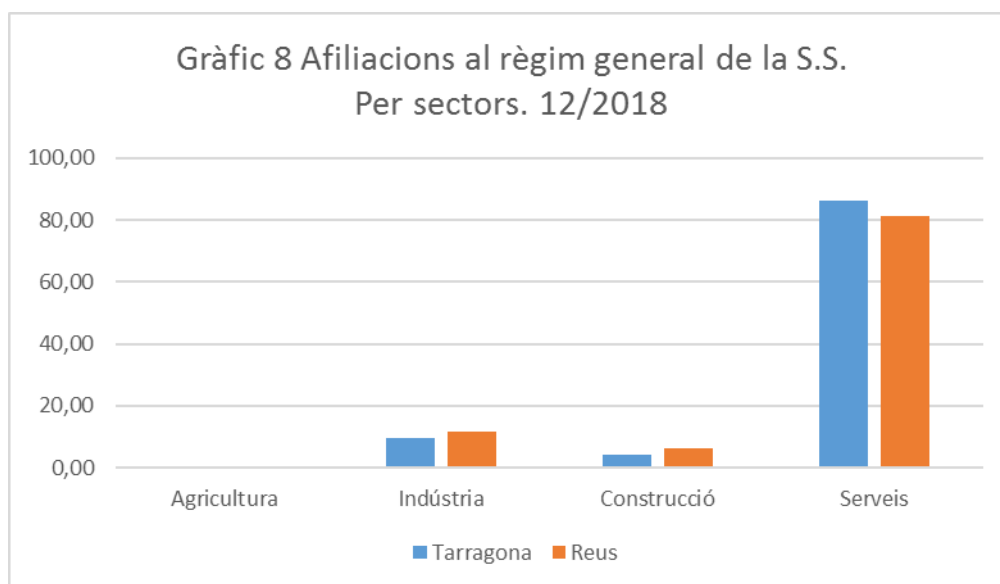

Font: elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT

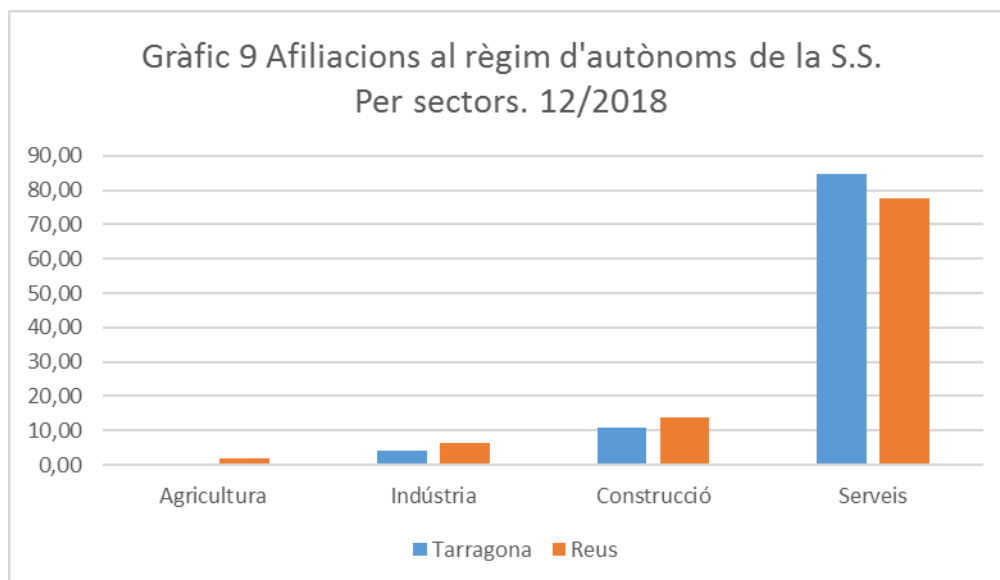

Font: elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT

En el gràfic 7 s'observa la distribució de la població segons el nivell d'instrucció. En les dos ciutats destaca que la població té, majoritàriament, estudis secundaris i/o superiors. A Tarragona observem un major nivell de població que té estudis universitaris, en canvi, a Reus, és major la població amb estudis secundaris i primaris.

Font: elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT

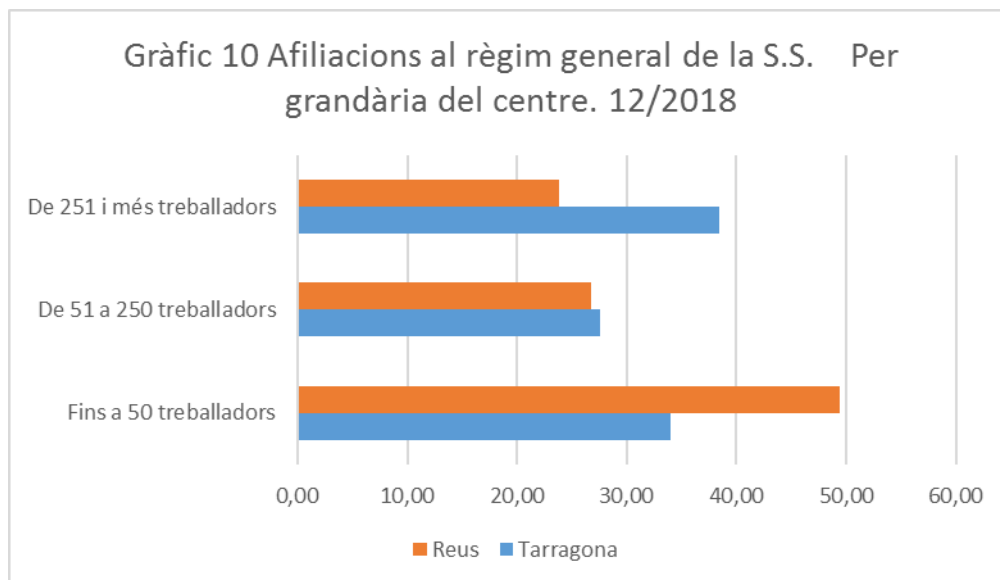
Font: elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT

Assenyalar que tant Tarragona com Reus són dos ciutats plurisectorials, amb un pol petroquímic important a nivell europeu, situat a Tarragona; un sector turístic i hotelier fort i en creixement; un comerç dinàmic –diversificat, no concentrat i potent–, amb presència del sector del coneixement gràcies a la Universitat Rovira i Virgili, que té seus en ambdues ciutats, i amb importants infraestructures de transport, com l'aeroport de Reus o el port de Tarragona que converteixen el territori en un punt logístic rellevant.

Per a poder caracteritzar l'ocupació per grans sectors d'activitat i per activitat econòmica hem tingut en compte les dades d'afiliació al règim general de la Seguretat Social i al règim especial de treballadors autònoms ja que aquests ofereixen dades més actuals que les que es poden obtenir a través dels censos de població, l'últim de 2001.

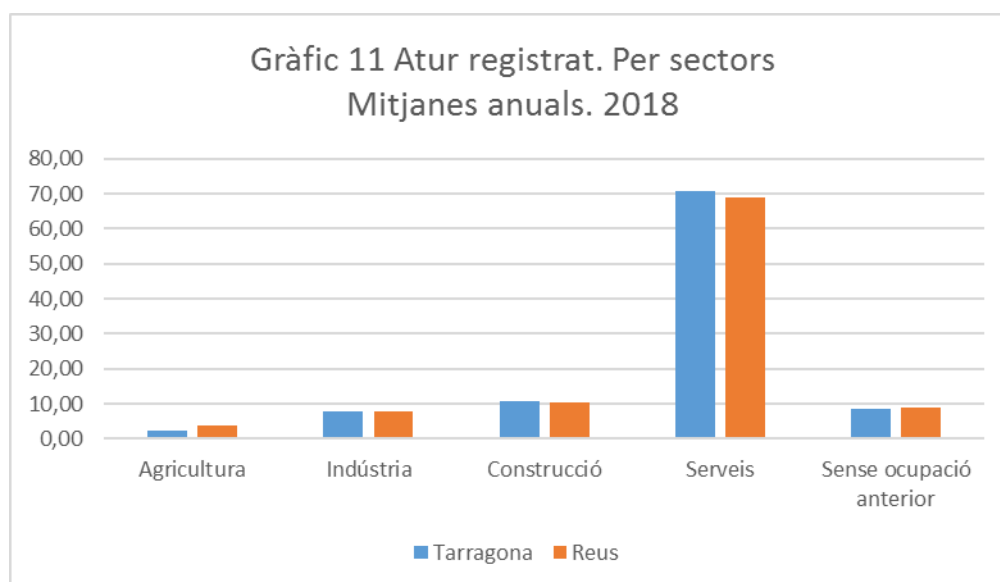
En el gràfic 8 podem veure les dades d'afiliació al règim general de la seguretat social i en el gràfic 9 els de l'afiliació al règim especial de treballadors autònoms.

Quant a l'agricultura veiem que és un sector minoritari en ambdues ciutats, encara que té més importància en percentatges en el règim de treballadors autònoms a la ciutat de Reus. Pel que fa a la indústria, aquesta es relativament més important a Reus, tant en el règim general com en el d'autònoms. Per la seva banda, el sector de la construcció també és, relativament, més fort a Reus en el règim d'autònoms. Finalment, quant als serveis aquest és el sector més important en tots dos règims i és més important a Tarragona.

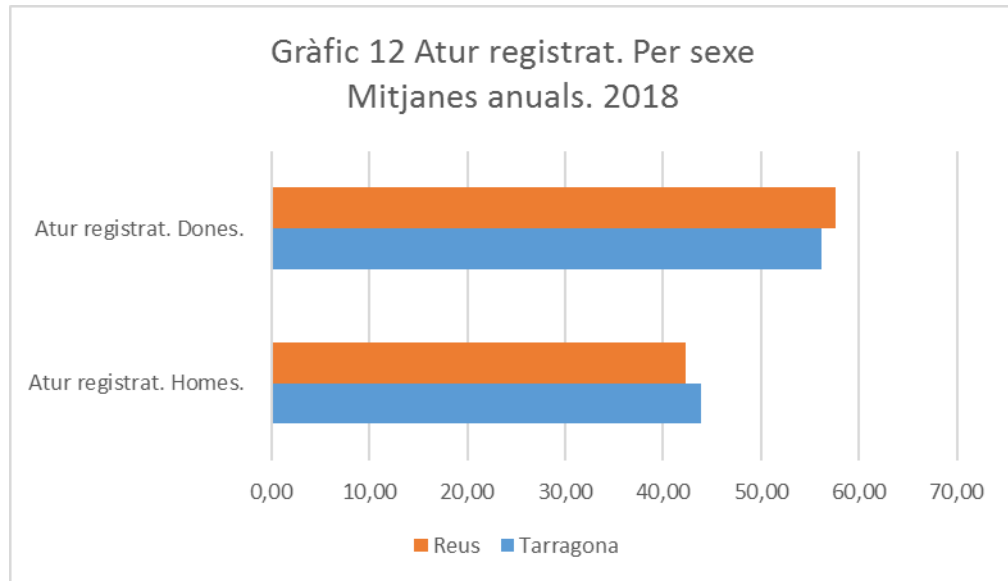

Font: elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT

El gràfic 10 ens mostra les afiliacions al règim general de la S.S. per grandària del centre. Unes dades on destaca la major implantació de gran empreses, més de 250 treballadors, a Tarragona per la implotència del sector químic a la ciutat. Quant a les mitjanes empreses, de 51 a 250 treballadors, les dades d'ambdues ciutats són molt similars i, finalment, en referència a petites empreses, menys de 50 treballadors, aquestes tenen major rellevància a Reus.

Font: elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT

Font: elaboració pròpia amb dades de l'IDESCAT

Al gràfic 11 observem com les dades de l'atur són molt similars en les dos ciutats. Destaquen els serveis com el sector on l'atur registrat és més elevat, en part, per la rellevància del mateix.

Pel que fa al gràfic 12 ens mostra l'atur registrat en ambdues ciutats per sexe. Destaca el percentatge major de dones aturades. Per ciutats hi ha un major nombre d'homes aturats a Tarragona que a Reus i, de forma inversa, hi ha més dones aturades a Reus.

2.- Les PAO a Tarragona i Reus

Els ajuntaments de Tarragona i Reus gestionen les PAO a través del Tarragona Impulsa i del Mas Carandell respectivament. Dos organismes que promouen, dissenyen i gestionen les polítiques de desenvolupament socioeconòmic local, que comprenen la promoció de l'ocupació local, el foment de la creació d'empreses i la dinamització del teixit empresarial, i que centren la seva activitat en l'orientació, la formació, l'ocupació, la intermediació i l'emprenedoria.

Aquest organismes treballen per a dinamitzar, promoure i executar polítiques i programes que afavoreixin la promoció econòmica, a la recerca d'un creixement econòmic sostenible i generador d'ocupació, la cohesió social i la competitivitat de les localitats. Amb això, pretenen donar resposta a les necessitats detectades en l'àmbit socioeconòmic per a impulsar el desenvolupament econòmic i social, mitjançant el disseny i gestió de polítiques actives d'ocupació. En aquest sentit, un dels objectius prioritaris és aconseguir que les persones dels municipis que es trobin en situació de desocupació o els mateixos treballadors/as puguin situar-se en millors condicions en el món laboral augmentant la seva ocupabilitat.

A l'efecte d'aconseguir els objectius anteriors es realitzen accions que van des de programes de suport a la transició escola-treball, a accions de suport als emprenedors i a les empreses, passant per l'assessorament i orientació laboral, la formació ocupacional, l'aprenentatge d'oficis i/o l'adquisició de qualificació en alternança amb la realització d'un treball mitjançant contractacions o els serveis d'intermediació laboral. Així mateix, els nous jaciments d'ocupació, la innovació, la sostenibilitat, la diversitat i la igualtat d'oportunitats són alguns dels conceptes o elements subjacents al conjunt d'accions a desenvolupar per ambdós organismes. També la millora de la coordinació i la col·laboració entre els diferents agents socials, entre les diferents entitats, administracions i organismes que tenen relació amb el mercat de treball i el desenvolupament local, són altres de les prioritats del Tarragona Impulsa i del Mas Carandell.

Aquestes accions s'agrupen en tres grans eixos en l'àmbit de les PAO:

- La intermediació i orientació laboral
 - La formació
 - L'emprenedoria
- Accions d'intermediació laboral i d'orientació per a facilitar la inserció laboral.

En aquests dos àmbits destaquen en ambdós municipis les borses de treball com a serveis d'intermediació laboral entre les persones que busquen feina o persones en actiu que busquen millorar o complementar el seu treball i les empreses que sol·liciten personal. Existeix també una aula d'autogestió de recursos per a l'ocupació.

Així mateix, existeix un servei d'assessorament i orientació per a ajudar el sol·licitant a definir el seu perfil professional i a situar-se amb millors condicions en el món laboral. En aquest servei es poden treballar diversos aspectes: l'objectiu professional, els factors d'ocupabilitat, els canals de cerca de treball, les eines de presentació i els processos de selecció.

- Accions de formació i ocupació.

Els programes de formació intenten oferir a la ciutadania la formació necessària per a millorar la seva situació laboral, o bé augmentar el seu perfil professional, és a dir, la seva ocupabilitat, així com la generació de llocs de treball directament.

Formació-treball. Aquests programes es diferencien dels anteriors en què, a més de la formació, incorporen algun tipus de pràctica tècnic-professional. Així doncs, dins d'aquesta àrea destaquen les cases d'oficis i el programa singulars.

Plans d'ocupació. Són programes de contractació de persones desocupades per a la realització d'obres i serveis d'interès general i social, subvencionats pel Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC). Tenen una durada d'entre sis i dotze mesos durant els quals els participants treballen i realitzen una formació relacionada amb l'ocupació que estan desenvolupant. L'objectiu és qualificar-los professionalment, a més d'adquirir experiència laboral, és a dir, els objectius dels plans d'ocupació són la creació d'ocupació i la millora de l'ocupabilitat dels seus participants. D'aquesta manera, a part del benefici obtingut per les persones contractades, la resta de la ciutadania també es beneficia d'aquestes millores.

- Accions per al foment de l'esperit empresarial.

D'aquest servei destaca sobretot la promoció de l'autoocupació ja que existeixen diversos recursos per a aquesta fi, tals com:

- Assistència de personal tècnic per a la creació i consolidació d'empreses.
- Guies pràctiques per a la creació d'empreses, tràmits i formes jurídiques, nous jaciments d'ocupació, etc.
- Programes per a impulsar l'emprenedoria.
- Premis per al foment de l'emprenedoria, i subvencions i ajuts econòmics per a la creació i consolidació d'empreses.

A continuació veurem en més detall les activitats i serveis concrets que ofereixen el Tarragona Impulsa i el Mas Carandell respectivament.

2.1.- El Tarragona Impulsa

És el servei de l'Ajuntament de Tarragona que desenvolupa tots els programes i serveis relacionats amb les polítiques actives d'ocupació, la creació d'empreses i la dinamització del teixit empresarial de la ciutat.

El servei té com a missió: Impulsar el desenvolupament socioeconòmic de la ciutat i la millora de la qualitat de vida i el benestar social dels seus ciutadans i ciutadanes, a través de l'acompanyament a les persones en l'accés a una ocupació digna, del foment de l'emprenedoria i del suport al teixit productiu, potenciant la col·laboració i l'aprofitament d'oportunitats i sinergies amb municipis i agents (públics i privats) de l'entorn.

Tarragona Impulsa ofereix la següent cartera de serveis:

- Servei d'Acollida i Orientació laboral
- Suport a la recerca de feina (Inclou Intermediació laboral, Borsa de treball, Aula de recerca de feina, suport a la recerca activa)
- Plans d'Ocupació
- Formació
- Punt d'Informació i Orientació Acreditat
- Suport a l'autoocupació i a la creació d'empresa
- Consolidació empresarial
- Suport al teixit empresarial
- Espai de *coworking*

Els serveis es dirigeixen a tres col·lectius:

- 1) Treballadors i treballadores que volen millorar la seva qualificació professional, tant si es troben en situació d'atur com si treballen actualment.
- 2) Persones emprenedores que volen crear la seva empresa
- 3) Empreses en fase de consolidació o ja consolidades

Taula dels serveis de Tarragona Impulsa

FORMACIÓ	OCUPACIÓ	EMPRESA
Presencial subvencionada	Orientació laboral	Promoció de l'emprenedoria
Presencial continuada	Prospecció d'empreses	Informació i assessorament per a la creació i consolidació d'empreses
A distància	Aula cerca feina per Internet	Informació ajuts i subvencions per a l'emprenedoria
Programes que combinen formació i orientació laboral	Programes que combinen ocupació i formació professionalitzadora i transversal	Formació per a la creació i gestió d'empreses
	Borsa de treball	Espai <i>Coworking</i>

Font: elaboració pròpia amb dades del Pla d'acció de desenvolupament econòmic local i ocupació de Tarragona 2018-2022

De tots aquests serveis destaca el nou “Pla pel foment de noves oportunitats econòmiques i d'ocupació al territori 2018-2019”, on es fa una aposta pels següents objectius:

- Iniciar una línia de treball transversal, primer dins l'Ajuntament i després amb agents de la ciutat, sobre l'impuls de l'Economia del bé comú.
- Impulsar l'aplicació de mesures de Responsabilitat Social Corporativa en consonància amb els principis de l'Economia del bé comú.
- Impulsar l'aplicació pràctica de nous moviments i fenòmens relacionats amb les economies transformadores com poden ser l'Economia circular, l'Economia Social i Solidària o la Innovació social.
- Apropar fórmules de finançament alternatiu a projectes relacionats a les economies transformadores.

En aquest sentit, per a dur a terme aquest pla de treball s'ha contractat específicament un Agent d'Ocupació i Desenvolupament Local (AODL) que, en el període d'aquest pla i a posteriori, desenvoluparà una sèrie d'accions en base al Pla d'acció de la Conselleria pel període 2018-2023. Els objectius s'emmarquen en els següents àmbits de treball de l'AODL:

- 1) Desenvolupament social del territori, amb projectes dirigits a:
 - a. Promoure actuacions en cooperació amb el tercer sector territorial.
 - b. Afavorir l'establiment de clàusules socials en les contractacions públiques per afavorir la contractació dels grups més vulnerables.
 - c. Impulsar accions per afavorir la igualtat de gènere en l'àmbit de l'ocupació.
- 2) Dinamització empresarial, amb projectes dirigits a:
 - a. Acompanyar les noves iniciatives empresarials relacionades amb les economies transformadores (innovació social, economia social, economia col·laborativa).
 - b. Impulsar la creació d'espais emprenedors a la ciutat.
 - c. Identificar emprenedors amb projectes relacionats amb les economies transformadores.
 - d. Facilitar l'accés al finançament a projectes empresarials relacionats amb les economies transformadores.

En la mateixa línia, existeix el programa “Tarragona Innovació Social” (TIS), que aquest 2019 va per la tercera edició, i que és l'únic programa del Camp de Tarragona especialitzat en oferir assessorament, formació i acompanyament a persones promotores de projectes empresarials relacionats amb l'àmbit de la innovació social, entesa com el procés de generació de nous models de negoci, productes o serveis que resolen necessitats socials no satisfetes o satisfetes de manera poc eficaç. Durant la tercera edició es volen ampliar les activitats amb l'objectiu de donar més visibilitat al programa i als projectes participants, així com convertir-lo en una línia de treball estable durant tot l'any fins arribar a ser l'activitat principal dins d'un programa més global de promoció de la Innovació social al territori.

2.2.- L'Institut Municipal de Formació i Empresa IMFE Mas Carandell

És un organisme autònom de l'Ajuntament de Reus, creat l'any 1992, a partir del treball dut a terme en el camp educatiu i de l'ocupació des de l'any 1988. Es reafirma com a instrument al servei de la ciutadania en matèria de formació i ocupació.

La seva missió és dissenyar i executar polítiques actives d'ocupació, i fomentar la cultura de l'aprenentatge al llarg de tota la vida, com a estratègia per afavorir l'ocupació i la igualtat d'oportunitats, la integració social i el desenvolupament sostenible.

La Fundació IMFE Mas Carandell, creada el 2002, contribueix a la millora de les capacitats d'adaptació als canvis tant de les empreses com dels seus recursos humans, oferint programes de formació continuada i serveis de consultoria mitjançant una oferta a mida de cada persona i de cada organització, d'acord amb les necessitats de desenvolupament del Camp de Tarragona.

En virtut d'un conveni de col·laboració que es renova cada any, ambdues entitats, Institut i Fundació, actuen de manera conjunta i complementària sota la marca de Mas Carandell oferint serveis d'orientació, formació, ocupació i desenvolupament a persones i empreses.

- Per a persones:

- Orientació acadèmica i professional

- Orientació acadèmica
 - Orientació laboral
 - Espai Activa
 - Espais de Recerca de Feina

- Intermediació laboral

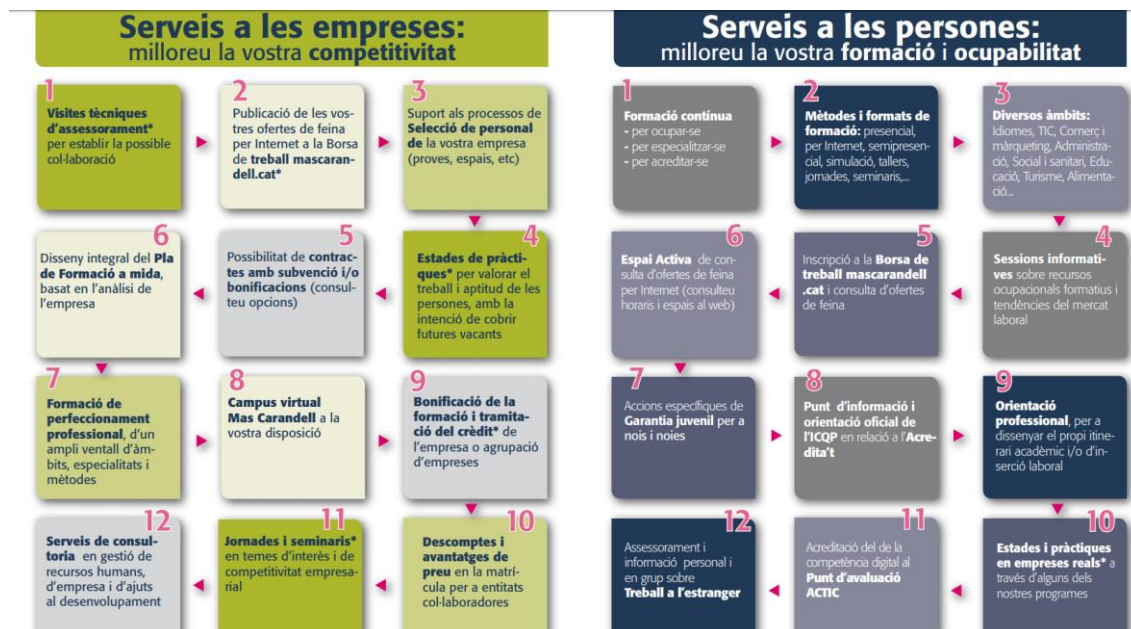
- Agència de col·locació
 - Borsa de treball
 - Programa integral d'ocupació juvenil Baix Camp

- Formació i qualificació

- Programes de formació i inserció
 - Estadies en pràctiques en empreses
 - Formació ocupacional
 - Acreditació de competències
 - Programa Integral Juvenil
 - Treball i formació
 - Singulars

- Desenvolupament local
 - ✚ Treball als barris
 - ✚ Agents d'ocupació i desenvolupament local
 - ✚ Cicle de jornades i seminaris
 - ✚ Pla de proximitat
 - ✚ Planificació estratègica
 - ✚ Convenis de col·laboració
 - ✚ Creació de cooperatives
- Per a les empreses:
 - ✚ Agència de col·locació
 - ✚ Formació i qualificació de RRHH
 - ✚ Estadets en pràctiques en empreses
 - ✚ Acreditació de competències
 - ✚ Foment del desenvolupament
 - ✚ Consultoria en gestió de RRHH
 - ✚ Concertació local
 - ✚ Ajuts a les empreses

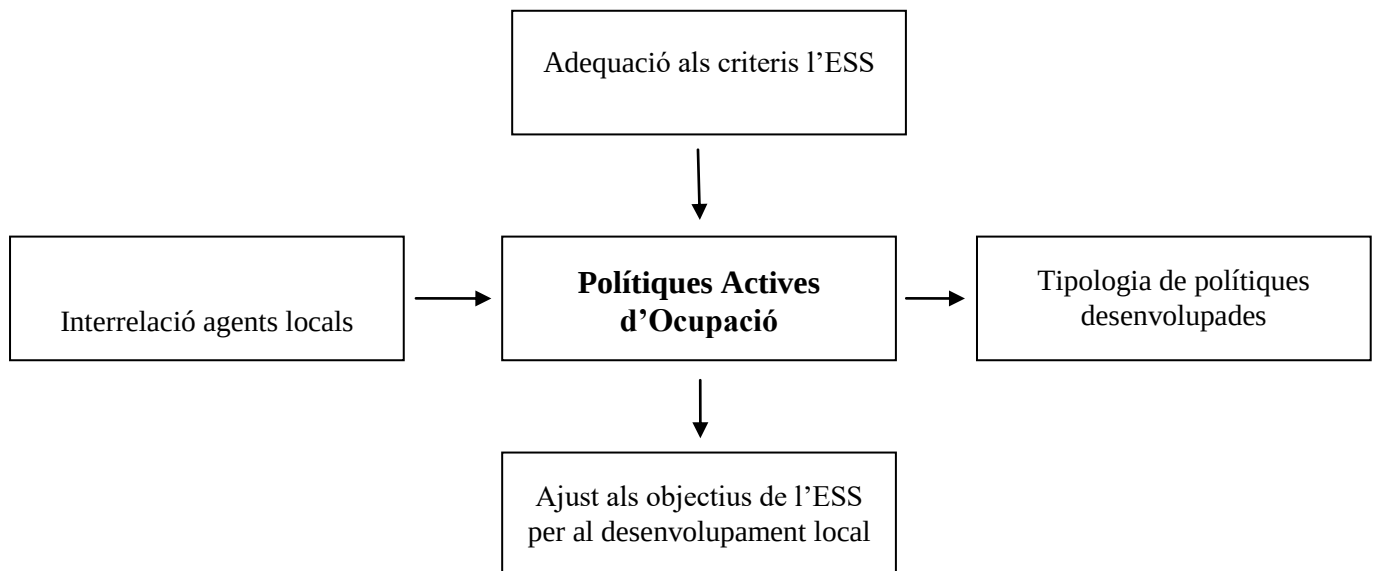
Infografia dels serveis de Mas Carandell

Font: www.mascarandell.cat

3.- Anàlisi de l'adequació de les PAO a l'ESS.

A partir dels eixos d'estudi plantejades amb anterioritat i tenint en compte les premisses teòriques i les dades i informacions recopilats a través de les fonts d'informació, documental, estadística i entrevistes (annex 3), realitzem a continuació l'anàlisi per a concretar si les PAO s'adeqüen a l'ESS.

Per analitzar aquesta adequació de les PAO als criteris, objectius i necessitats de l'ESS hem construït la següent matriu d'indicators basada en les 15 mesures de la XES cap a l'Economia Social i Solidària als municipis.

Cal destacar que s'indicarà l'estat actual de la mesura amb tres tipus de colors diferents segons:

- La mesura no s'ha començat a executar
- La mesura es troba en fase inicial de desenvolupament
- La mesura ja s'ha iniciat, s'està treballant en ella i està prevista la seva continuació

Per a qualificar cada mesura ens hem basat en la informació obtinguda a través de les entrevistes semi-estructurades realitzades i en la informació documental del Tarragona Impulsa i de Mas Carandell, detallada a la bibliografia, de la que destaquem l'informe "Diagnosi de l'economia social i solidària al Camp de Tarragona. 2018. Ateneu CoopCamp".

3.1.- Matriu d'indicadors

Mesura 1: Impuls d'una nova matriu econòmica amb tots els agents socioeconòmics del canvi		
INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(1) Existència del Consell Local de l'ESS		
(2) Realització de la diagnosi de l'ESS al municipi		
(3) Creació servei comunitari de mediació pels conflictes entre agents públics-cooperatius-comunitaris		

Mesura 2: Eines que facin possible la transformació socioeconòmica local		
INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(4) Existència d'Agència de Desenvolupament Socioeconòmic Local		
(5) Coordinació amb altres agències d'àmbit local o comarcal		
(6) Coordinació amb l'Ateneu Cooperatiu del territori		
(7) Suport econòmic, tècnic i formatiu a col·lectius vulnerables		
(8) Existència d'un registre d'iniciatives socioeconòmiques locals		

Mesura 3: Espais per a la promoció econòmica de proximitat		
INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(9) Existència d'un Viver de projectes cooperatius		
(10) Foment d'espais de cures		

Mesura 4: Gestió cooperativa i/o comunal del patrimoni col·lectiu

INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(11) Cessió de patrimoni i espais públics per a l'ús i gestió de l'ESS local		
(12) Recuperació, restauració i manteniment de l'antic patrimoni cooperatiu i associatiu local		

Mesura 5: Treballar el canvi cultural i educatiu a llarg termini

INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(13) Impuls de programes de l'ESS per desenvolupar capacitats formatives de les persones		
(14) Suport a la introducció de l'ESS en la formació professional		
(15) Sensibilització i formació en l'ESS del personal tècnic i polític de l'Ajuntament		

Mesura 6: Assessoria, formació i acompanyament de noves iniciatives socioeconòmiques

INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(16) Impuls de programes d'assessoria, formació i acompanyament de noves iniciatives socioeconòmiques		
(17) Accés al finançament a partir del sistema de finances ètiques		
(18) Foment de la fórmula cooperativa per a nous projectes col·lectius de caràcter socioempresarial		
(19) Reorientar serveis municipals per generar circuits d'ocupabilitat dins de l'ESS		
(20) Sensibilització del teixit econòmic de proximitat a través del Balanç Social o el Pam a Pam		

Mesura 7: Facilitar l'accés al finançament a través d'un sistema integral de finances ètiques i promoure una relocalització del crèdit

INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(21) Facilitar l'accés dels projectes d'ESS a les finances ètiques i/o cooperatives		
(22) Promoció d'una fiscalitat municipal favorable per a projectes amb impacte social positiu		
(23) Fomentar la creació de Fons locals col·lectius d'estalvi i crèdit		

Mesura 8: Suport a la intercooperació, al Mercat Social i al consum responsable

INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(24) Impuls del Mercat Social Local i Ecològic		
(25) Foment de campanyes de consum responsable, ètic i transformador		

Mesura 9: L'ESS ha de poder abastir el conjunt de les necessitats socials, també de les administracions públiques

INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(26) Foment de la compra i contractació pública socialment responsable		
(27) Incorporació de clàusules socials		

Mesura 10: Recuperació d'empreses i relleu empresarial		
INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(28) Suport recuperació empreses privades en crisi per part dels treballadors/es per mitjà d'empreses d'ESS		
(29) Potenciar programes de represa empresarial amb fórmules cooperatives		
Mesura 11: Municipalitzacions i cooperativitzacions de serveis públics		
INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(30) Impuls de la municipalització dels serveis públics		
(31) Foment cooperativització de sectors com la gestió de residus, forestal, etc.		

Mesura 12: Sobirania alimentària, energètica, residencial		
INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(32) Suport a la Carta per a una sobirania alimentària		
(33) Assumir la proposta energètica municipalista de la Xarxa per la Sobirania Energètica		
(34) Recuperació de sòl públic per habitatge de protecció oficial		

Mesura 13: Reconèixer l'espai públic digital com a espai de gestió comunitària i fomentar el cooperativisme de plataforma		
INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(35) Promoció i garantir l'accés a les noves tecnologies i a la xarxa		
(36) Promoció els usos socials, cooperatius i col·laboratius de les TICs		
(37) Suport als comuns digitals, iniciatives públiques obertes i el cooperativisme de plataforma		

Mesura 14: Crear un relat sobre la transformació socioeconòmica dels municipis

INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(38) Facilitació de l'accés de les iniciatives de l'ESS als mitjans		
(39) Foment de la participació ciutadana en els pressupostos municipals		
(40) Participació en la Xarxa de Municipis per l'ESS		
(41) Suport a la participació en les Fires de l'ESS de Catalunya		

Mesura 15: Transformació feminista de l'economia

INDICADORS	MUNICIPI	
	Tarragona	Reus
(42) Reconeixement, visibilització i dignificació del treball de cures		
(43) Sensibilització i educació en economies feministes		
(44) Facilitar eines de suport a empreses i col·lectius de l'ESS formades per dones		

3.2.- Resultats

La hipòtesi en que la promoció de l'Economia Social i Solidària (ESS) a través de les polítiques actives d'ocupació (PAO) afavoreix el desenvolupament local sostenible i la cohesió social del territori on s'implementen ha quedat, en part, verificada amb els resultats obtinguts a través de les entrevistes realitzades i la informació documental i estadística analitzada. No obstant, i com comentarem a les conclusions, cal ampliar la recerca en aquest àmbit.

Per alta banda, la pregunta d'investigació que ha guiat la recerca ha estat “com integren els municipis de Tarragona i Reus l'ESS en la planificació estratègica de les PAO per al desenvolupament local”.

Respecte a les entrevistes semi-estructurades realitzades a les quatre persones especialistes en l'àmbit d'anàlisi destaquem que totes elles han corroborat la importància de l'ESS per al desenvolupament local. En aquest sentit, concretament, el tècnic de CoopCamp al Tarragonès deia que “...Jo crec que el desenvolupament local i l'economia social i solidària estan necessàriament relacionats, perquè la gent de l'economia social i solidària treballa en clau local es defineix com a desenvolupar un ecosistema local, autònom i solidari.” I continua explicant que “...Dels set principis cooperatius, un d'ells és l'arrelament local, és a dir, que l'únic que busca és generar feina digna i desenvolupament social i econòmic del territori. Per això, són les empreses cooperatives i de l'economia social i solidària...”. Per la seva banda, la responsable d'Emprenedoria de Tarragona Impulsa, establí que “...el fet de fer sessions de sensibilització sobre l'economia social i solidària. Jo crec que la primera línia que vol ser estable de treballar en aquest sentit és aquest pla de treball de l'AODL...”. També, el tècnic de CoopCamp del Baix Camp argumentava que “...hem de ser capaços de plantejar una economia que surti de les mateixes persones per resoldre les necessitats, tant a les persones, com del seu territori...”. I, finalment, la Directora del Mas Carandell de Reus plantejava que “...Jo crec que l'economia social i cooperativa, jo penso que, a nivell tècnic dona molts més resultats en termes de generació d'ocupació de qualitat i lligat al territori, és molt més sostenible econòmicament i socialment perquè estem molt més lligada al territori,...”. Així mateix, creiem rellevant destacar la no concreció en la definició de l'ESS, cosa que no facilita el seu anàlisi, i que va quedar de manifest en les respostes de les persones entrevistades, així com que és un “sector” incipient al territori, recent o en fase inicial de desenvolupament i que cal voluntat política per a impulsar-lo.

També, les entrevistes van constatar la tendència dels dos serveis municipals d'ocupació, Tarragona Impulsa i Mas Carandell, a derivar a les iniciatives de l'ESS a l'Ateneu CoopCamp; en aquest sentit, la responsable de Tarragona argumentava que “...el posem en contacte amb el Pedro (tècnic de CoopCamp) perquè ell els pugui explicar bé i a més els pugui en cas que vulguin tirar endavant la cooperativa, realment els pugui acompanyar en tot el procés de constitució i d'organització,...”; per la seva banda i en la mateixa línia, la responsable de Reus establí que “...el què fem nosaltres és totes les persones que tenim al Mas Carandell, tenim la informació de CoopCamp, cada dimarts i al Gerard i assessoren allí, i a REDESSA els hi passa igual, si alguna persona que té interès en muntar-se una cooperativa se li explica, també, saben que els dimarts, tenen al tècnic”.

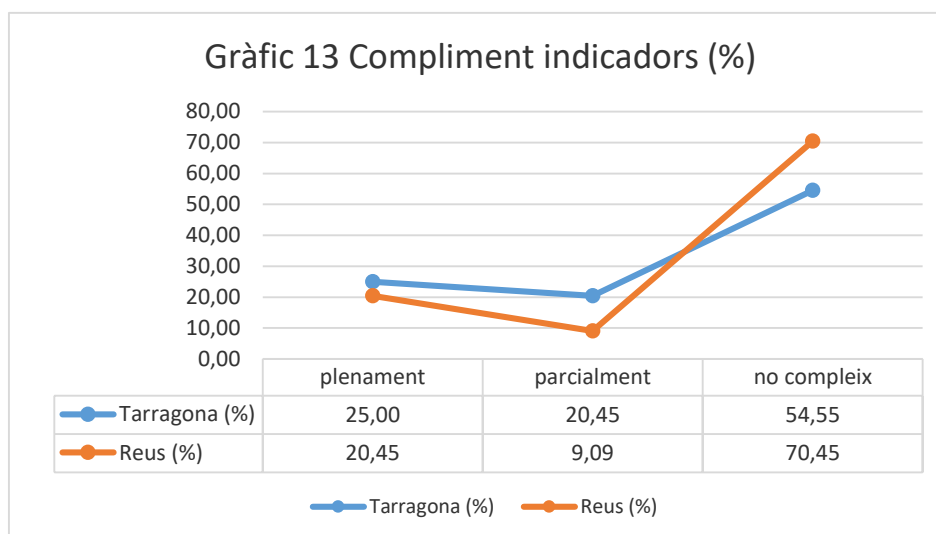
Per altra banda, les entrevistes ens han permès copsar que Tarragona té una aposta planificada – sobre el paper – que, més endavant, caldrà verificar si s'ha concretat realment; en aquest sentit, la responsable d'Emprenedoria de Tarragona Impulsa ens explicava que “...el que volíem és que realment la promoció de la innovació social, de les economies transformadores fos una línia

estable de treball...". Per la seva banda, de la ciutat de Reus destaquem la formació incipient en l'ESS que s'ha començat a realitzar als i les tècniques del Mas Carandell, tal i com ens comentava la seva Directora "...ja que també la gent de casa nostra s'ha format en els tallers de CoopCamp, i participem en les taules..."; així mateix, està pendent de concretar el seu Pla estratègic de desenvolupament local dut a terme de forma participativa i que se'ns ha traslladat que inclourà una línia estratègia pel foment de l'ESS, en aquest sentit, la Directora de Mas Carandell ens deia que "...hem de fer aquest pla estratègic on volem que hi participin tots els actors, sectors econòmics i, llavors, d'allí hauríem de sortir amb un document amb línies d'acció...".

Finalment, de les entrevistes vam poder extreure informació rellevant sobre els quatre eixos d'anàlisi plantejats anteriorment i construir la matriu d'indicadors:

- ✚ La identificació del tipus de PAO desenvolupades a Tarragona i Reus.
- ✚ el grau en què aquestes polítiques estan adaptades a la perspectiva de l'ESS,
- ✚ el grau en què aborden els objectius de l'ESS per al desenvolupament local
- ✚ el grau en què els agents locals col·laboren en la diagnosi, la implementació de les PAO i la seva avaluació des de la perspectiva de l'ESS.

En aquest sentit, l'anàlisi de l'adequació de les PAO a l'ESS l'hem concretat a través de l'anterior matriu d'indicadors, en base a les entrevistes i a la informació documental, de la que extrèiem els següents resultats quantitatius agrupats en el gràfic 13.

Font: elaboració pròpia amb les dades de la matriu d'indicadors

El gràfic 13, amb les dades de la matriu d'indicadors, ens mostra una radiografia on constatem que a Tarragona un 25% dels indicadors compleixen plenament, un 20,45% ho fa parcialment i un 54,55% no compleix. Pel que fa a Reus un 20,45% dels indicadors compleixen plenament, 9,09% ho fa parcialment i un 70,45% no compleix. Comparativament, Tarragona està per davant quant al ple i parcial compliment dels indicadors, en aquest sentit, la diferència del compliment parcial de Tarragona és significativa respecte a Reus, situant-se aquesta última un 10% per sota. Finalment, ambdues ciutats estan per sobre del 50% quant al no compliment dels indicadors, sent el % de Reus d'un significatiu 70,45%, un 15% per sobre de Tarragona.

CONCLUSIONS

Amb aquesta tesi de Màster s'ha realitzat una recerca per a analitzar les polítiques actives d'ocupació (PAO) per al desenvolupament local des de l'enfocament de l'Economia Social i Solidària (ESS). Per a dur-la a terme s'ha fet un estudi de cas comparat de les PAO vinculades a l'ESS de les ciutats de Tarragona i Reus. Una estratègia de recerca a través de mètodes mixtos per a l'obtenció d'informació i la seva posterior anàlisi, utilitzant una combinació de diverses tècniques qualitatives i quantitatives. Els dos casos a analitzar s'han seleccionat per ser efectivament comparables i rellevants per les seves similars característiques demogràfiques i socio-econòmiques. La investigació ha intentat tenir el màxim en compte possible la perspectiva de gènere en l'escriptura del treball, així mateix, les entrevistes realitzades han estat a dos dones i a dos homes.

De la primera part del treball, el marc teòric, es pot establir que hi ha una mancança en l'avaluació de les polítiques públiques vinculades a l'ESS en general i de les PAO en particular. En el marc teòric hem realitzat una aproximació a l'estat de l'art dels conceptes clau de la investigació que, en futures investigacions, caldrà ampliar per aprofundir en el coneixement científic d'aquesta matèria.

De la part empírica de la investigació, els resultats anteriorment analitzats ens mostren, clarament, que encara queda molta feina a fer en l'adequació de les PAO a l'ESS. Per tant, destaquem els baix nivell d'adequació de les PAO de Tarragona i Reus quant a:

- ✚ La promoció de les pràctiques socialment responsables entre els agents econòmics i socials del territori.
- ✚ El foment de l'emprenedoria social.
- ✚ La integració de l'ESS a l'agenda del desenvolupament econòmic local.

En aquest sentit, tal i com argumentava Pérez (2016) l'acció local xoca amb moltes limitacions a nivell pressupostari, competencial i productiu, però que, no obstant això, és l'escala adequada per a incidir sobre l'economia i modelar-la en funció de les necessitats d'un territori i de les persones que el conformen, i que és l'ESS una eina al servei d'aquesta transició a models que posin en el centre la sostenibilitat de la vida i prioritza la satisfacció de les necessitats locals amb recursos locals, fomentant les capacitats i el desenvolupament dels territoris generant renda, vincles i cohesió social, coneixement, promovent processos d'apoderament. En aquest sentit, les ciutats de Tarragona i Reus poden ser capdavanteres en aquestes polítiques públiques per fomentar l'ESS per al desenvolupament local, alhora que per a la seva extensió a la resta del territori del Camp de Tarragona. Per a dur-ho a terme Garcia Jané (2014) establí que l'Administració local ha de crear condicions, facilitar o finançar el desenvolupament de les iniciatives de l'ESS, proveir-se dels seus productes i serveis, sensibilitzar al conjunt de la població sobre els seus beneficis o fins i tot participar directament en el seu desenvolupament. Al respecte, Boixader (2014) ja argumentava que tot i que les entitats locals constitueixen un espai d'oportunitat per al foment de l'ESS, aquest és molt divers en intensitat, naturalesa i complexitat al tractar-se d'una política incipient en les administracions locals.

Quant a limitacions de la recerca ens hem trobat amb una manca de dades concretes de l'ESS desagregades per municipis. En el nostre àmbit d'anàlisi, les ciutats de Tarragona i Reus, les úniques dades que hi ha són les de l'àrea geogràfica del Camp de Tarragona i que ha recopilar l'Ateneu CoopCamp. En aquest sentit, constatem també la necessitat d'una diagnosi de l'ESS als municipis per poder aprofundir en l'anàlisi, la comparació i l'avaluació de les polítiques

públiques. Un altra limitació és que no hem pogut aprofundir en les necessitats de l'ESS al territori, al igual que en el concepte de cohesió social i el seu anàlisi.

Finalment, concloem que els municipis de Tarragona i Reus no integren decididament l'ESS en la seva planificació estratègica de les PAO per al desenvolupament local, no obstant, també hem constatat que si que existeixen potencialitats en l'àmbit local per, des del foment de les PAO vinculades a l'ESS, treballar per la cohesió social, per una ocupació digna i un desenvolupament local sostenible vinculat a factors endògens del propi territori, i que per a materialitzar-ho ha d'haver-hi voluntat política i una consciència social que empenyi en aquesta direcció.

• *Línies de futur*

Aquesta investigació es vol ampliar realitzant una tesi doctoral sobre la matèria que permeti ampliar les línies de recerca quant a àmbits, territori i agents locals que poden interactuar en la promoció de l'ESS per al desenvolupament local.

En una primera línia de treball, caldria ampliar la recopilació de dades a través d'augmentar la mostra de les entrevistes a altres agents locals que intercooperen en l'articulació de l'ESS al territori. És a dir, es realitzarien les entrevistes oportunes amb la intenció d'obtenir més informació rellevant sobre com l'administració pública local, els agents socials i entitats i col·lectius col·laboren en la cohesió social i el desenvolupament local a través de la implementació de polítiques d'ocupació des de la perspectiva de l'ESS. Augmentar la mostra ens permetrà una major solidesa científica alhora de verificar la hipòtesi de la investigació. Així mateix, una segona línia de treball per a aprofundir seria tornar a entrevistar a mig plaç a les persones que en aquesta tesi han col·laborat per a ampliar l'anàlisi comparatiu, també, en un període de temps.

Tot plegat per a identificar l'Economia Social i Solidària com un model viable i transformador, arrelada al territori, que cohesiona i emprèn amb valors socialment justos, organitzativament democràtics i ambientalment sostenibles. Finalment, donada la importància de les polítiques públiques vinculades a l'Economia Social i Solidària per al desenvolupament local cal una aposta decidida per incentivar i conscienciar a les administracions municipals de la necessitat d'apostar per fomentar aquesta altra economia en pro del bé comú. I, humilment, aquesta recerca vol aportar el seu granet de sorra en aquesta direcció.

BIBLIOGRAFIA

- ALBURQUERQUE, F. (2002). Postfordismo y emergencia del desarrollo económico local, en Alburquerque, F. Desarrollo económico territorial. Guía para agentes. Fundación Universitaria, Sevilla. (págs. 49-61)
- ALBUQUERQUE, F. (2007). Teoría y práctica del enfoque del desarrollo local. Revista OIDLES – Vol. 1, no.0. Universidad de Málaga. Málaga. (págs.. 39-61)
- ALUJAS RUIZ, J.A (2006). Las políticas activas del mercado de trabajo en España en el contexto de la UE. Revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, n.61, pp.77-92
- ANNET, K. i DELIA, M. “La entrevista en profundidad”. En Métodos y técnicas cualitativas y cuantitativas aplicables a la investigación en ciencias sociales. México D.F. Tirant Humanidades.
- DUOCASTELLA, E., ESTAPÉ, G. dir. (2018). Mapa de la gestió de projectes de l'Economia Social i Solidària. 2018. (Postgrau en Economia Social i Solidària: Desenvolupament Local, Cooperativisme i Transformació Social). <https://ddd.uab.cat/record/200140>
- FERNÁNDEZ, A., MIRÓ I. (2016). L'economia social i solidària a Barcelona. Barcelona: La ciutat invisible. Comissionat d'economia cooperativa, social i solidària - Ajuntament de Barcelona.
- ESPINA, M. (2003). Territorialización de las desigualdades y reestratificación de los ingresos. Nuevos escenarios y retos para la seguridad social en Cuba. Seguridad social en Cuba. Diagnósticos, retos y perspectivas. Nueva Sociedad. Caracas.
- GARCIA JANÉ, J. (coord.) (2014). Guia d'economia social i solidària per a l'administració local. Diputació de Barcelona, Barcelona.
- GÓMEZ DIAZ, C. (2014). “Método comparativo”. En Métodos y técnicas cualitativas y cuantitativas aplicables a la investigación en ciencias sociales. México D.F. Tirant Humanidades.
- KING, G., O. KEOHANE, R., VERBA, S. (2007). El diseño de la investigación social. La inferència científica en los estudios cualitativos. Alianza Editorial. Cambridge.
- LOPE, A. (2015). “Las políticas activas de empleo: el nuevo modelo de políticas activas”. En Diagnóstico socio-económico sobre las políticas de empleo en España, 2012-2014. Bellaterra (Cerdanyola del Vallès): Dipòsit Digital de Documents, Universitat Autònoma de Barcelona. <http://ddd.uab.cat/record/142924>
- LOPE, A., GIBERT, F., ORTIZ, D. (2002). Atajar la precariedad laboral: la concertación local, ¿un marco para abordar las nuevas formas de empleo? Icaria. Barcelona.
- (2010). Los sistemas de orientación e inserción laboral y la importancia de la formación. Manual para la gestión de políticas de promoción económica y desarrollo local. Colegio de Politólogos y Sociólogos de Cataluña. Barcelona. (págs. 65-78)
- MARTÍNEZ, A. (2008). La influencia de las políticas activas de empleo en las transformaciones de los modos de intervención y los modelos contemporáneos de bienestar social. Portularia. Revista de Trabajo Social. Huelva. (págs. 103-115)
- (2011). El discurso de la UE en materia de políticas de empleo y exclusión social. Análisis sociológico de la Estrategia Europea de Empleo. Papers. Bellaterra. (págs. 35-54)

- PÉREZ, Z. (2016). Transformando los territorios desde la economía solidaria. Herramientas para el impulso de políticas públicas locales. REAS Euskadi.
- POIRIER, Y. (2014). Economía social solidaria y sus conceptos cercanos. Orígenes y definiciones: una perspectiva internacional. Québec. Canadá
- QUIVY, R. (1997). Manual de investigación en Ciencias Sociales. Herder. Madrid.
- RAMOS, F. (2010). Las políticas activas de empleo. Manual para la gestión de políticas de promoción económica y desarrollo local. Colegio de Politólogos y Sociólogos de Cataluña. Barcelona.
- RIPESS. Red Intercontinental de promoción de la economía social solidaria. (2015). Visión global de la economía social solidaria: convergencias y contrastes en los conceptos, definiciones y marcos conceptuales.
- RUIZ, J.I. (2012). Metodología de la investigación cualitativa. Universidad de Deusto. Bilbao.
- SEN, A. (2000): Desarrollo y libertad. Editorial Planeta. Madrid.
- SUBIRATS, J. (2014). “Notes sobre canvi d’època i economia social. Noves polítiques de desenvolupament local?”. En Guia d’economia social i solidària per a l’administració local. Diputació de Barcelona, Barcelona.
- SUNKEL, O. y PAZ, P. (1986): El subdesarrollo latinoamericano y la teoría del desarrollo. Siglo XXI. México.
- SURINACH, R. (2016). Les Altres Economies de la ciutat. Identificant l’ecosistema d’economies transformadores de Barcelona. Comissionat d’Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum de l’Ajuntament de Barcelona.
- VÁZQUEZ BARQUERO, A. (1993): Política económica local. Ediciones Pirámide. Madrid.
- XES (2015) Proposta de Llei d’Economia Social i Solidària, Barcelona: XES.

Documentació

- Transitant cap al procomú: La Comunicadora. 2017. Barcelona Activa. Ajuntament de Barcelona.
- Experiències d’economia social i solidària als municipis. 2016. Diputació de Barcelona.
- Pla d’impuls de l’ESS a Barcelona. 2016 – 2019. Ajuntament de Barcelona.
- Informe del mercat social 2018 a Catalunya.
- Diagnosi de l’economia social i solidària al Camp de Tarragona. Juliol 2018. Ateneu CoopCamp.
- Pla d’acció de desenvolupament econòmic local i ocupació de Tarragona 2018 – 2022. Desembre 2017. Ajuntament de Tarragona.
- Pla pel foment de noves oportunitats econòmiques i d’ocupació al territori. 2018-2019. Tarragona Impulsa. Setembre 2018. Ajuntament de Tarragona
- Memòria d’activitats IMFE Mas Carandell. 2016. Ajuntament de Reus
- Memòria d’activitats Fundació IMFE Mas Carandell. 2016. Ajuntament de Reus.

ANNEXOS

Annex 1 - Els Ateneus Cooperatius

ELS ATENEUS COOPERATIUS	OBJECTIUS	SERVEIS	ADREÇAT A	UBICACIÓ
	Esdevenir un espai de referència al territori	Punt d'informació	Emprenedors i empenedores	Alt Pirineu i Aran
	Fer una diagnosi de les iniciatives de l'ESS al territori	Jornades i tallers	Entitats de l'ESS	Coòpolis BCN
	Participació i promoció d'espais i fires de l'ESS	Assessorament en la transformació d'empreses i associacions en cooperatives.	Centres educatius	Barcelonès Nord
	Visibilitzar l'ESS	Orientació, acompanyament i suport a la creació, el creixement i la consolidació d'empreses de l'ESS	Empreses	Baix Llobregat
	Fomentar la creació i consolidació de noves empreses de l'ESS	Recursos i materials del programa AraCoop	Gestories i assessories	CoopCamp
	Generar riquesa i ocupació de qualitat als territoris	Formació en tràmits i gestions	Ciutadania en general	Catalunya Central
		Formació als centres educatius per donar a conèixer l'ESS		La Col·lectiva
		Laboratori i catàleg de bones pràctiques		Maresme
		Identificació i suport a projectes singulars		Coopsetània
				Ponent-Coopera
				Terres Gironines
				Terres de l'Ebre
				Vallès Occidental
				Vallès Oriental

Font: Elaboració pròpia a partir de la Carta de serveis de la Xarxa d'Ateneus Cooperatius de Catalunya

Annex 2 Els municipis de Tarragona i Reus en xifres

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

	Tarragona	Reus	Tarragonès	Baix Camp	Catalunya
Densitat de població 2018					
Superfície (km2).	57,88	52,82	319,37	697,15	32108
Densitat (hab./km2).	2285,8	1959	791,5	270,9	236,7
Població. Per sexe. 2018					
Homes.	64282	50030	125268	93011	3730326
Dones.	68017	53447	127522	95830	3869739
Total	132299	103477	252790	188841	7600065
Població per grups d'edat 2018					
Població de 0 a 14 anys.	21188	17764	42292	32161	1177134
Població de 15 a 64 anys.	87185	67537	168740	124035	5001510
Població de 65 a 84 anys.	20160	15282	35549	27664	1185318
Població de 85 anys i més.	3766	2894	6209	4981	236103
Total	132299	103477	252790	188841	7600065
Població per grups d'edat. Homes 2018					
Homes de 0 a 14 anys.	10838	9136	21717	16627	605920
Homes de 15 a 64 anys.	43328	33139	85170	61886	2515807
Homes de 65 a 84 anys.	8864	6864	16314	12843	531494
Homes de 85 anys i més.	1252	891	2067	1655	77105
Total	64282	50030	125268	93011	3730326

Població per grups d'edat. Dones 2018

Dones de 0 a 14 anys.	10350	8628	20575	15534	571214
Dones de 15 a 64 anys.	43857	34398	83570	62149	2485703
Dones de 65 a 84 anys.	11296	8418	19235	14821	653824
Dones de 85 anys i més.	2514	2003	4142	3326	158998
Total	68017	53447	127522	95830	3869739

Població per lloc de naixement. 2018

Població nascuda a Catalunya. 2018	78937	67118	151011	123031	4917988
Població nascuda a la resta d'Espanya. 2018	28745	19183	53303	33570	1301357
Població nascuda a l'estranger. 2018	24617	17176	48476	32240	1380720
Total	132299	103477	252790	188841	7600065

Població per nacionalitat. 2018

Població amb nacionalitat espanyola.	111049	87816	211389	159713	6517966
Població amb nacionalitat estrangera.	21250	15661	41401	29128	1082099
Total	132299	103477	252790	188841	7600065

Població per nacionalitat. Homes. 2018

Homes amb nacionalitat espanyola.	53461	42347	104100	78609	3175354
Homes amb nacionalitat estrangera.	10821	7683	21168	14402	554972
Total	64282	50030	125268	93011	3730326

Població per nacionalitat. Dones. 2018

Dones amb nacionalitat espanyola.	57588	45469	107289	81104	3342612
Dones amb nacionalitat estrangera.	10429	7978	20233	14726	527127
Total	68017	53447	127522	95830	3869739

Població de 16 anys i més. Per nivell d'instrucció. 2011

Població sense estudis.	11107	9474	19413	15360	623324
Població amb estudis primaris.	13734	12305	26233	21821	837313
Població amb estudis secundaris.	58313	49003	114861	89724	3498064
Població amb estudis universitaris.	26968	14218	44834	27195	1264747
Total	110123	85001	205341	154100	6223448

Població resident a l'estranger a 1 de gener. Per sexe. 2018

Homes residents a l'estranger.	2830	1586	4195	2595	152608
Dones residents a l'estranger.	2630	1521	3921	2556	149917
Total	5460	3107	8116	5151	302525

Població ETCA (equivalent a temps complet anual). 2017

Població resident.	131507	103123	250488	187471
Població estacional ETCA.	10537	-1580	47721	11749
Total	142044	101543	298209	199220
Pob. ETCA / pob. resident (%).	108	98,5	119,1	106,3

Mobilitat obligada per raó d'estudis no universitaris. Curs 2017-2018

Alumnes residents (edat escolar).	22767	19613	43706	34580	1218873
Alumnes residents que estudien al mateix municipi (%).	92,6	93,1	83,5	84	83,3

Naixements. Per sexe. 2017

Naixements. Nens. 2017	604	544	1156	961	34462
Naixements. Nenes. 2017	590	487	1166	863	32341
Total	1194	1031	2322	1824	66803

Defuncions. Per sexe. 2017

Defuncions. Homes.	535	476	929	821	33075
Defuncions. Dones.	542	465	865	770	33090
Total	1077	941	1794	1591	66165

Migracions internes. Saldos destinació-procedència. 2017

Migracions (saldo) amb Catalunya.	-44	50	527	512	
Migracions (saldo) amb Espanya.	9	-36	-37	48	4216
Saldo migratori intern.	-35	14	490	560	4216

Immigracions externes. 2017

Emigracions externes.	2629		4643		151878
	1127	1120	2297	2499	94582

Immigracions externes. Per lloc de procedència. 2017

Immigracions de la resta de la UE.	364	1099	729	1716	29004
Immigracions de la resta del món.	2265	116	3914	455	122874
Total	2629	1004	4643	2044	151878

Creixement de la població. Taxa bruta per 1.000 habitants. 2017

Taxa bruta de natalitat.	8,97	9,9	9,21	9,63	8,88
Taxa bruta de mortalitat.	8,09	9,03	7,11	8,4	8,8
Creixement natural.	0,88	0,86	2,09	1,23	0,08
Creixement migratori.	8,39	0,04	9,02	5,95	6,29
Creixement total de la població.	9,2	0,84	11,05	7,12	6,32

Habitatges familiars. Per tipus. 2011

Habitatges familiars principals.	52391	40586	98260	73554	2944944
Habitatges familiars secundaris.	5548	2793	48609	26805	470081
Habitatges familiars buits.	7772	6488	17258	17922	448356
Total	65711	49867	164127	118281	3863381

Habitatges familiars principals. Per règim de tinença. 2011

Habitatges familiars principals de propietat.	41003	31244	76982	56542	2188657
Habitatges familiars principals de lloguer.	9202	7107	16383	12274	582701
Habitatges familiars principals cedits, altres formes.	2186	2236	4894	4739	173586
Total	52391	40586	98260	73554	2944944

Producte interior brut (base 2010). 2017

PIB (milions d'euros).	5516,5	2506,8	8964,3	4285	234651,4
PIB per habitant (milers d'euros).	41,9	24,2	35,8	22,7	31,3
PIB per habitant (Catalunya=100) (índex Catalunya=100).	133,8	77,2	119,1	75,5	100

Valor afegit brut (base 2010). Per sectors. Milions d'euros. 2016

VAB agricultura. 2016	15,7	5,3	28	49,6	1987,3
VAB indústria. 2016	1419,7	299	2828,3	897,3	43515
VAB construcció. 2016	217,8	124,1	386,6	245	9806,2
VAB serveis. 2016	3166,4	1783,5	4982,9	2740	150927,5
Total	4819,6	2211,9	8225,8	3932	206236

Valor afegit brut (base 2010). Indústria. Per branques. Milions d'euros. 2016

VAB energia, aigua i residus.	171,2	57,6	338,9	373,5	6657,4
VAB alimentació, tèxtil i química.	1091,4	136,8	2227,9	279,3	22226,9
VAB maquinària, mat. elèc. i de transport.	157,2	104,6	261,5	244,5	14630,8
Total	1419,7	299	2828,3	897,3	43515

Valor afegit brut (base 2010). Serveis. Per branques. Milions d'euros. 2016

VAB comerç.	499,4	432,1	758,8	605,4	31080,7
VAB transport, inf. i comuni.	410	123,7	684	195,9	17370,1
VAB hostaleria.	219,3	142,3	538,2	288,9	12131,4
VAB act. finan. i assegurances.	104,7	54,1	158,6	91,4	7501,1
VAB act. immob., tècniques i adm.	759	480,3	1152	797,3	44840,8
VAB adm. pública i altres ser.	1174	551	1691,3	761,2	38003,4
Total	3166,4	1783,5	4982,9	2740	150927,5

Renda familiar disponible bruta (base 2010). 2015

RFDB (milers d'euros). 2015	2082112	1490890	3679608	2737076	125050246
RFDB per habitant (milers d'euros). 2015	15,9	14,4	14,7	14,5	16,8
RFDB per habitant (Catalunya=100) (índex Catalunya=100). 2015	94,5	85,6	87,7	86,3	100

Població. Per relació amb l'activitat econòmica. 2011

Població ocupada.	51198	39719	97067	73438	3033916
Població desocupada.	19395	17541	40919	30645	1052138
Població activa.	70593	57260	137986	104083	4086055
Població inactiva.	62433	48324	111137	86184	3386882
Població de 16 anys i més.	110123	85001	205341	154100	6223448

Afiliats a la Seguretat Social segons residència de l'afiliat. 12/2018

Homes. 12/2018	25937	21146	51153	39429	1716244
Dones. 12/2018	23652	18381	43654	32989	1505553
Total	49589	39527	94807	72418	3221797

Afiliacions a la Seguretat Social segons residència de l'afiliat. 12/2018

Total	52595	41675	99858	76190	3388086
-------	-------	-------	-------	-------	---------

Afiliacions al règim general de la S.S. segons ubicació del compte de cotització. Per sectors. 12/2018

Agricultura	43	177	92	400	9077
Indústria	7125	4094	13668	8500	438239
Construcció	3180	2229	6033	3727	132997
Serveis	63670	28077	83808	37300	2147706
Total	74018	34577	103601	49927	2728019

Afiliacions al règim d'autònoms de la S.S. segons ubicació del compte de cotització. Per sectors. 12/2018

Agricultura	36	122	238	602	23316
Indústria	261	379	575	735	45375
Construcció	695	846	1810	1885	67297
Serveis	5516	4699	11027	9250	415323
Total	6508	6046	13650	12472	551311

Afiliacions al règim general de la S.S. segons ubicació del compte de cotització. Per grandària del centre. 12/2018

Fins a 50 treballadors	25174	17071	41131	27131	1235251
De 51 a 250 treballadors	20434	9253	28684	13072	644606
De 251 i més treballadors	28410	8253	33786	9724	848162
Total	74018	34577	103601	49927	2728019

Comptes de cotització. 12/2018

Total	4950	3499	8535	6015	257812
-------	------	------	------	------	--------

Pensions contributives de la Seguretat Social. Mes de desembre. 2017

Total	26579	22154	45846	37018	1683463
Pensió contributiva mitjana	1094,13	945,15	1028,35	918,72	972,17

Atur registrat. Per sectors. Mitjanes anuals. 2018

Agricultura	175,6	270,9	297,1	465,3	9105,7
Indústria	603	550,4	1098,2	908,1	44929,4
Construcció	838,2	720,4	1460	1162,6	33585,7
Serveis	5571	4815,6	10467,2	8217,8	278823,7
Sense ocupació anterior	680,4	617,5	1089,6	847,3	26547,9
Total	7868,2	6974,8	14412	11601,2	392992,4

Atur registrat. Per sexe. Mitjanes anuals. 2018

Atur registrat. Homes.	3448,7	2952,9	6219,4	4947,3	169755,2
Atur registrat. Dones.	4419,5	4021,9	8192,6	6653,8	223237,2
Total	7868,2	6974,8	14412	11601,2	392992,4

Població de 2 anys i més. Per coneixement del català. 2011

Població que entén català.	122553	97754	230102	176508	6949344
Població que sap parlar català.	91754	76965	170457	139197	5345484
Població que sap llegir català.	102560	81226	189786	147335	5750348
Població que sap escriure català.	70258	60131	130007	108874	4069219
Població que no entén català.	7544	5328	13491	9623	356728
Total	130098	103082	243593	186131	7306072

Annex 3 – Entrevistes

Entrevista nº1 al Tècnic de l'Ateneu Cooperatiu CoopCamp del Tarragonès

28/03/2019

Entrevistador (E): Pedro, de què parlem quan parlem d'economia social i solidària?.

Tècnic CoopCamp Tarragonès (TT): Val, pot ser et barrejo una mica la resposta. Clar aquí ens falta una mica el marc per definir què és exactament l'economia social i solidària. Oficialment tenim que és l'economia social que ho defineix la forma jurídica amb què treballes. Les fundacions, associacions, cooperatives, Centres Especials de Treball i Empreses d'Inserció. Tot això la llei ho esmenta i ho contempla dins del paquet d'economia social. Però clar, la forma jurídica no fa el fet que diem, si pots dir-te economia social però sabem de sobres que moltes fundacions, molts centres especials de treball, moltes cooperatives inclús no treballen amb uns valors de l'horitzontalitat, de transformació social, del bé comú.

No, no passa això no. I llavors d'aquí ve aquesta necessitat de ficar la "coletilla" de solidària. Una etiqueta solidària, doncs, que va més enllà de la forma jurídica amb què treballes, que són importants, però va més enllà i intenta incloure les entitats en termes genèrics, perquè també entren des de projectes comunitaris, de col·lectius o d'associacions de veïns. Doncs això també hi ha molts projectes d'aquestes característiques i sense necessitat d'estar constituïts com a empresa pues es consideren des de l'economia social i solidària. De la mateixa manera hi han fundacions cooperatives, per dir-te algo, que poden estar segons la llei dins de l'economia social però en altres no la sentim dins de la línia de l'economia social i solidària. Per tant, quan parlem d'economia social i solidària estariem parlant d'aquestes entitats que, més enllà de la forma jurídica, tenen aquest afegit que tenen uns principis i uns valors polítics conscients de transformació social i econòmica de com funcionem a nivell de societat. Des de l'economia clar, des de la gestió a una economia, també, interessant dir que l'economia solidària és la paraula que estem fent servir aquí a Catalunya però a la resta d'Espanya per exemple li diuen economia social transformadora. A Euskadi, a Madrid, etc.

E: I, fins i tot, en REAS utilitzen social i Alternativa. Ostres. I és bastant curiós, no?, o transformadora que dius tu que utilitzen al País Basc.

TT: I a Andalusia també s'utilitza transformadora. Hem estat allà fa poc amb la gent de l'Ateneu. I això ells parlaven tota l'estona d'economia social transformadora. Això mostra la necessitat de ficar una coletilla en l'economia social s'ha identificat perquè hi ha molta gent que treballa en nom de l'economia social però no va pro d'aquests valors que nosaltres volem fomentar i a més van en aquesta línia i, per tant, hi ha necessitat de ficar una política i cada territori ho ha ficat una mica com ha pogut, nosaltres la nostra referència en aquest sentit és l'accés a la Xarxa d'Economia Solidària, què és Catalunya, també Països Catalans, on a València comença a haver-hi algo de XES, a Mallorca també comença a haver-hi algo de XES. Bé ens definim així amb l'etiqueta solidària però a Euskadi se senten més còmodes amb l'etiqueta de transformadora.

E: Podríem dir que és una definició, un concepte, en construcció no? perquè i entro en una segona pregunta, també, es fa referència a l'economia social i cooperativa. Llavors aquesta diferència, bé diferencia o no, aquestes similituds o simplement si és el mateix, no? quan fem referència o jo entenc que sí perquè hi hagi una economia social i solidària, economia social alternativa o transformadora, economia social i cooperativa. Tornem a fer referència a la forma jurídica o també als valors cooperatius?

TT: Jo entenc que quan parlem de la coletilla cooperativa s'està fent especial èmfasi en la fórmula jurídica de la cooperativa, perquè entenem que per la llei de cooperatives i per com haurien de funcionar els valors cooperatius, que els valors cooperatius sí que vénen definits des de fa més de cent anys. Doncs, és una forma jurídica que intenta protegir o intentar caminar cap a aquests valors, que nosaltres incloem en l'economia social i solidària. Per tant, quan diem cooperatives, entenc que s'està referint a la forma jurídica, però ja amb aquesta intenció d'afegir una coletilla a l'economia social. Com deiem: economia social però en quina direcció?

E: Clar, falta concretar el terme. Per exemple, el concepte de cooperativa també és el moviment obrer com dins d'un concepte molt treballat, molt ampli, que també incorpora tots aquests principis, no? entenc jo i és clar, es lliga molt amb el tema jurídic. Jo crec que tal volta alguns filòsofs, alguns teòrics alguna gent i inclús col·lectius ho plantegen d'una forma, però després per temes jurídics i del dia a dia de treball dius, però això com se constitueix, quan anem quan parlem exactament d'empreses, crec que aquest és una mica el quid de la qüestió; i enganxant amb la següent pregunta. Clar quan parlem d'economia social i solidària. N'hi ha tota una sèrie de principis comuns, fins i tot una sèrie de criteris que aquesta eina, dins de la XES, l'eina del "Pam a Pam" que estableix uns criteris per estar dins d'aquesta, dins aquest mapa, i que van molt lligats dins aquests principis comuns de l'economia social i solidària.

TT: Abans d'entrar al Pam a Pam faig un apunt de l'anterior només per dir que, per exemple, el concepte internacional en l'anglès sí que es parla d'economia social i solidària, és a dir, també fan servir el concepte de solidari en lloc de transformador, i crec que val la pena fer-ne referència, també desde de fora d'Espanya.

E: És cert, en alguna bibliografia així consta.

TT: Amb uns bascos discutint sobre això, perquè em sembla molt curiós que no ens fiquem d'acord, doncs, parlant amb un basc del què els feia sentir més còmodes amb ells amb el concepte transformador i no pas solidari, em deien que lo solidari s'associava molt a ONG, a la cooperació, i que ells creien que el concepte, tant de cooperació, com d'oenegé, té un matís que és assistencialista i que no té una voluntat transformadora de fons. Que se sentien més còmodes amb el concepte transformador. Per fer èmfasi en què això no és solidaritat del de d'alt amb el de baix, sinó que volem canviar la manera de funcionar. Aquest és l'argument que em van donar.

E: Aquest seria un altre debat, ja que la gent que venim de les oenegés pensem que n'hi ha de molt diverses, i hi ha que estan per la solidaritat internacionalista, entès com a transformació social, però com deia és un altre debat que ara no entràrem.

TT: I sobre transformadora, dins del context de Catalunya, la Federació de Cooperatives de Treball va publicar un informe, que te'l puc passar també, que és bastant interessant que parla d'economies transformadores com un paraigua més genèric i després la desglossa en Economia Solidària, economies feministes, economia circular, economia del bé comú. I economies transformadores, en el context català, sembla que s'està situant per sobre que engloba més coses més enllà de l'economia social i solidària. I aquest informe diu. I ja per acabar aquest apunt és que s'està treballant en la nova llei d'economia social. I aquí sí que es parlarà ja d'economia solidària. També vol contemplar-la. Volem, des del sector, també estem fent pressió perquè dins de la llei d'economia solidària també s'acosti una mica més i es reconegui el concepte d'economia solidari.

E: Està promoguda per la XES des del 2015, no? o almenys, intentant-ho, no?

TT: Intentant-ho, però ara sembla que té bastanta pinta, té bastanta bona pinta, en el sentit que està avançant, però bé una nova llei, i més en el context polític en el qual estem ara, poden passar mil coses. Però s'està avançant, s'estan fent moltes sessions des de les diferents federacions de cooperatives, des de la mateixa Direcció General d'Economia Social, inclús se'ns ha convocat inclús als ateneus per a què participem d'aquests debats que han de donar forma a la futura llei, és a dir, que sí que estan havent moviments i, en part, entre altres coses vol ordenar una mica tots aquests conceptes que estem parlant ara.

E: Et deia també si podies fer menció al tema dels principis comuns que, més o menys ja els has introduït, també com s'interrelacionen aquests criteris amb el mapa de Pam a Pam. En aquest sentit, la pregunta més interessant és si aquí al territori es van complint els principis comuns, tots una part, o no es compleixen.

TT: Sobre Pam a Pam, surt de Setem, no de la XES. L'origen és de l'ONG Setem, i la XES l'ha agafat com una eina i tots els Ateneus la estem fent servir i estem introduint noves xinxetes, nous punts però bueno ve de l'ONG Setem tot això. I, els criteris, jo tinc una opinió personal sobre el mapa Pam a Pam., i és que és molt poc exigent a l'hora d'incloure noves entitats, nous projectes al mapa. Per han fet aquesta estratègia i és una estratègia conscient per part seva. I és per. Bé per ampliar el mapa i després un cop dins del mapa. Vaig fent com auditories periòdiques perquè vagis treballant i evolucionant i avançar en aquesta obra. Ells han treballat un quadern, és el que fan servir per fer les entrevistes, que parla de comptar un munt de conceptes molt interessants. Crec que es divideix en 15 factors. I cada un d'aquests factors et pot puntuar de l'1 al 5. Realment és bastant ric i és molt interessant, però per entrar al mapa poder Pam a Pam només exigeix que puntuïs en vuit d'aquestes quinze, que puntuïs amb un 1, només en que treguis 1 de cinc, en vuit de quinze ja està dins. És molt baix, molt poc exigent. L'anàlisi i el treball de les entrevistes de com auditar els projectes és molt potent i crec que té molt bé, però el filtre és molt poc exigent. Llavors, està bé perquè ens dóna aquesta referència de gent que està, més o menys, en el sector o que almenys vol estar-hi i vol mirar cap aquí. Però clar, està al mapa Pam a Pam no significa ser una empresa super conscient i treballada en termes de valors i principis comuns en economia solidària i solidària.

E: Per a tu, aquests criteris, indistintament en que es compleixen en major o menor mesura, estan totalment relacionats amb els principis comuns de l'ESS, democràcia participativa, el tema de les condicions laborals dignes, de la sostenibilitat, etc.

TT: es centra bastant en aquests 15 factors, que com et dic, també tinc quaderns dels que fan servir per a les entrevistes, també puc facilitar un si vols, i està molt bé perquè realment mira moltes coses, des de les condicions laborals, fins com ho fas amb l'energia o els residus en la teva empresa, fins els proveïdors amb els que ens relaciones, la governança interna. Necessitem molts paràmetres que van totalment en aquesta línia. Però, jo he parlat amb gent de Setem aquesta opinió que t'acabo de dir. I ens diuen que estan d'acord, que és veritat, que és poc exigent per entrar, però que és una decisió conscient seva, perquè creien que és una millor estratègia que va començar a incloure gent al mapa, que el mapa comenci a ser referència cada cop per més gent i fer auditories, entre cometes auditories, i auditories periòdiques a la gent que està al mapa. I veure com avancen aquests paràmetres i d'un a l'altre li fiquen deures per veure si puntua és millor la pròxima que no.

E: Primer el fitxo i després s'ha de guanyar la continuïtat o millorar.

TT: Si és fa una entrevista i no puntua prou i no el fiques al mapa doncs ja l'has perdut per sempre, no és una mica l'estratègia que ells han plantejat.

E: Si bé, almenys, és conscient és així. Bé si ho han pensat i creuen que si es fomentarà. Bé. És un criteri vàlid i, aterrant bé, tu estàs com a Tècnic o coordinador aquí al Tarragonès, és del CoopCamp, que és un ateneu cooperatiu dins d'aquesta xarxa d'ateneus cooperatius de Catalunya dins del Programa Marc Aracoop. I bàsicament què és un ateneu cooperatiu?

TT: Els Ateneus Cooperatius és un aterratge al territori d'un programa del Departament de Treball. El Departament de Treball de la Generalitat marca un programa a seguir uns objectius, a complir uns indicadors, a complir i, enlloc de desenvolupar-lo al territori amb personal propi van apostar per obrir un concurs i que cooperatives ja existents i enxarxa a cada territori de Catalunya fossin les encarregades, qui guanyi el concurs clar, fossin les encarregades d'aterrar tot aquest programa al territori. Llavors al final l'Ateneu Cooperatiu és un servei d'acompanyament i impuls a l'economia social i solidària. Especialment fent especial èmfasi en el cooperativisme el cooperativisme de treball. I que està finançat amb diners públics i desenvolupat per cooperatives.

E: Cent per cent públic el finançament?

TT: De moment si, estem caminant per aconseguir les vies de finançament, perquè no és cap garantia, cada any estem funcionant sense saber què passarà a l'octubre següent. Depèn de pressupostos, del 155, també ens ho fan saber des de la mateixa direcció general, que no saben molt bé tot el tema de programes com anirà i depenen de subvencions i la situació és la que és. I ara també dir que des de la Xarxa d'Ateneus Cooperatius, d'aquestes cooperatives que desenvolupem aquests serveis s'està treballant molt en xarxa per tenir un discurs comú i fer una pressió a la Direcció General per canviar aquesta manera d'organitzar els ateneus. De moment són subvencions anuals. Cada any hi ha sol·licitud i justificació que de 12 mesos de l'any, un estàs de vacances i dos o tres passes justificant i sol·licitant la següent, peticions i requeriments i tal, i llavors que llavors de 12 mesos estem treballant en el treball de camp estem fent vuit o nou. Clar i això cada any perdre tres mesos de treball de camp. Doncs em sembla un enfocament molt i molt poc eficient de la gestió dels recursos públics.

E: Tots els Ateneus sorgeixen el mateix any, el mateix període?

TT: Tot això neix ara fa tres anys, 2017, i es va llançar a tots els territoris el mateix any, però el primer any va haver d'alguns territoris que van quedar vacants, que ningú el va sol·licitar. Llavors el primer any van faltar alguns territoris que no va existir res semblant. El segon any, és a dir, l'any passat ja es van complir els catorze territoris i des de l'any passat i aquest és el tercer, doncs, ja hi ha catorze. També és d'interès important dir que als territoris on la xarxa de cooperatives no és prou forta, o no s'ha volgut fer càrrec d'això les administracions també han agafat un paper més important. Què vull dir per exemple Alt Pirineu. Al territori de l'Alt Pirineu són varies comarques, cinc o sis comarques del Pirineu, Clar allí no hi havia moltes cooperatives i les que ja no estan en xarxa perquè per anar d'un poble a l'altra estàs un hora i mitja. Com ho han fet allà? Doncs hi ha hagut com els Consells Comarcals s'han ajuntat o han fet un invento i des de la mateixa administració del Consell Comarcal que fan accions del pla de treball dels ateneus.

E: Hi a altres territoris, per exemple, a Barcelona estava pensant ara en Barcelona Activa o en els ajuntaments de Barcelona, estan treballant en xarxa amb l'Ateneu d'allí, estan dins.

TT: Dins no, allà on hi ha cooperatives l'administració no juga un paper. De fet, tot això dels Ateneus Cooperatius, una mica l'embrió, surt de les cooperatives de Sants de Barcelona l'any anterior a que existissin els ateneus cooperatius com a tal, ells uns quants Ciutat Invisible. Totes aquelles "copes" que estan a Sants: La Directa, Coop57, tot aquest ambient van crear el que ara se'n diu Ateneu Cooperatiu Coòpolis que era un dispositiu que coordinava, entre elles mateixes, per promocionar el cooperativisme. Llavors amb aquest embrió la Generalitat va agafar i va dir anem a reproduir això, a ficar pasta, apostar per això i reproduir a tota Catalunya. A Barcelona ciutat Coòpolis, que és l'Ateneu actual, ja mig existia abans que existissin els Ateneus, i l'Ajuntament de Barna està ajudant moltíssim per exemple a nivell d'equipaments i instal·lacions, tot el que estan fent a Can Batlló, fa por, i la meitat és per Coòpolis.

E: Després ho parlarem d'aquí, de l'Ajuntament de Tarragona.

E: I quins serveis oferiu i per a qui estarien destinats?

TT: Les ofertes són serveis d'acompanyament, sensibilització i acompanyament diria, llavors depèn si és sensibilització o si és pròpiament acompanyament va a un perfil o a un altre. El que és sensibilització anem allà on ens ho demanen, fem xerrades a instituts, fem xerrades a centres cívics, fem xerrades allà on hi ha una inquietud que algú ens mostra una inquietud de que anem a parlar d'economia social i solidària allí que anem, a la universitat hem anat a fer-ne alguna. Però, després on centrem els esforços i el que la idea és que la sensibilització ens acabi portant a casos concrets de creació cooperativa d'economia social solidària. I aquí és on dediquem realment més hores que és a l'acompanyament de casos particulars. Com articulem això?. Fem acompanyament particular, quedo amb l'equip que sigui i treballem i pensem i facilito documentació, plantejem un altre dia, que facin deures, veure com van avançant, un treball assessorament.

E: Podríem dir d'emprenedoria social? En referència en el cas de creació i d'acompanyament en la tramitació, tots els temes que tampoc deuen ser fàcil, de com constituir una cooperativa, quins són els criteris per poder rebre segons quines subvencions, de complir una sèrie de principis i requisits.

TT: No només aquests acompanyaments particulars sinó el que per fer els acompanyaments també ho articulen en forma de sessions col·lectives que fem moltes d'aquestes, unes són, tenim dos itineraris que li diem l'itinerari engegum i l'itinerari consolidem. Un són quatre i en altres són dues sessions així intensives, que fem en col·laboració amb col·lectiu Ronda, que són experts juristes, comptables, assessors de l'economia social, i fem aquests dies intensius de sessions col·lectives on hi ha gent que, quinze projectes que ja són un grupet més o menys format. Tenen una idea, aquests dies aquests itineraris, la fan concretar de manera col·lectiva, que em sembla molt interessant.

E: Trebal·leu aquest concepte de intercooperació, no?

TT: Si, és un dels objectius principals de l'Ateneu. Per aquesta incertesa que et deia abans de no saber com anirà això en el futur, també trebal·lem una mica en clau de val si l'Ateneu desapareix, que queda. Les "copes" que hem creat que es coneixen entre elles podrien organitzar-se entre elles si no existeix l'Ateneu. Doncs intentar facilitar una mica això.

E: Si, si, està molt ben pensat perquè al final, si desapareix l'intermediari, entre cometes, que tothom conegui què fa l'altre i al final es tracta d'això. També podem col·laborar perquè el sumar multiplica. Llavors en tot el tema de indicadors com ho comptabilitzeu? L'impacte de la vostra activitat? Recolliu per exemple número de tallers, número d'activitats, de sessions, indicadors del nombre de noves cooperatives o de consolidació de noves empreses, etc.?

TT: Si això ens ho exigeix el pla de treball de la Generalitat. Nosaltres, com a mínim, hem de fer el que ens exigeix el pla de treball. I el pla de treball ja ens ve donat en termes d'indicadors. Ens diu heu de dedicar, heu d'acompanyar 30 projectes cooperatius un mínim de 20 hores a cadascun. Val.

E: Un parèntesis, i si no són aquests 30?

TT: Doncs has de tornar diners. Ja en uns indicadors que això són en termes deures d'acompanyament, de tallers realitzats. Generalment són aquests, però després van desgranant acompanyament a la creació, acompanyament en la consolidació, tallers per a professionals que ja estan treballant i els parles del cooperativisme o tallers per instituts o tallers per als diferents perfils. Però en general això és número de tallers organitzats i hores d'acompanyament realitzades i insercions laborals en l'economia social i solidària que has fet al llarg de l'any. Aquests són els indicadors principals que els recollim a la memòria anual que li entreguem a la mateixa Generalitat.

E: I l'informe que teniu penjat a la web? És una diagnosi en general, no?

TT: Una de les línies de treball és diagnosi i visibilització. Això és tot una línia després desgranen moltes activitats. Això de la diagnosi i visibilització com ho hem traduït al nostre territori, doncs, hem dedicat diners a encarregar a una persona que fes aquesta diagnosi, facilitant tota la documentació. I ho vam derivar a Setem. Setem és una de les organitzacions que conforma CoopCamp. És una xarxa d'entitats en si, o sigui parlem molt de la xarxa però és que CoopCamp és una xarxa en si mateixa. En aquest sentit, hi ha dues cooperatives sol·licitants que són l'Aresta i l'Economat i, llavors aquestes han dividit el pla de treball en altres que creien que necessitaven per fer força. Una d'elles és Setem que fa aquesta diagnosi amb la nostra ajuda i fa entrevistes per incorporar el mapa Pam a Pam. Un altra cosa que passava és que a Tarragona no hi han xinxetes, que xinxetes són les voluntàries de Pam a Pam. Llavors el mapa no estava creixent. Què passa, que al final hem fet una intervenció dràstica i hem pagat a una persona de Setem per a que es dediqui i li hem donat trenta entitats a les que vagi a entrevistar per ficar-les al mapa i fer la diagnosi. Va ser aquesta mateixa persona que va ser una col·laboració amb SETEM. Després per exemple el col·lectiu Ronda també és de les agrupades. Això que t'he dit abans que vénen a fer les formacions especialitzades i també està dins del Consell CoopCamp. Quan fem Consell CoopCamp i rendim comptes de tot el que fem i prenem algunes decisions estratègiques i tal, no estem només l'Aresta i l'Economat, sinó que són reunions on també ve col·lectiu Ronda, Setem, Formació i Treball, el Brot de Reus. etc. Totes aquestes són les que d'alguna manera o altra ens donen suport i algunes d'elles desenvolupen un pla de treball. D'aquí en amunt. D'aquí en amunt reben diners de la subvenció i fan alguna acció del Pla de treball. Principalment la secretaria tècnica està formada per l'Economat i la resta. Però tots aquests des del Col·lectiu Ronda fins a Cellers Domenys fan alguna acció, alguna jornada, algun taller, per exemple, totes les xerrades a instituts o tenim derivat a l'Escac. Nosaltres organitzem les trobades, parlem amb els instituts que hi estan interessats i passem la llista a l'Escac i una persona l'Escac és la que va fer nos i concreta agenda i, SETEM també fa sensibilització.

E: Perfecte. Després he vist que és el segon any que es fa la Fira d'economia social i solidària, vosaltres sou promotors, col·laboreu?. Entenc que això s'ha transformat del que era la Fira del Comerç Just i de més que organitzava Setem. Crec que és així i que s'ha transformat en una còpia, en el bon sentit de la paraula, de la FESC que es farà a l'octubre.

TT: Si, com a CoopCamp són promotors i organitzadors de la Fira aquí, i llavors era algú que ja estava en els nostres caps o si volíem el primer any no es va fer perquè no estàvem prou madurs o prou organitzats. Però era el que estava en ment des del principi. I lo d'ajuntar-nos, com tu bé dius, amb la Festa del Comerç Just va ser una decisió d'intentar fer més força. Aquí creiem que ara, a dia d'avui, no és prou rica ni una xarxa ni l'altra, ni prou nombrosa i, llavors, doncs que la festa de comerç just fes la seva petita festa i nosaltres el cap de setmana següent fer la segona de la nostra fira, vam creure que tenia sentit intentar fer un petit esforç per unificar discursos. I estem en aquest procés ara, Setem d'alguna manera és la representant de totes les ONG, crec que són 14, i després estem nosaltres que representem a les cooperatives del Camp de Tarragona.

E: Bé, crec com tu que és un encert que igualment, que al final poquets aquí i poquets allà no suma, i també agafar aquesta vinculació amb la fira que és reconeguda a nivell de tot Catalunya, una potència i poder reproduir-la en format petit aquí al territori.

TT: Bueno, l'any passat van ser 35 estands, no està mal.

E: Clar, en el sentit, que amplia el que era la Festa del Comerç Just que anava cada cop a menys, no està gens malament, i jo crec que anirà a millor.

E: Parlàvem de la diagnosi que havíeu fet a finals de l'any passat, l'estat de la qüestió de l'economia social i solidària al Camp de Tarragona. Quines diries que són les conclusions principals. Si s'han complert objectius o no. Quins són allò més positiu i què hi ha que millorar o mancances del territori.

TT: T'ho enviaré igualment perquè hi ha moltes dades que segurament m'oblidaré. La diagnosi en termes generals seria que ens falten cooperatives que camina en aquesta direcció. El que dèiem al principi de la coletilla de solidària. El discurs no ha arribat al Camp de Tarragona o no de manera majoritària ni nombrosa. I crec que CoopCamp, en aquest sentit, està fent bona feina, fa dos anys i mig que existeix i crec que hi ha hagut un canvi en aquest sentit. Els espais que periòdicament programen una taula de l'economia social i solidària, al principi érem aquestes quatre incloent Formació i Treball i Setem que no són necessàriament "copes", doncs en aquestes taules cada cop estava venint més gent, cooperatives noves cooperatives amb el discurs polític de l'economia social i solidària. Per tant, crec que s'estan fent passes, però que ara és un teixit pobre i, sobretot, poc enxarxat. Jo crec que és un problema endèmic del Camp de Tarragona en general, no només en l'economia social i solidària, sinó que som un, o podríem ser un nucli potent de població de mig miler de persones que vivim a, un quart d'hora de cotxe, i que podria ser, bé podríem fer ús d'aquesta xarxa i aquest número de gent, però no és el cas, per exemple, jo ho noto perquè fer formacions o tallers aquí a Tarragona i només et ve de gent de Tarragona, el fas a Valls només ve de gent de Valls i ho fas a Reus només ve de gent de Reus, ens costa molt agafar el cotxe i entendre que hem de treballar plegades.

E: No hi ha un concepte com d'àrea metropolitana del Camp de Tarragona.

TT: Ni de conya. Per això ja va més enllà. També dir que crec que, una de cal i una d'arena, que crec que dins de la economia social i solidària, que si per algun lloc s'ha de començar aquest canvi d'entendre'ns com a Xarxa Territorial del Camp de Tarragona i tal, ha de ser a través de d'aquí o pot ser, podria ser un bon camp de treball prou fèrtil com per entendre'ns com a xarxa. I bé i poc a poc, vull pensar que està passant.

E: Continuant amb això i el territori, com creus que des de l'economia social i solidària, des del cooperativisme es pot fomentar el desenvolupament local. Quines polítiques es podrien dur a terme, per generar ocupació, ocupació digna, que és un dels principis però això cap a on tindria que necessitaria bàsicament.

TT: El que necessita és gent que s'ho cregui. Jo crec que el desenvolupament local i l'economia social i solidària estan necessàriament relacionats, perquè la gent de l'economia social i solidària treballa en clau local es defineix com a desenvolupar un ecosistema local, autònom i solidari.

E: I al final més sostenible, no? teixint aliances locals i de sostenibilitat ambiental per tema de transport, consum local, etc.

TT: En el moment que estàs fent el teu pla de negoci, o el teu pla d'empresa o estàs definint el teu projecte, quan ho fas en termes d'economia social i solidària, lo local, la proximitat, l'enxarxame'n són punts de partida ja, és a dir, no és una empresa qualsevol o una administració qualsevol que ha de fer esforços per desenvolupar lo local i compaginar-ho amb la seva altra moguda mental de fer diners, de viatjar de comercialitzar, d'anar lluny, de no se que; no en els projectes d'economia social i solidària està des del principi i és una part fonamental de l'ADN a través del qual construeix qualsevol projecte. Dels set principis cooperatius, un d'ells és l'arrelament local, és a dir, que l'únic que busca és generar feina digna i desenvolupament social i econòmic del territori. Per això, són les empreses cooperatives i de l'economia social i solidària. Són eines per a això, i punto i final un altre tipus d'empresa té com a objectiu reproduir el capital i generar més beneficis, generar més llocs de feina però la qualitat aquests llocs de feina més igual. En l'economia social i solidària només té raó de ser si és per generar llocs de feina digne i desenvolupament local. És com el principi bàsic, per això jo crec que han d'anar lligades.

E: I creus que igualment en aquests darrers deu anys que portem de crisi econòmica i de precarització de la vida ha pogut fer que més gent s'apropi, tal volta, a aquest altre tipus d'economia ja no per simple subsistència sinó per necessitat, perquè el que ara comentaves el sistema actual capitalista neoliberal expulsa treballadors i els que hi han en condicions precàries, i l'afany de lucre de quan abans millor es contraposa amb els principis de l'economia social i solidària i també del bé comú en general i no d'una petita part. Creus que n'hi ha hagut més gent que s'ha apropiat, en aquests darrers anys, a aquest tipus d'economia, per necessitat al final.

TT: Pel meu gust no és suficient però sí. Sens dubte crec que hi ha hagut un canvi de xip amb molta gent que s'ha adonat que la manera de fer que tenia fins ara no és sostenible i no és beneficiosa per a la majoria. És un canvi de xip molt difícil de fer quan estàs sota una tempesta contínua d'informacions de Tv o d'internet de virals que et fan anar en una altra direcció, però al poc que et pares a pensar una miqueta jo crec que si que hi ha aquesta diagnosi que ho han fet molt malament fins ara, hem de trobar unes altres maneres d'organitzar-nos, jo crec que sí que hi ha més gent que l'ha fet. Falta que aquesta passa la facin el seu entorn laboral. És el que em trobo molta gent. Molts cops perdó. Gent que té uns principis polítics clars, que fa una diagnosi com aquesta que acabem de dir de la realitat econòmica del territori, però alhora per la por, la por que ens ha inculcat la tele i el sistema. Quan parlem de lo laboral, guanyen la por i, llavors,

es mantenen on estan. I, llavors, per aquesta por de que me “quede como estoy”. Costa molt que facin aquesta passa cap a ser uns agents actius de la Xarxa d'Economia Social i Solidària. I tot i que pots trobar molts simpatitzants que ja han fet aquest pas. Per això en termes de simpatitzants, doncs sí que ho veus molt però en termes pràctics costa encara fer aquest pas.

E: Estem parlant de col·lectius de la ciutadania, les persones i les necessitats, quant a les administracions del territori. Estic pensant en els Consells Comarcals del Tarragonès, Baix Camp i altres que quedaran dins el Camp de Tarragona però, sobretot, també en els ajuntaments. Els ajuntaments clau grans zones de Tarragona, l'Ajuntament de Tarragona i l'Ajuntament de Reus. Trebal·leu amb ells?

TT: Ho intentem. Com deia abans en tot aquest discurs que faig l'aliança necessària que dic jo entre administració local i Economia Social i Solidària jo la tinc molt clara i la defenso, però clar si ja costa que faci aquest canvi de xip, que ho faci una administració i més una administració “apoltronada” tal com a l'Ajuntament de Reus coma l'Ajuntament de Tarragona que són dels governs que porten varies legislatures al lloc. Costa, costa que la facin, costa que no entenguin i costa que vegin la necessitat d'apropar-s'hi perquè és un canvi en la seva manera de fer i per tant una amenaça.

TT: I llavors estem trobant algunes aliances interessants entre els equips tècnics, però a nivell polític que és el que faria canviar les coses en termes més significatius n'hi a un ajuntament ni a l'altre se'ns escolta.

E: El consistori, l'equip de govern de Tarragona o Reus no és pot comparar amb l'equip de govern de Barcelona.

TT: Per exemple, sense anar més lluny l'Ajuntament de Tarragona, jo he estat apretant bastant des del departament que Tarragona Impulsa, la promoció econòmica, per fer petites accions en aquesta direcció. Llavors hi han bones paraules i bones intencions però zero acció en la direcció del que jo intento promoure o proposar. Zero acció fins, ara a finals d'aquest any 2018, que hi ha hagut una petita finestra però ara estic veient que no està anant cap a on tocaria. Torno a comentar lo de l'aliança de tècnics. Per exemple, a Reus està la Montse Pagès que ens escolta bastant i amb en Gerard té molt bona relació i estan connectats. I a Tarragona, més o menys, amb l'Eva Grañena estic podent parlar i escoltar una mica, i que vam fer i va aconseguir convèncer a la Valle l'any passat per fer una proposta que havia fet jo i que ella va arreglar per a que col·li, i és que vam demanar un AODL amb lo de la Part Baixa que va entrar el gener. En teoria jo havia parlat amb l'Eva i el que ella havia ficat al programa, principalment era que el desenvolupament del barri de la Part Baixa de Tarragona en perspectiva economies transformadores parla d'economia social i solidària. Per a què acabés d'encaixar l'Eva o va anomenar economies transformadores, detallats d'aquests de nomenclatura que dèiem abans. Doncs bé jo em vaig il·lusionada amb aquest tema podem treballar algo i hi ha certa voluntat. Doncs, que m'he trobat que quan ha començat a treballar el David no tenen temps per ell, no li fan ni cas, no li han marcat línies, quan parla amb la Valle no es concreta res. El tio està perdut. I al març, principis de març, farà un mes, vam organitzar la presentació a Tarragona a la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària. Després podem parlar d'això que és interessant. Jo vaig apretar bastant per fer a Tarragona i creia que podia ser interessant. Vaig aconseguir que el conseller Roca i la Valle confirmessin assistència. Doncs total, un quart d'hora abans em trucà Valle per dir me que "escolta que el Roca al final no vindrà val. Vale, ara bé ara ens veiem amb tu al menys. Si si. Total que ella tampoc va venir. Van venir dues persones de l'equip de l'Ajuntament de Barcelona, una persona de l'Ajuntament de l'Hospitalet. Hospitalet i Barcelona, l'equip d'ells va venir el cap economia social i solidària de l'Ajuntament de la Colau,

que té una agenda que no crec que sigui fàcil com per aconseguir que vingues. Vaig aconseguir que fos a Tarragona, es van comprometre a venir regidor i Valle en clau de Part Baixa i un quart d'hora em truca per dir-me que se raja el Roca i ella, sense dir-me en cap moment que no vindria, no es va presentar i sense explicacions després. Per això i que per molt que jo crec que l'Eva hagi aconseguit colar aquesta plaça, la Valle i més amunt de la Valle se la suda.

E: Tornem al que dèiem antes no, ara mateix no hi ha a l'equip de govern principis tenen com una part important per generar ocupació i ocupació digna al seu dia a dia. Més quan tenen així al tècnic i fan aquest lleig en l'acte que comentaves abans. Dit això, quines polítiques creus que s'estan fomentant, si les coneixes, que s'estan fomentant a l'Ajuntament de Tarragona en aquesta línia.

TT: Cap. De l'economia social i solidària com a tal cap. I l'únic que tenen en aquests termes per a ells social és el TIS que es programa Tarragona innovació social que va néixer l'any passat. És un programa on emprenedors particulars o sigui en cap cas estem parlant d'emprenedoria col·lectiva, ni de cooperativisme, ni de decisió horitzontal, ni de governança democràtica, doncs aquests conceptes no apareixen. És doncs un programa per a emprenedors particulars, per a projectes que ells consideren que té impacte, el que ells consideren impacte social. I ara e tècnic, el David, a manca de trobar línies de treball, l'únic que ha trobat és això del TIS i està intentant replantejar una mica el TIS i és a lo que s'està dedicant ara el David. I jo que intento apretar cap a fer coses a la Part Baixa

E: I dins d'aquest departament no estan o coneixes si estan treballant dins d'aquestes polítiques actives d'ocupació, intentar almenys uns criteris i els principis de l'economia social i solidària o és encara.

TT: Jo ho estic intentant però no veig resposta. He ofert, fins i tot, una formació per a tècnics. Jo estic intentant batallar a veure si l'ofereixen. Bé, no se, però a nivell de pla estratègic que estem parlant ara i és essencial no està.

E: Bé. I, vosaltres esteu ubicats en els espais de Tarragona Impulsa i l'únic contacte és amb el departament d'emprenedoria dins del Tarragona Impulsa, no?

TT: Jo parlo amb la Valle, més que res perquè és qui gestiona el *coworking* i és on jo tinc la taula però a nivell de polítiques, d'estratègia, de campanya conjunta, de pensar, de debatre línies de treball conjuntes.

E: I amb el regidor us heu reunit?

TT: He aconseguit assentar dos cops amb ell i bé com és el Francesc que t'escolta, que si però ja està, no hi ha més, hasta luego. Et diu si, si pensaré amb això, treballarem això i ja et direm algo, i eixe ja et direm algo nunca llega. En general és una dinàmica amb la que m'estic trobant tota l'estona. Ara estic començant a plantejar una altra estratègia que és desviar-me una mica del departament de promoció econòmica. Sí per s qui no trobo res a veure si en d'altres departaments escolten una mica més encara que no haurien de ser en tot.

E: Amb quins?

TT: De moment amb joventut i habitatge són els dos que ja tinc la setmana vinent em reuneixo amb habitatge i amb joventut, amb el Toni. Amb joventut començarem a fer de joventut faré una xerrada de sensibilització de les estàndard, de les que farem de les càpsules d'introducció a l'economia social i solidària. Això ho faré ara en el nou programa que faran activitats de l'estiu. Tant nosaltres hem de fer les coses com sortiran ara a l'estiu hi haurà una xerrada nostra això

com a primera acció, però bé ja és això ja volen que ens asseguem, ja volen que parlem i a veure què pot sortir.

TT: I en habitatge. Tinc una reunió la setmana que ve amb el Dies, que és el gerent, i amb Sostre Cívic, que é una cooperativa de Barcelona que es dedica a la promoció de l'habitatge cooperatiu. I ara, des de fa un parell de mesos han contractat una persona per desplegar els seus serveis al Camp de Tarragona. I llavors jo vaig amb un dels quals de Sostre Cívic, amb aquesta persona tècnica de Tarragona i jo anem a parlar amb el Dies. A parlar de fer un projecte d'habitatge cooperatiu a Tarragona. També el vull vincular a la Part Baixa, perquè a Part Baixa tal com m'he informat hi ha un solar, propietat de l'Ajuntament i un edifici tot tapiat que s'hauria de tirar a terra i tornar a construir però bé són dos solars que segurament són de l'Ajuntament. Un d'ells el que sol el solar està en venda des de fa no sé quan i no l'han pogut vendre i l'altra com que és un edifici en mal estat doncs no sé si es pot vendre bé. Que jo sàpiga no està bé. Jo sé o almenys això és el que han dit que tenen intenció de promoure habitatge de protecció oficial a la Part Baixa i anem a proposar-los que una d'aquestes promocions no sigui habitatge social estrictament sinó que sigui habitatge cooperatiu, i anem a vendre la moto i a veure què passa.

E: Sort amb això. Dos coses molt breus per finalitzar. Parlàvem de l'equip de govern però, així en general, a l'oposició teniu algun suport, mínimament, d'algun altre partit polític que pogueren estar en la línia de promocionar l'economia social i solidària.

TT: Dels que estan ara a l'oposició la CUP és l'únic que se'ns ha apropat. Només ens apropen la CUP, ni tan sols, be Iniciativa ni de guasa. Arga, regidora d'ICV, sap perfectament a que em dedico i em coneix i mai m'ha preguntat. I els d'Esquerra, que això depèn del Departament de Treball depèn d'Esquerra. Que localment, pot ser, s'haurien de creure una mica per el que estan apostant els seus caps de Barna i intentar apropar-se doncs ningú d'Esquerra se m'ha dirigit mai, jo tampoc els he anat a buscar. I per una altra, des dels Comuns (tot i no estar a l'Ajuntament) la Carla se m'ha apropat, és significatiu, i hem parlat algun dia, i també el Tellez des de Vila-seca en Comú, hem parlat algun cop, em pregunta coses, em demana documentació. O sigui que a nivell de Tarragona ciutat només la CUP i del territori el Tellez de l'òrbita dels Comuns.

E: I, finalment, sobre la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària qui ho llança i quan aquí al territori. Qui forma part?

TT: A nivell de xarxes de municipis la primera hi havia era una impulsada des de la Federació de Cooperatives de Treball que es deia municipis cooperatius. I aquesta tenia bé està diluint-se perquè, tenia una intenció això des de la Federació proposar polítiques i accions concretes als municipis perquè els donen com un segell de municipi cooperatiu. Allò no va acabar de triomfar massa, perquè era de la Federació de cooperatives i dirigida a municipis, parlaven idiomes diferents. Llavors, fa dos anys neix la XMESS, això és una xarxa que neix dels propis municipis, principalment Barcelona tirant del carro però des del principi es van afegir, Manlleu, Hospitalet, Sabadell fins que va caure el govern. Bé això està triomfant més i sembla que tindrà més recorregut. La Federació la reconeix com una xarxa de municipis que estan tenint un enfoc més encertat que el seu. Llavors el programa aquest de Municipis Cooperatius l'estan abandonant per a donar força a aquesta xarxa de municipis i és més interessant per dues coses: la primera perquè surt dels municipis i llavors és una relació entre tècnics d'ajuntaments que parlen el mateix idioma i saben en el que esteu. Per una altra banda, perquè li estan donant un enfocament molt pràctic. Abans en els municipis cooperatius s'apropaven ajuntaments per tenir el segell de mira que guay soy. Ara en aquesta no, no almenys estan intentant que no. Per què? Perquè ells et diuen primer abans de fer-te soci, no ens interessa tant que siguis soci de la xarxa

sinó com comences a treballar. I ara han elaborat un informe de 125 fitxes que som 125 accions que han fet tots els ajuntaments de la xarxa. Ja són 30. Només he esmentat tres municipis però ja són 30 municipis.

E: Respecte a això hi ha algun ajuntament del Camp de Tarragona.

TT: Cap.

E: Que s'ho pensi?

TT: Amposta s'ho està plantejant i no és Camp de Tarragona, ningú.

TT: I et deia que les 125 fitxes, han fet un recull de les dels ajuntaments que ja són membres i han recollit 125 fitxes en cada fitxa diu mira tal projecte, de tal Ajuntament, de tal població hem fet això, amb aquest pressupost i la persona referència és aquest tècnic que té aquest número i aquest e-mail, i llavors, està pensat perquè tu com a tècnic de l'Ajuntament de Tarragona t'ho miris, vegis que pot encaixar en el teu municipi i sàpigues i tinguis aquest contacte. I tu pots agafar el telèfon per trucar, per exemple, al tècnic de l'Ajuntament de l'Hospitalet per a que t'expliqui. I una relació bidireccional molt pràctica entre tècnics d'ajuntaments, que em sembla un enfocament bastant més encertat que el que feia la Federació i ells també ho han acceptat com deia abans i ara això s'està donant força en aquesta xarxa. Aquesta xarxa és la que et dic que vam presentar aquí i a Tarragona el mes passat i en Roca i la Valle em vam fer aquesta jugada.

E: Merci Pedro.

Entrevista nº2 a la responsable d'Emprenedoria de Tarragona Impulsa

03/04/2019

Entrevistador (E): Explica'm amb una mica a que es dedica l'àrea d'empresa del servei del Tarragona Impulsa.

TGN Impulsa (TI): Bé, doncs, a veure fem per una banda els serveis d'emprenedoria, que seria tot el que és l'assessorament des de la idea de negoci fins a la consolidació. Un cop que l'empresa ja està creada i ja està funcionant al mercat està facturant. Llavors com a característiques d'aquí del Tarragona Impulsa diguéssim que tenim el servei d'assessorament bàsic, que seria per a qualsevol ciutadà de qualsevol tipologia que accedeix al servei, l'atenem de manera individual, l'orienten i intentem ajudar, a través de diferents metodologies, a veure analitzar quina és la viabilitat de la idea de negoci que està proposant, tant des del punt de vista més, diguéssim més global, de la mateixa idea de negoci o el que seria l'estructura del model de negoci incloent també doncs el que seria l'anàlisi més del pla econòmic financer.

TI: Llavors com a eixos o com a serveis diferencials de Tarragona Impulsa estaria el programa Explorer que espera Joves amb idees de negoci innovadores i aquests joves han de tenir fins a trenta anys, després tenim una mica com a continuació el l'acceleradora d'empreses que es diu Tarragona Open Future que aquest és un programa que fem en col·laboració amb Telefónica i l'Explorer el fem en col·laboració amb Santander University Europe. El Open Future estem en la quarta edició i des de fa dos anys aquest serà el tercer, en mig d'aquests programes tenim el Tarragona innovació social (TIS) que és el que és el programa d'incubació, acceleració, perquè té les dues les dues parts més adreçats més adreçat a aquests projectes que tenen voluntat de generar un impacte positiu en l'entorn més enllà del propi afany de lucre que ha de tenir qualsevol empresa.

E: Aquest és un dels programes que havia vist que més podia estar dins l'àmbit social.

TI: Si, de la primera a la segona edició ja va haver-hi una evolució. La primera edició ens va costar moltíssim, la part de la difusió de captar projectes suficients per poder fer una selecció va ser molt difícil, perquè segurament el concepte d'innovació social, doncs, encara al nostre territori no està molt molt estès i costar bastant. De fet la vam poder engegar, aquella primera edició, perquè volíem tirar la endavant i van participar tres projectes de Barcelona. Sí, perquè si no ho haguéssim fet així no haurien pogut començar el programa. Llavors un objectiu per a la segona edició és que no ens passés, això sí que llavors ho vam aconseguir. La segona edició l'any passat vam poder fer 16 entrevistes de selecció i ens vam quedar amb vuit projectes. Va donar la casualitat, segurament pel tema social, penso que devia ser aquest component d'innovació i específicament social, que totes les participants van ser dones i gairebé totes tenien algun projecte relacionat amb el tema del *coaching* i del suport a les persones. Tot i que nosaltres sempre expliquem que la innovació social és un concepte molt més ampli, que l'impacte positiu a l'entorn no es limita a l'atenció de les persones, que hi ha en molts altres sectors que hi intervenen, però bé encara hem de continuar fent pedagogia sobre això.

E: Entenc que és difícil arrencar el projecte fer una bona i àmplia difusió i després bé, crec també que la ciutadania respongui. I com està lligat per exemple amb el programa Crea Empresa amb el TIS?.

TI: Doncs que nosaltres Crea Empresa li diem al que seria el servei d'assessorament a qui té una idea de negoci.

E: Val, entenc doncs que es deriva informant dels programes o s'expliquen les possibilitats de la fórmula de cooperativa, lligada a l'economia social. En aquest ventall de possibilitats si hi hagués una persona o un grup de persones que tenen molt clar lo de l'àmbit social amb una sèrie de valors i principis. Tot el tema cooperatiu i més s'impulsa des de des d'aquí o es deriva a algun altre espai?

TI: Diferenciem si és un tema, si és un tema un projecte de tipus social nosaltres el portem des d'aquí i a més li recomanem que s'apunti al Tarragona innovació social. Si la gent està dubtant o té entre les seves opcions està constituir una cooperativa, que nosaltres a més sempre ho expliquem en el moment que veiem que es donen els requisits, sempre expliquem que una de les fórmules que tenen és la cooperativa. Els expliquem una mica a grans trets els avantatges de les cooperatives i llavors el que sí que fem és que des de d'enguany és el segon any que tenim un acord amb l'Ateneu Cooperatiu CoopCamp. Tenim el tècnic aquí al nostre servei de *coworking* i llavors quan algú està dubtant ho veu que això seria una opció el posem en contacte amb el Pedro perquè ell els pugui explicar bé i a més ens pugui en cas que vulguin tirar endavant la cooperativa, realment els pugui acompanyar en tot el procés de constitució i d'organització, clar dels òrgans d'una cooperativa.

E: I es té un conveni de col·laboració, llavors, entre l'Ajuntament de Tarragona o Tarragona Impulsa amb CoopCamp, es pot derivar per algunes coses que no arribi al servei.

TI: Sí és això. Vam fer l'acord del 2017 vam fer el primer, a l'octubre de 2017 que estava vigent fins l'any passat i a l'octubre novembre de 2018 vam fer el nou conveni.

E: I, a part dels convenis, hi ha una relació més fluida, un lligam d'idees en reunions periòdiques o de veure i analitzar ben bé com va si hi ha més o menys projectes d'aquest àmbit i, diguéssim, una col·laboració entre el Departament d'Impulsa i CoopCamp.

TI: Si mira, per exemple, l'any passat una de les diferències respecte a la segona edició del TIS va ser que des del principi vam incorporar diguéssim vam comptar amb CoopCamp. Llavors ja des del disseny del programa ja vam acordar que ells col·laborarien en la difusió del programa i a més ells farien una de les sessions participarien en una de les sessions. A més després, doncs, ara per exemple bé, com segurament sortirà més endavant, però ara una de les accions que estem fent aquests dies és que hem sol·licitat l'adhesió a la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària. I llavors doncs bé això també Pedro ens ha facilitat també l'accés a aquesta xarxa perquè precisament crec que va ser el 7 de febrer ells com a CoopCamp van convocar una sessió aquí, i van convocar a un representant de la xarxa que va estar aquí a Tarragona Impulsa per explicar el que era l'experiència a la xarxa i això ens va donar també a nosaltres l'oportunitat de poder compartir amb aquella persona l'interès de l'Ajuntament.

E: Els requisits, per exemple, ho és més obert entre l'Ajuntament encara poquets: Barcelona Sabadell i altres de l'àrea metropolitana, però aquí per la zona no em sona que hi hagi cap, no se si és el primer de tots del Camp de Tarragona.

TI: Ells estan molt interessats en Tarragona perquè aquí al territori no en tenen. Sí que dir-te que nosaltres estàvem estudiant alguna opció d'aquest tipus, perquè en el pla de treball del David es parla per exemple del foment de l'economia del bé comú. I llavors vam estudiar el model de l'economia del bé comú i el de la Xarxa de Municipis per l'Economia Solidària social i solidària. Vam veure que hi havia punts d'interconnexió i que llavors el fet d'adherir nos a la xarxa diguéssim que ja era molt, ja estàvem d'alguna manera donant compliment d'una forma més coherent amb el que nosaltres com a municipi podem fer amb la promoció diguéssim de l'economia del bé comú, dels objectius de l'economia del bé comú. Per a nosaltres com a

Ajuntament era més viable des de la xarxa que des de la pròpia Associació de l'economia del bé comú.

E: I aprofitar l'intercanvi de bones pràctiques i és més potent, amb l'Ajuntament de Barcelona, de Barcelona Activa, ja té tot un Pla d'Impuls d'aquest tipus d'economia, hi han també, vulguis o no, només per àrea geogràfica, per densitat poblacional hi ha molts més projectes que es poden aprendre per bé o per malament, de no repetir los al territori. I ara de què depèn l'adhesió?

TI: Nosaltres ja els hem fet l'escrit de sol·licitud per adherir-nos, hem de pagar una quota i ja hi estem d'acord diguéssim, tenim la consignació pressupostària prevista per poder fer el pagament d'aquesta quota anual en el nostre cas, perquè ho tenen molt molt pautat. Llavors cada any cada ajuntament en funció del número d'habitants que té ha de pagar una quota. En el cas de l'Ajuntament de Tarragona són 1.500 euros anuals. Llavors ara el dia 10 tenen una assemblea en la que un dels punts de l'ordre del dia és presentar les noves propostes. Llavors ja ens han convidat a aquesta assemblea del dia 10 per tirar-ho endavant. S'ha de fer una exposició d'uns quatre o cinc minuts de quin és el nostre projecte en aquest àmbit. Si que dir-te que tot i que nosaltres teníem previst en aquest pla de treball desenvolupar accions sobre aquest àmbit de treball el tema de la xarxa ens va venir a l'Ajuntament per arribar proposat per la CUP. La CUP en una moció al plenari va proposar que l'Ajuntament s'adherís a la xarxa i no fa molt. Va ser ara el gener. Llavors això es va aprovar per majoria al plenari. I bé tots vam començar a estudiar a veure què era realment, què suposava ser membre de la xarxa, que ens aportava i vam veure que això és que la xarxa com a municipi ens aportava molt més que l'associació del bé comú que ja hi havíem parlat feia un any i mig i que no ens acabava d'encaixar.

E: Quant al Pla d'Acció de Desenvolupament Econòmic i Local del 2018-2022. I així en general els objectius prioritaris del Pla d'Acció per segons quins diries que són.

TI: Són 25 objectius, jo et puc dir així més o menys de l'àrea d'empresa l'objectiu a nivell tècnic és, tenint en compte també que estem a les portes d'unes eleccions municipals i que la voluntat política pot canviar. A nivell tècnic seria consolidar aquests programes que tenim que té comentat l'Explorer, l'Open Future i apostar més pel Tarragona innovació social. Per això ara el 2018 vam presentar al SOC aquesta proposta de pla de treball de l'AODL, perquè el que volíem, per exemple, del TIS no volem que fos un programa que fem allà al juliol i que es queda una mica amagat entre altres programes grans, sinó que el que volíem és que realment la promoció de la innovació social, de les economies transformadores fos una línia estable de treball durant tot l'any. Per a això necessitava tenir un tècnic que ho pogués desenvolupar i ho pogués treballar. Això en quan a emprenedoria, reforçar el servei, és adir, és molt important pel servei mantenir-nos sempre actualitzats i sempre vigilants a noves necessitats que pot tenir en la part de ciutadania que volem emprendre. Per exemple, l'any passat va posar en marxa els ajuts per a la creació de noves empreses. Segurament aquestes línies d'ajuts s'han d'anar, segurament s'han d'anar ampliant i en els propers anys és molt possible que haguem de treure línies d'ajuts per altres temes, en funció d'objectius que hi ha previstos.

E: Un petit parèntesi, perquè és una de les preguntes d'aquestes ajudes per a la creació de noves empreses, es té alguna vinculació, per exemple, amb la banca ètica? Amb Fiare, Coop57, per exemple, que són entitats per portar aquest finançament per a iniciatives d'economia social i solidària, òbviament que siguin factibles no qualsevol cosa. No sé si s'ha explorat ho o si es fa o no des de l'àrea de l'Ajuntament.

TI: És una de les línies de treball que té l'AODL en el seu pla de treball i de fet és una de les accions previstes dins del que seria la línia del TIS, una de les accions previstes és que el TIS es desenvoluparà, sobretot, durant el mes de juliol però llavors el que volem és que després de cara a l'octubre puguem fer una sessió sobre finançament específic per a aquest tipus de projectes. Ho fem després, no fem aquesta sessió abans, la fem després perquè com que el TIS el que volem és que la gent arribi a fer el mínim producte viable, arribi a desenvolupar el mínim producte viable, tingui una fase de testeig i llavors la idea és que com vam fer l'any passat que al setembre ens tornem a veure, validem resultats d'aquesta fase de testeig. I llavors, quan ja es poden tenir més clares quines són les necessitats de finançament, fem aquesta sessió, per això ho fem amb aquest calendari.

E: Entenc que són sessions de sensibilització també obertes.

TI: Si, llavors, serà oberta però, és clar, la gent que ha participat en el programa tindrà accés a contactes a veure quines són les diferents opcions. Llavors el David ha començat a treballar-hi.

E: Tenia també anotat per preguntar-te sobre això, els ajuts econòmics, sensibilització, informació, assistència tècnica o disposició d'espais però ja m'ho has anat contestant, o comentant les diferents derivacions o bé la primera entrevista i segons el tema que sigui deriveu a CoopCamp i, després, tot el tema incipient a través del TIS la sensibilització i informació o els possibles ajuts que s'està treballant.

E: I continua'm explicant com veus aquesta nova economia o sector incipient.

TI: Aquí al territori, la veritat és que fa anys que anem fent petites coses perquè vagi sonant. Per exemple, al 2013 van posar en marxa els Premis Empresa Smart City, que són els anteriors als d'ara. Clar aquells premis el que fèiem és que teníem quatre categories, una categoria era la innovació social i a més un element transversal de ponderació diguéssim per aconseguir puntuació era el fet de ser cooperativa. Els projectes que fossin cooperatives ja tenien algun una puntuació més elevada només pel fet aquest optar a la fórmula cooperativa o ser-ho ja en el moment de presentar-se. La realitat és que és que allò era picar molta pedra o sigui no hi havia manera. Fèiem les sessions informatives, explicàvem el que era el que era el que podríem entendre com a innovació social, explicàvem els ítems que donaven més puntuació. I la veritat és que quan van durar aquelles bases jo crec que van durar dos anys potser i la categoria Innovació Social les dues vegades va córrer el risc de quedar-se deserta perquè al territori no sorgeixen projectes d'aquest tipus.

E: No sorgeixen o no es coneix el que s'intenta impulsar des de l'Ajuntament o falta una mica de consciència o de conèixer bé.

TI: A les altres categories es presentaven projectes, però a aquesta d'innovació social era com, vam tenir un any vam tenir i vam tenir un que sí que s'ajustava perfectament al que es pot entendre per innovació social, però la resta tots era una mica agafats amb pines. Llavors després es van modificar les bases dels premis que ara són els Premis Empresa de Tarragona Impulsa i continuem tenint com un ítem que puntua més el fet de ser cooperativa. Això ho hem mantingut

E: Igual que parlava abans del Pla d'Impuls que, per exemple, a Barcelona Activa a l'Ajuntament a qui hi ha algun o s'està treballant en un pla estratègic específic per impulsar l'economia social i solidària o ho és més de forma transversal dins els plans estratègics de l'àrea.

TI: Jo crec que la primera, potser, la primera aposta seriosa després de diferents proves que hem fet, com això que he comentat premis, com per exemple el fet de fer sessions de sensibilització sobre l'economia social i solidària. Jo crec que la primera línia que vol ser estable de treballar en aquest sentit és aquest pla de treball de l'AODL que llavors sí que és on no parlem únicament d'economia social i solidària això també és veritat.

E: Bé perquè una de les línies de treball.

TI: Si no, parlem més això com d'economies transformadores.

E: Hi ha tota una discussió de si el concepte d'economia transformadora si és el paraigua que, tal volta, engloba l'economia social i solidària, les economies feministes i no sé quantes més o si és l'economia social i solidària que engloba tots aquests, bé i encara no està el concepte definit. O, fins i tot, l'Economia del bé comú és l'economia social i solidària, l'economia feminista és transversal a totes?. Bé això encara no hi ha una conceptualització clara de què és que, sí que s'utilitzen conceptes però no s'acaba d'estar del tot clar.

TI: Jo el que he agafat com a referència, el que he fet servir bàsicament és un document de Barcelona Activa, que es titula així els moviments com les economies transformadores de la ciutat.

E: Si és que n'hi ha varis documents tan de l'Ajuntament com de la de la Diputació i, fins i tot, de l'àrea metropolitana també com a ens supramunicipal. Ara aquí crec que es poden rescatar moltes coses que ja s'han fet i s'han fet bé posar el que s'hagi fet no per aprofundir si volem anar cap a aquesta línia.

TI: És que nosaltres el que ens trobem aquí al territori és que, per exemple, durant uns quants anys nosaltres hem anat fent allò com tastets no com allò que és que s'ha sentit parlar que se senti parlar d'això i, per exemple, no sé, diferents anys hem aprofitat les jornades de Tarragona Impulsa per incorporar alguna de les parts del programa que parlés de innovació social o que parles d'economia social. El fet aquest dels premis en unes jornades, en l'assessorament a la gent, doncs sempre expliquem la fórmula cooperativa. Però després ens trobem aquí al territori que el tipus d'usuari que nosaltres tenim. La fórmula cooperativa o sigui nosaltres des d'aquí és el servei hem vist constituir-se una en aquests anys. Aquesta és la realitat, el que ens trobem molt és gent que diu, bé jo sí que el meu negoci vull que tingui un impacte social però ho donaré d'alta d'autònom o com a S.L.

E: Entenc per e que dius sí que es creen o s'intenta treballar per crear unes condicions, almenys, mínimes per a que puguin aflorar més projectes d'economia social i solidària; que al final són liderats molt per alguns moviments socials col·lectius gent a títol individual però que l'administració pública treballa o hauria de treballar en posar el seu granet de sorra a la cessió d'espais, facilitació de documentació, d'ajuts econòmics, sensibilització i formació, però costa acabar de lligar-lo i que hi hagi voluntat no sols política sinó també iniciativa ciutadana.

TI: L'any passat els Ateneus Cooperatius tenien com a indicador quantes cooperatives havien ajudat a crear i ara ja no ho tenen com a indicador. Torno a repetir, nosaltres des d'aquí en tots aquests anys de servei una cooperativa que són aquests d'Entre Cooperativa que fan serveis de jardineria. I aquesta és l'única, que ells van venir a la idea que volien ser cooperativa, eren tres que en aquell moment havien de ser tres, a més tenien molt clar que ells volien contractar joves en risc d'exclusió social.

E: Tenien clar que volien fer, la forma jurídica i el tema de principis al voltant d'aquest tipus d'economia. I entrant ja una mica en temes de desenvolupament local, com creus que des d'aquesta àrea de l'Ajuntament podria fomentar, a través de les polítiques d'ocupació, que ara estem en Empresa o Promoció econòmica, com o què faltaria per a que hi haguera una eclosió més gran d'aquest tipus d'economia al territori, perquè al final va molt més vinculada al desenvolupament econòmic local i també a un treball digne. Això ja és sempre l'eterna discussió de no haver d'esperar l'Ajuntament Tarragona front del de Reus a veure qui capta la inversió de l'empresa multinacional, i que això ho tenim clar aquí, i no seria millor al revés, intentar fomentar un altre tipus d'economia que és molt més arrelada al territori, perquè gent d'aquí i al final que dóna resposta a unes necessitats humanes, llavors més que anar a captar al gran Mr. Marshall que se suposa que ha de vindre i invertir al territori i després no apareix o ho fan en unes condicions diferents a les que es pensaven. No sé si tot això, és té en ment a l'àrea d'empresa inclosa la Regidoria de Treball. Com veus aquesta línia, és a dir, una promoció econòmica i una ocupació digna des de la captació d'inversió estrangera o de grans empreses o més fomentant el petit comerç, la formula cooperativa per a que més gent del territori pugui emprendre per cobrir, alhora unes necessitats del territori. A més que no marxaran o difícilment aniran a un altre lloc, és a dir, no deslocalitzaran.

TI: Doncs mira estem que treballem en les dues línies, segurament amb més intensitat amb la local que amb l'altra, però per exemple, tenim la línia de treball de l'*Invest in Tarragona* i una de les últimes accions que hem fet ha estat amb Reus i Tarragona, les dues ciutats, hem participat en un fòrum d'inversió local a Madrid a finals de novembre de 2018. Les dues ciutats hem anat de la mà i hem participat a Madrid en aquesta "cumbre" deien ells, davant d'inversors privats que ha pogut conèixer, doncs bé, quines són les quins són alguns projectes concrets de les dues ciutats i quines són les potencialitats del territori. La intenció que tenim és, juntament amb Reus o sigui continuar amb aquesta línia de treball i de fet ara mateix tant a nivell tècnic com a polític això ho anem treballant perquè la idea és aprofitar els diferents aparadors internacionals i nacionals o estatals que hi pugui haver per mostrar les potencialitats del nostre territori.

E: FITUR si parlem de turisme per on vivim, per exemple.

TI: Ara una de les vies que estem explorant és, juntament amb Acció, veure quines fires, quines fires a nivell europeu hi ha sobre aquest àmbit de la captació d'inversions per poder participar juntes les dues ciutats. L'any passat, per exemple, Tarragona va tenir l'oportunitat de participar en una fira d'aquest tipus que es va fer a Munich i el que voldríem és que ara o sigui aquest 2019 poder participar junts i preparar ho bé i fer ho bé. Altra línia que estem treballant també a Reus, si tenim la nostra línia de treball però ara comencem a treballar-ho amb Reus, i és el tema de la promoció de polígons. Nosaltres hem fet el pla de promoció millora i governança dels polígons empresarials de la ciutat. Dins d'aquest pla una de les línies de treball previstes és la promoció d'aquests polígons des del punt de vista de la captació d'inversions. I ara, per exemple, estem treballant amb Reus amb un projecte vinculat a la universitat, també, sobre el disseny dels polígons del futur, intervindran els estudiants universitaris de diferents disciplines.

TI: I llavors, a nivell més local, doncs, per exemple, estem una mica com cuinant diferents projectes, alguns d'ells relacionats aquí sobretot enfocats aquí a la Part Baixa com a espai de prova pilot. Aquí hi ha un dels projectes que el David té en el seu pla de treball que li ha dit "coworking a cel obert" que la intenció que té és treballar per la dinamització de la Part Baixa i això que actuï com a prova pilot per atraure, primer estudiar quina és la situació de la Part Baixa i intentar atraure una tipologia de nous negocis que podran ser doncs des d'coworking privats, també, professionals que decideixi compartir un espai per donar servei i professionals que

decideixin baixar entre pis, de l'entresòl a planta baixa i ocupin locals. Bé, estem mirant diferents fórmules, el que tenim molt clar és que la Part Baixa no és un sector de la ciutat on ens vindrà Zara, està clar que no, però sí que tenim clar que altre tipus de negocis tota la vida han funcionat a la Part Baixa i poden funcionar com a tallers, per exemple, carpinteries d'alumini, tot això sempre ha funcionat, tallers de cotxes, carpinteries i tal sempre ha estat a la Part Baixa. Llavors el que voldríem és que aquests negocis no marxin, que vinguin més i atraure un altre tipus d'activitats que no necessiten un pas continu de gent. No ho necessiten però per bé que, és clar, que si estan en un barri com la Part Baixa t'ajuden a que hi hagi vida al carrer. Bé, doncs, si tu ja tens un carrer, tens, m'ho invento eh, no ho sé, en vuit locals amb oficines això farà que potser una altra cafeteria el barri sigui viable.

E: Al final dinamitza la cohesió en el barri i dinamitza la comunitat i la pertinença també. Per alguna cosa concreta és va seleccionat el barri de la Part Baixa, que és el pilot però que es vol fer extensiu.

TI: Doncs, mira un dels motius principals és perquè una cosa que identifiquem Tarragona Impulsa està a la Part Baixa i no es coneix. Llavors vam veure que realment com a servei també tenim una necessitat de integrar-nos en el barri en què estem i que la gent del barri tingui aquí o s'hi trobi o reconegui aquí un espai de referència i de serveis diversos, perquè la setmana passada em va passar vaig atendre un senyor que viu aquí al carrer del Mercadona i portava dos anys a l'atur i no sabia què estàvem. Ho va saber perquè va anar al SEPE a veure com podia capitalitzar l'atur i li van dir per capitalitzar hauràs de fer una memòria i li van dir ves al Tarragona Impulsa t'ajudaran, i va veure que estàvem al costat de casa. És una bona senyal que no ens coneguessin perquè vol dir que bé sí que portava més d'un any a l'atur però sembla que no ho necessitava, però per una banda, és molt significatiu que algú que està a 200 metres de nosaltres no sàpiga que estem aquí. Llavors un dels motius va ser aquest i després, també, perquè un altres motius, no ens enganyem, és que també en els darrers mesos precisament ha coincidit quan nosaltres ja teníem aquesta idea de hem de fer més coses per integrar-nos en el nostre barri va sorgir també un moviment veïnal important queixant-se d'això que el barri estava patint una degradació també i que calia actuar.

TI: A més ara coincideixen. Jo crec que tindrem una confluència de projectes enfocats a la Part Baixa perquè per exemple un altre que ja que també ja s'estava cuinant és intentar sol·licitar un projecte d'aquests europeus un Horizon 20 20 que també estaria enfocat en la Part Baixa. Seria un projecte que utilitzaria, tindria l'espai del teatre romà com a element patrimonial central d'aquest projecte. A partir del qual vehicular tot un programa d'actuacions socials, econòmiques, culturals o bé que ens ajudin això a dinamitzar de nou el barri. En paral·lel a això ara aquí el que hem de començar és un que tenim ja aprovat, és un projecte de planificació estratègica en el qual farem una diagnosi de la ciutat distribuïda en 11 districtes. L'objectiu d'aquest projecte és obtenir aquesta foto aquesta radiografia de cadascun dels onze districtes de la ciutat, des del punt de vista social i econòmic, i identifica línies de treball que ens ajudin a fer el Pla d'Acció de Tarragona Impulsa personalitzat per a cada zona.

E: Després m'ha semblat molt interessant aquesta col·laboració amb l'Ajuntament de Reus perquè al final també el col·laborar o cooperar més que competir, almenys que no sigui amb la Regidoria de Treball, per algo es comença, perquè podria ser de magnitud suficient les dues ciutats per ser una àrea metropolitana del Camp. La segona més important no només en la població sinó en quant a recursos i econòmicament i no tindria res a envejar a Barcelona. Moltes gràcies Valle.

Entrevista n°3 al Tècnic de l'Ateneu Cooperatiu CoopCamp del Baix Camp

16/04/2019

Entrevistador (E): Bé de què parlem quan parlem d'economia social i solidària?

Tècnic CoopCamp Reus (TR): Aquí suposo que són termes que han patit una evolució que tradicionalment, segurament, només es parlava d'economia social. I estava centrat en un tipus d'empresa que es denomina social i que aquí inclou unes formes jurídiques, gairebé, estrictament a partir de fórmula jurídica: les cooperatives, les fundacions, les associacions, societats laborals, etc. Tot això era un paquet que se li deia Economia social. I, per tant, sí que tenia tot un contingut centrat en l'estructura de tipus d'empresa i que fos participada i tot, però, segurament, li faltava una vessant més ideològica per a entrar a definir l'economia; l'economia alternativa diferenciada, a partir d'uns altres principis. I per això des de fa uns anys es comença a utilitzar el terme economia solidària per marcar distància del que era estrictament fórmules jurídiques diferents a l'empresa mercantil ordinària.

E: L'economia social és la que té que veure més en el tercer sector, no?

TR: Si, acabava circumscrit aquí en tercer sector, tot i que, el cooperativisme també, hi tenia a veure, però això el Tercer Sector i associacionisme era l'economia social. Des de que des del cooperativisme i des de fórmules de generar ocupació i empresa torna a haver hi un ressorgiment ideològic, polític d'això s'entén que s'han d'encunyar nous termes i aquí apareix el tema de l'economia solidària, que entenc que recupera els valors fundacionals del cooperativisme, els estén, els perfecciona i se centra en la gestió democràtica de l'empresa, amb la participació igualitària i una responsabilitat, sobretot, en l'entorn i la societat en la que es viu i és participatiu. Un element molt important, de dir que hi ha una responsabilitat tant d'incidir en la transformació de l'entorn, com de generar transformació en les persones que participen, en el territori. Jo crec que és un pas ideològic d'afegir Economia Solidària en un terme que fins llavors era economia social.

E: Llavors, com veus el terme economia social i solidària i la diferencia amb la nomenclatura de economia social i cooperativa o vindria a ser el mateix? Sembla que no hi ha una clarificació dels termes però, també, parlant amb el teu homòleg al Tarragonès, el Pedro, parlava que en altres llocs de l'Estat parlen d'economia alternativa i d'altres termes, com ho veus?

TR: Si, bé crec que és un moment d'aquests semàntics en què tothom més o menys genera termes, i tots acaben dient el mateix o tots acaben tenint matisos molt poquets. Ara, per exemple, s'està parlant del terme economies, de l'economia plural i transformadora, o d'economies plurals i transformadores. Per incloure a qui dintre l'economia feminista, per incloure aquí dintre de l'economia verda, l'Economia del Bé Comú.

E: Entenc que el terme en que ja s'està treballant i s'està aprofundint, i que sobre el que s'està fent, també, molta feina acadèmica és el d'economia social i solidària. Crec que aquest terme podria englobar tots aquests tipus d'economies, no? Per exemple, jo crec que l'economia feminista és transversal i ja està dins de l'economia social i solidària, no?

TR: Però es pot fer economia verda des d'una estructura capitalista, es pot fer economia del bé comú des d'una fórmula jurídica capitalista i des d'una S.A. es pot fer economia del bé comú. Llavors, Tot està com evolucionant, en ebullició i s'intenten adoptar termes, alguns restrictius i que defineixin molt bé què s'està fent i d'altres amplis per no perdre ningú. Per això, l'economia solidària jo crec que és un terme clarament polític, que intenta ser una economia post capitalista i altres economies dins del que podríem dir economies transformadores que no tenen una

intencionalitat post capitalista, de superar el capitalisme sinó modificar-lo o de fer-lo més democràtic, més digne. Segons aquesta amalgama de conceptes ens estem movent i no estem en cap punt final, hi ha gent que se sent còmode amb el terme solidària i altres amb altres termes.

E: I, si més no, hi han aquestes contradiccions, també, d'intentar construir una economia per una vida digna i superar el capitalisme, però també impulsant-lo molts cops des de l'administració pública o bé des d'alternatives que al final, no es poden aïllar, sinó que han de conviure dins d'un món consumista i capitalista com el que vivim. És aquesta contradicció continua però bé és així.

TR: És així, que estem en un batibull terminològic, però que en el fons tothom està caminant cap a nous paradigmes econòmics siguin més transformadors o menys, més alternatius o més complementaris.

E: Òbviament el sistema també juga un paper important i intentarà encunyar o apropiat-se d'aquesta terminologia, com per exemple, "lo verde vende" o com ha passat amb el tema de l'economia col·laborativa, també, que primer els principis podrien vindre de lo que són les cooperatives i ara, actualment l'economia col·laborativa són el Uber, el Airbnb, les noves grans transnacionals, no?.

TR: És així, i passa igualment amb el terme economia solidària que semblava com el més avançat, en termes econòmics, que també l'administració l'està utilitzant de forma ambigua i tal i es perd.

E: O les empreses també amb el tema de la responsabilitat social corporativa, per exemple, com es defineix Repsol, etc.

TR: Si, estem en un moment de trànsit i definició d'alternatives, no passa res, i cadascú troba fórmules que s'ha de sentir còmode.

E: Em parlaves d'aquests principis comuns de l'economia social i solidària, també, hi ha una eina, el Pam a Pam, aquest mapeig, com funciona?

TR: Hi ha el mapa Pam a Pam que és una eina que impulsa Setem, però també hi ha el balanç social, que és una altra eina, complementàries, molt similars, que impulsen des de la XES, des de la Xarxa d'Economia Solidària.

E: El Pam a Pam no l'impulsa també la XES o només Setem?

TR: Jo diria que SETEM i no se qui més, però bé, en definitiva, totes dues marquen uns criteris avaluable per saber quin tipus d'economia estàs practica. I aquests criteris poden ser la fórmula jurídica, si ets cooperativa o no, però se afegeixen molts d'altres, sobre quin tipus de consum està fent aquella cooperativa o iniciativa econòmica, a qui consumeix, qui són els seus proveïdors, amb el tema mediambiental com l'està tractant, l'escala salarial, o les polítiques de gènere, d'inclusió de la diversitat tant funcional com cultural dintre d'aquella organització. I, també, com s'organitzen és fonamental, de dir ja té una organització democràtica i igualitària o no. Per exemple, el balanç social, crec que són 15 criteris, que van des de la utilització de programari lliure, fins a temes molt més profunds de quin tipus d'organització democràtica estàs fent implementant. I Pam a Pam és molt similar, també és a partir d'una entrevista que avalua diferents criteris, són menys criteris, centrats en l'economia solidària. I fan el mateix, és una manera d'avaluar-te com a iniciativa, com a empresa, que no pretenem dir, ni que hi ha empreses bones o dolentes, sinó simplement que la gent tingui criteris a l'hora de consumir. Totes dues són eines que van més dirigides cap a fora, per a qui vol consumir d'una forma responsable i fer consum responsable sabent com són les empreses en les que consumeixes.

E: Seria com un etiquetatge, fent un paral·lelisme amb els productes de comerç just.

TR: Com una certificació. Potser no és tant un tema d'etiquetar sinó d'explicar com funciona la cooperativa i algú des de fora que dona fe d'aquest funcionament. Si a tu t'interessen temes lingüístics, sabràs quina política lingüística segueix aquella empresa, sia tu t'interessen temes de comerç just, sabràs si utilitzant comerç just o no, dels pro comuns i programari lliure també, i en temes sociolaboral i en temes de democràcia interna sobretot.

E: Aterrem ja al tema dels Ateneus Cooperatius que és on tu treballes aquí al Baix Camp. Llavors, que és un Ateneu Cooperatiu?

TR: Bé, també, és una cosa en procés de definició. Jo crec que estàs fent la tesi en un moment ja que tot està també canviant, que és interessant analitzar les coses com canvien. Els ateneus cooperatius, que van sorgir fa dos anys i mig, eren la idea de crear un dispositiu al territori. La idea era fer aterrar les polítiques públiques que ja hi havia del foment del cooperativisme en un programa que es deia Aracoop portar-lo al territori.

E: Com sorgeix aquest programa, de qui sorgeix, qui lidera Aracoop?

TR: Feia temps que funcionava, era un programa menor de suport al cooperativisme existent. No era gens ambiciós. I a més a més no arribava als territoris es quedava molt circumscrit a Barcelona.

E: Per fomentar que hi ha una opció més aigües dins del món empresarial d'emprendre com a cooperativa però no anant més enllà.

TR: No era gaire ambiciós al programa i en el seu moment d'això Esquerra Republicana, perquè és qui ho va impulsar decideix ampliar la magnitud d'aquest programa, de l'Aracoop i, alhora, territorialitzar-lo, per tant, donar-li més recursos i fer-ho arribar a tothom, perquè no arribava al Camp de Tarragona hi havia molt poques coses a nivell d'Aracoop. I l'eina que es doten per aconseguir els dos objectius són els ateneus cooperatius. Un nou dispositiu, amb un pla de treball, de serveis dirigits a l'emprenedoria i el cooperativisme ja existent, sobretot. El bo del cas és que no van a buscar els Ajuntaments i els Consells Comarcals per crear aquest nou dispositiu sinó que van a buscar les xarxes d'economia social i solidària que ja hi ha a cada territori per tal de que el gestioni. Llavors, això som les cooperatives del Tercer Sector i, inicialment també del món local, que generem unes aliances per gestionar un nou dispositiu que es crea. I això ara està en transformació, una transformació que en diríem un nou dispositiu, que ha d'acabar sent un servei públic, que és un pas qualitatiu importantíssim per als ateneus, però estem en aquest transició.

E: I aquí al territori quins serveis ofereix?

TR: En principi oferim, tots els ateneus que n'hi ha 14 a tot Catalunya hauríem d'oferir els mateixos, perquè és la Generalitat qui et determina el pla de treball que has de fer. Almenys, el nucli dur del pla de treball que has de fer, llavors, bàsicament tenim els serveis de donar a conèixer el cooperativisme i l'economia solidària en general, que es visualitzi que la gent conegui. El suport a la creació i consolidació de cooperatives i això bàsicament formació i processos d'acompanyament al projecte. Seguiment a projectes, acompanyament i formació de la gent que està amb els projectes. Servei de transformació, és a dir, ja sigui o bé una associació o bé una S.L. o bé uns autònoms que col·laboren transformar-ho en cooperativa. I després servei dirigit més en l'àmbit de l'educació. Per tant, introduir escoles instituts, cicles formatius, això l'ampliació del cooperativisme a l'hora de pensar com es fa una empresa el tema de sensibilització i sensibilització en l'àmbit escolar. I la part també de suport als gestors, els

tècnics municipals, que no coneixen gaire bé la fórmula, d'aquesta part de dir aquells que estan en serveis d'ocupació que coneguin la fórmula perquè la puguin prescriure que no sigui una rara avis que corre el perill.

E: Si, que iniciatives tan interessants com aquestes, de vegades no pugui tindre èxit pel poc coneixement que en té la ciutadania en general i els mateixos tècnics que l'haurien, també, de fomentar. El finançament, entenc, llavors, que és tot de la Generalitat.

TR: És de la Generalitat, es finança amb diner públic de la Generalitat que permet això, alliberar persones de les cooperatives que han decidit gestionar aquest nou servei, i destinar recursos per fer promocions, campanyes, tallers, tot el pla de treball que ens marquem. Per ara és finançament, cent per cent, de la Generalitat.

E: En tema d'indicadors, de cooperatives sorgides i activitats que es fan dins de l'economia social i solidària, com et deia abans, el teu company em va passar la diagnosi feta fins novembre 2018. Aquí només estan incloses no serien més activitats econòmiques amb una forma jurídica de la cooperativa. Al respecte d'això volia dir, clar que és molt difícil de medi, lo que està fora d'aquesta fórmula jurídica cooperativa és, que també es podria considerar activitat de l'economia social i solidària.

TR: És difícil perquè, per exemple, si és una fundació per ser considerada economia social i solidària, una fundació ha de fer algú més que ser fundació. Llavors que se'ns escapa. El cooperativisme sí que és molt clar, que és una fórmula que és, clarament, d'economia social i solidària, ja que té uns criteris que complir, també legalment i llavors és molt més clar de medi i, a més a més, tens un registre de cooperatives que et permet saber com està anant tot. I després és més difícil en el cas de l'associacionisme, de les fundacions, del tercer sector; per exemple, les empreses d'inserció sí que són economia social i també les comptabilitzem, però a nivell d'indicadors costa. És a dir, els indicadors quantitatius de quantes cooperatives s'estan creant, quantes iniciatives d'economia social i solidària s'estan creant en un territori com el Camp de Tarragona que venia de molt poca cosa costa arrencar. Tot i això, aquest 2019 s'està notant molt la feina feta fins ara.

E: I dins aquesta diagnosi, particularment, tu com a tècnic que treballes a l'Ateneu, quines serien les conclusions principals de la diagnosi, tot i que ja més dit que es parteix de molt a baix, però com està la situació? Va avançant, està estancada? Què es necessitaria el territori per donar un impuls fort a aquest tipus d'economia?

TR: Així, a grans trets de la diagnosi, que estem ajudant a impulsar projectes molt petits, la mida dels projectes són molt petits, per tant, són gairebé majoria projectes d'autoocupació. Díficilment s'arriba a projectes que ocupin un número important de gent o que estigui transformant activitat econòmica que ja existia i que es transformi en activitat econòmica, pròpiament de l'economia solidària. Això no està passant encara, i llavors és tot projectes petits, de petita dimensió, i centrat en els serveis o el sector primari. En l'àmbit de la indústria està costant molt molt, tenim serveis comerç i sector primari: la cultura, productors, botiga, restauració, cures a la gent gran, però la indústria desert encara.

E: És per què fa falta major sensibilització o més ben dit falta que la població, en general, conegui aquest tipus d'economia i que estigui sensibilitzada i tingui clar què és i què aporta.

TR: Si, venim de molts anys en què el discurs econòmic des del moment de la crisi, de l'esclat de la crisi, que deia de la crisi has de sortir tu sol autoocupante. Bàsicament, el discurs de l'emprenedoria, que portem deu anys amb una maxacada molt dura, de l'emprenedoria: tu sol t'autoocupes que tindràs una gran idea i a lluitar. Clar tu sol no pots fer tu sol fer economia social i solidària perquè sempre són projectes col·lectius de base col·lectiva. Per tant, vèncer això encara està costant. La gent que va als serveis d'emprenedoria dels Ajuntaments i Consells Comarcals i tot, normalment, la immensa majoria són persones soles. Per tant, aquí està costant. L'altra, en el sector de la indústria, que és un sector que ens agradaria arribar. Com que requereix d'inversió i inversió important, a la indústria acostuma a haver-hi una persona capitalista, que és qui impulsa el projecte i posa molta pasta. Llavors, aquest esquema no és la manera de funcionar d'una cooperativa.

E: Òbviament d'aquesta fórmula que comentaves és més fàcil que, si no li va bé, pugui deslocalitzar, anar-se a un altre lloc perquè busca el benefici immediat.

TR: Si, deslocalitzar, acomiadar a la meitat de la plantilla quan baixa la producció, cosa que no li passa o que és molt més difícil que passi en una cooperativa, ja està pensada per a que això no passi perquè està més arrelada al territori i perquè els mateixos socis treballadors l'últim que faran és perdre el lloc de treball, eliminar llocs de treball, abans faran mil altres mesures.

E: Entenent això, va molt lligat a la darrera part de l'entrevista, al desenvolupament local, diguéssim, més d'aprofitar allò endogen, allò que teníem al territori i treballar-lo des de les persones, des dels mateixos mitjans que tenim i no esperar, això parlava amb la coordinadora del Tarragona Impulsa de que no cal esperar, entre cometés, un pla Marshall, és a dir, que vingui l'IKEA, que vingui no se qui per crear ocupació, quan dius que responen als seus interessos. La gent d'aquí respon als interessos, també, propis però veient la forma col·lectiva.

TR: Va per aquí, és a dir, hem de ser capaços de plantejar una economia que surti de les mateixes persones per resoldre les necessitats, tant a les persones, com del seu territori. I això aquí al Camp de Tarragona, tenim exemples molt evidents del sector de la indústria que necessita, per una part, no dependre de les grans transnacionals instal·lades en els polígons del Camp de Tarragona, que puguin ser, hi ha molta indústria auxiliar de les grans transnacionals, aquesta indústria auxiliar ha de començar a ser el màxim d'autònoma econòmicament respecte a aquest, de vegades client únic que té, que a la que marxa ja està, s'ha acabat, hi ha un munt de gent que se'n va al carrer. Hi ha una transformació important en el camp de la indústria. A nivell més rural, tot el que vingui de nou a nivell d'agricultura, producció i elaboració i ramaderia, segurament, s'haurà de fer en termes d'economia social i solidària, perquè la tendència que hem portat fins ara, que és d'industrialitzar l'agricultura i el sector primari, també, ens porta a un nivell de dependència dels mercats transnacionals, i d'expulsar l'ocupació. En l'agroindústria es fa amb molt poca ocupació, molt poca ocupació, cosa que comporta el despoblament rural. Tot el que està sorgint, per sort sí que és un sector que nosaltres acompanyem molts casos, tot el que està sortint de l'agricultura, es mou en el camp de l'agricultura ecològica i això, aquí sí que hi ha molt de terreny per córrer. De com repensar l'àmbit rural, l'àmbit turístic també. Llavors, és això necessitats que hem de resoldre amb els serveis a les persones. És on estan sortint més iniciatives perquè intentar resoldre necessitats que ara ja són evidents. Un servei d'atenció a domicili que fa el Consell Comarcal quan ja l'ha guanyat una gran proveïdora de serveis, multiserveis, diga-li Eulen diga-li Clece o el que sigui, a la que porten un temps ja se n'adonen de lo malament que funciona, de lo precaritzada que està la població que hi treballa, del servei de baixa qualitat.

E: Rebaixant costos, mirant fins l'últim cèntim.

TR: Si, doncs aquí hi ha un gran camp per córrer i és d'on estan sortint moltes iniciatives, també, perquè l'administració pública està començant a canviar la sensibilitat sobre com contractar serveis que van dirigits a les persones.

E: Ara que parles de l'administració pública, treballem aquí només amb l'Ajuntament de Reus o també del Baix Camp?

TR: Nosaltres establim convenis de col·laboració amb la administració local. Ja que són més oberts o que volen tenir vincles més estrets amb CoopCamp, amb l'Ateneu i n'hi ha que no tant que són més que ja em vindreu a buscar quan em necessiteu. Llavors, a l'Ajuntament de Reus, sobretot, a través de Mas Carandell, però també REDESSA, tant el sector d'ocupació com el sector d'empreses hem tingut molt bona acollida, molt bon acompanyament, moltes facilitats. Els circuits de derivació de casos des dels seus serveis d'emprenedoria funciona molt bé i estem molt contents de la ciutat de Reus. Llavors també hi ha l'Ajuntament de Cambrils amb qui estem treballant, aquí a nivell de Baix Camp serien els dos municipis amb qui treballem serien Reus i Cambrils però, també, amb el Consell Comarcal també, és del Consell Comarcal del Baix Camp, també és una administració local que no és que fem moltes coses, però sempre ens té en compte, sempre ve a les convocatòries que fem i que també és d'agrair el paper del Consell Comarcal.

E: Respecte a l'Ajuntament de Reus les polítiques actives d'ocupació, és a dir, orientació laboral, temes d'inserció, promoció de l'ocupació pública, formacions i emprenedoria, òbviament, creus que estan vinculades, mínimament, a l'economia social i solidària?

TR: Encara no.

E: O tenen algun programa pilot en aquesta línia?

TR: Encara no. Portem uns dos anys parlant amb molt bona voluntat però la realitat és que s'ha materialitzat en poca cosa pràctica, és a dir, a nosaltres Mas Carandell que és qui porta les PAO aquí a Reus, ens deriva molts casos, hi ha molt bon rotllo, ens cedeix espais, ve a totes les convocatòries.

E: Fa sensibilització o també us ho trasllada a vosaltres?

TR: Ens ho trasllada una miqueta però ara falta el pas de deixeu-nos formar als vostres formadors dels certificats de professionalitat. Deixeu-nos formar als vostres formadors per a que en el seu mòdul d'empresa o d'ocupació siguin capaços de traslladar aquest contingut als seus alumnes i que no haguem de venir nosaltres a fer la formació i marxar. Falta el pas aquest, en les seves polítiques d'ocupació als barris que ens permetin anar-hi portar iniciatives que es donen, sobretot, a l'àrea metropolitana d'economia comunitària, d'articulació de barris que funciona. Tot està anant molt bé però necessitem que els seus serveis s'impregnin de l'economia solidària.

E: Promocionen alguna iniciativa ells en aquest aspecte per si sols?

TR: No, no per si sols no, ens promocionen tot el que fem nosaltres i molt. Però per si sols no, per exemple, Reus lidera una xarxa de polítiques d'ocupació del Camp de Tarragona i ens deixen ser-hi, hem fet jornades conjuntes, però encara no han fet cap línia pròpia. És el pas que encara no han fet.

E: I a vosaltres us convidem, per exemple, si estan debatent sobre quins programes, quines convocatòries, sinó convocar-vos us demanen consell, un programa de joves, treball als barris, etc.?

TR: No encara, molaria però no. És a dir, ens conviden a taules més estratègiques però no a les que aterressin a la realitat i diuen va aquest any per quines línies apostem.

E: Entenc que, llavors, no hi ha un pla estratègic com a l'Ajuntament de Barcelona de foment de l'economia social i solidària, encara no, entenc, no?

TR: No, malgrat que Reus s'adherís en el seu moment al programa que es deia municipis cooperatius, està adherit, formalment, però tampoc ha fet grans coses.

E: I està adherit a la xarxa de municipis per l'economia social i solidària?

TR: No.

E: Val. L'altre dia parlant amb la coordinadora d'empresa de Tarragona Impulsa em va dir que ja havien fet els passos oportuns i a més, encara no surt, però que Tarragona s'adheria, el Pedro em va dir que no estaven, però l'entrevista va ser abans, que finalment sembla que s'adhereixen. No sé si això servirà per arrastrar a Reus?

TR: Reus segur que s'acabarà adherint, perquè sempre ha tingut una sensibilitat però no ho ha agafat mai com a prioritat, la veritat és aquesta, però ens ho ha posat molt fàcil, cap problema a CoopCamp però encara no ha assumit línies pròpies des de l'Ajuntament.

E: Creus que per això podria faltar una mica de voluntat política? Ja no parlo tant d'aspectes tècnics, sinó des de la direcció, del govern municipal vull dir, parlàvem abans de l'entrevista de qui és qui lidera l'Ajuntament de Barcelona, qui és qui lidera l'Ajuntament de Tarragona o qui ho fa a l'Ajuntament de Reus. Creus què falta creure en aquest tipus d'economia?

TR: Sí, políticament sigui per desconeixement o per la tendència ideològica, encara no veus ajuntaments del Camp de Tarragona que l'adoptin com una política pública com ho entendrem. No es veu en cap ajuntament significatiu. Afortunadament en petits municipis pot ser algo més, però en els ajuntaments ja més grans, encara ningú ha assumit això com a política pública. Hi ha els ateneus que poden facilitar, més o menys, però no ho han interioritzat com algo que també poden impulsar des del propi Ajuntament. I això és així perquè políticament, segurament, són partits o coalicions que no han fet aquest pas encara. No ho han vist necessari i, segurament, no se'ls ha pressionat prou, ho no tenen prou coneixement.

E: Hi ha algun grup polític a l'Ajuntament de Reus que ha presentat una moció d'adhesió a aquesta xarxa de municipis per l'economia social i solidària, per exemple, el Pedro em va traslladar que els havien demanat assessorament des de l'Ajuntament, bé des d'un dels grups municipals, la CUP de Tarragona i ningú i ningú més ni tan sols Esquerra, quan això se suposa que els Ateneus pengen del Departament de Treball que lidera Esquerra i que quan va ser aprovada. No se si això és així a Reus.

TR: Jo diria que aquí a Reus una moció d'entrar a la xarxa de municipis de l'economia social i solidària, diria que no. Em sona més que s'han presentat mocions per introduir clàusules socials en la contractació pública o, això, d'impuls de l'economia solidària però d'aquestes més genèriques, però no et sabria dir qui va donar suport, però sí que hi han hagut mocions d'aquest tipus, per exemple, a Cambrils que l'Assemblea va pressionar o en algun moment del ple va intervenir per demanar una participació més activa de l'Ajuntament amb l'Ateneu Cooperatiu. Llavors, normalment són candidatures de l'esquerra transformadora, sigui la CUP o en l'àmbit

dels Comuns, són els que apreten en aquest sentit o que ho tenen més clar ja d'entrada. Esquerra està fent el seu procés, valg ui la redundància, Esquerra està fent el seu procés, de dalt cap a baix, és a dir, des d'una direcció general que ho té molt clar per arribar a tots els grups municipals d'Esquerra, és un procés curiós, des d'una direcció general que rara avís en una direcció d'esquerra que planteja un ideari de transformació social i econòmica cap a les seves bases. Les seves bases, els seus partits locals i, el PSC, entenc que també està en aquesta onada de val, què és això de l'economia social i solidària que se'n comença a parlar tant. I a referència, hi ha municipis governats pels socialistes que estan començant a ser referents i això també ajuda, per exemple, si Santa Coloma de Gramenet, que hi ha un govern socialista des de fa molt temps, que està sent un dels que impulsa polítiques pròpies d'economia social i solidària, pot fer que Tarragona s'ho mira amb més bons ulls.

E: I ja per últim, què n'espereu de la Fira d'Economia Social i Solidària del Camp de Tarragona que serà el mes que ve?

TR: Que es consolidi i acabi sent un espai de referència. Està en fase inicial, d'entrada ja t'agradaria que en dos anys hi hagués fet una explosió. però això no acostuma a passar mai enlloc.

E: Entenc que és la continuació de la Festa del Comerç que organitzava Setem.

TR: És una aliança, és dir, Setem organitzava la Festa del Comerç Just i l'any passat es va decidir fer la festa i la fira juntes, és a dir, fer la festa del comerç just i la Fira de l'Economia Social i Solidària juntes per aprofitar sinergies i generar aquesta aliança.

E: L'any passat es va fer a Tarragona també?

TR: A Tarragona les dos primeres edicions. Per ara es queda a Tarragona, el lloc està molt bé i és interessant també perquè, segurament, fa falta generar aquest espai a Tarragona. Confiem molt que acabi sent així una Fira de referència i que sigui un espai de trobada cada vegada més consolidat, que sigui un lloc data en el calendari que la gent de l'Economia Solidària la tingui molt present.

E: I qui pot participar, tenir un stand?

TR: Tothom, tothom que sigui evident que forma part de l'economia social i solidària. Ara mateix no se'ls criteris exactes d'admissió, però si tu ets una cooperativa, una Fundació, si estàs al Pam a Pam, si has fet el balanç social, si ets de la XES, si ets del sector de l'economia solidària, etc.

E: Perfecte, ja estariem, moltes gràcies.

Entrevista nº4 a la Directora del Mas Carandell de Reus

17/05/2019

Entrevistador (E): Per començar em podries explicar a que es dedica el Mas Carandell?

Mas Carandell (MC): Mas Carandell són dues entitats, aquí té portat una mica de documentació, són dues entitats, per una banda, l'Institut Municipal de Formació i Empresa Mas Carandell que és l'organisme autònom de l'Ajuntament que es dedica a les polítiques actives d'ocupació, orientació, formació i intermediació laboral i desenvolupament local i lo que no fa Mas Carandell és tota la part d'emprenedoria, que això ho fa REDESSA que ho tenim separat. Som organisme autònom i tenim les competències de l'Ajuntament delegades però funcionen com una administració pública i, després, tenim la Fundació Mas Carandell. L'institut es crea l'any 98 que ara estem celebrant els 30 anys, 88 perdó, i la Fundació es crea l'any 2000 i comença a funcionar el 2003 per poder donar resposta a les empreses de fora del terme municipal de Reus, perquè com a organisme autònom no podríem sortir de la ciutat. En canvi la fundació ens permet treballar amb empreses del territori i, quan dic territori dic territori, treballem amb gent de les empreses del Baix Camp, el Tarragonès del Baix Penedès, com que les Terres de l'Ebre. Perquè una mica la voluntat de treballar en xarxa amb el territori sempre l'han tingut amb el territori i fora.

E: No coneixia que amb la Fundació es fes específicament això.

MC: Bàsicament és l'instrument legal que ens permet treballar fora, clar si ens ve una empresa de la Selva del Camp o de Riudoms que estan a tres quilòmetres de Reus, com a Institut no podríem atendre i d'aquesta manera si. Nosaltres el que fem és, i ara que està tan de moda de moda perquè, finalment, sembla que es desplega la Llei de Formació Professional aprovada el 2015, nosaltres vam començar l'any 88, bàsicament, treballant amb aquest tema de la formació al llarg de la vida, com la formació que garanteix la igualtat d'oportunitats i el desenvolupament sostenible, tant de les persones com de les empreses, com del territori. Nosaltres fem orientació al llarg de la vida, orientació acadèmica i professional i, llavors, aquí tenim diferents programes, ho fem individual, en grup, en programes finançats del SOC, per dones, per a homes, per a aturats de llarga durada, als barris i etc. També fem moltes xerrades als centres d'ensenyament, abans en fèiem més, i molt a explicar també els recursos educatius que hi ha, després fem formació per a l'ocupació. Fem Certificats de Professionalitat, fem especialitats formatives, tenim programes de formació i inserció inicial, és també és un programa que tenim des de l'any 95 amb un conveni amb la Generalitat. Després tenim cases d'oficis, tenim diferents modalitats també de formació per a l'ocupació. I també fem molta formació a mida per a empreses què és la part que fem més des de la part de la Fundació, diríem que la part de Fundació s'ha especialitzat més en els serveis a les empreses. En fem molta formació a mida per a empreses i després tenim una oferta oberta i que seria la perfecció. Nosaltres diem de perfeccionament, que és la que és pròpia nostra de pagament. Llavors cada vegada més el que fan les empreses és matricular treballadors seus i bonificar-ho, perquè llavors també tenim molta part de formació subvencionada, perquè les persones que no poden no ho hagin de pagar, i aquesta formació subvencionada que són certificats, permet que la gent pugui acreditar competències. També és un centre formador de competències professionals.

E: En totes aquestes activitats i accions que feu entenc que estan sota el paraigua d'algun tipus de pla de desenvolupament local que s'hagi aprovat el consistori, no?

MC: Nosaltres al tenir entitat jurídica pròpia tenim el nostre propi Pla Estratègic diguéssim i treballem amb això una mica amb les línies estratègiques de l'Ajuntament. També tenim, fem orientació, fem formació tant per a les persones, per a les persones, per a les persones treballadores en situació d'atur, en actiu, amb molta formació en mida per a les empreses perquè també dinamitzen que les empreses formin als seus treballadors i després fem la part d'intermediació laboral. Nosaltres som agència de col·locació, gestionem el portal d'ocupació de l'Ajuntament de relació amb l'ocupació. Que es va posar en funcionament ara fa dos anys, al mateix portal tu entres a ocupacio.reus.cat i tens les ofertes de feina de l'oferta pública de l'Ajuntament i organismes autònoms, tens les ofertes de feina de les empreses del grup Ajuntament, l'Ajuntament de Reus té moltes empreses: Aigües de Reus, Hospital, Sagessa, serveis municipals, etcètera. Doncs, allí també hi ha les ofertes i després hi ha el nostra portal que és on són les ofertes que posen del Mas Carandell. Allí ho tens tot, també hi ha les estadístiques d'ocupació i les dades de les llicències d'activitats són a aquella mateixa pàgina. Ho veus tot com si diguéssim. I després a part d'això tenim el que nosaltres en diem desenvolupament local. No s'hauria de dir així, però diem així, que allí seria una mica tot això altre però o bé, amb la variable territori, com a territori cap a dins i cap a fora, tenim programes de treball als barris, doncs tenim dos barris a Reus, que un seria el barri del Carme que és un barri que està al centre de la ciutat. Si coneixes una mica Reus seria al tomb de Ravals a la dreta, està al centre però és un barri que no està dins el circuit comercial. És un barri que va sorgir de la primera revolució industrial a la ciutat que hi havia les primeres fàbriques d'aiguarent i telers i ara s'ha quedat un barri que té molt de potencial, però hi ha molta població envellida, població immigrant com a tota la ciutat com si diguéssim però, sobretot, molta població envellida; llavors allí tenim dispositius d'inserció tenim plans d'experienciació i de dinamitzadors comercials i dinamització del barri del Carme. I després allí també tenim una Casa d'Oficis. Una Casa d'Oficis d'audiovisuals i videojocs que oferim entre els dos barris. Perquè clar vam pensar no tenim infraestructures i van pensar el tema de l'audiovisual i videojocs són, ofereixen feina i desenvolupament de qualitat, no necessites infraestructura i lligat al centre de la ciutat i ens funcionava molt bé.

E: I l'altre que és Sant Josep Obrer?

MC: No, l'altre és Sol i Vista Immaculada. Són dos barris diferents, però que quan es va demanar el Pla de Barris a l'any 2009 el que es volia diríem que són els barris que quan entres a Reus per la carter de Falset i per la carretera de Riudoms són un a cada lloc i estem al mig entre els dos barris, que estan separats, hi hauria el que és el parc de la Festa, que és una zona verda bastant gran amb masos i indústries de fa 60 o 70 anys. I lo que es volia era fer tota una zona per allí. Clar la situació econòmica ho ha parat. Allí encara hi tenim activitat i, llavors, com que jo havia de ser, hi ha un polígon bastant gran, que és el més gran de Reus, però després també hi ha moltes zona verda allà havia de ser una zona de desenvolupament d'activitats esportives i naturals, llavors allí nosaltres tenim uns horts urbans. I, llavors allí tenim horts urbans en plans d'experienciació. Amb aquestes persones que contractem amb plans d'experienciació lo que fan és treballar els horts aquells, que tenim una parcel·la perquè ells aprenguin, i també donen suport als veïns que tenen parcel·les allí i, també, anem a les escoles, als horts de les escoles que ens ho demanen de els de tota la zona nord a ajudar una mica, a fer algun taller per la canalla i tal, nosaltres sempre fem agricultura ecològica. L'any passat l que vam fer aprofitant la Setmana Bio que muntava la Generalitat i que van fer és convidar les escoles que vinguessin al nostre hort. Va ser una iniciativa que ha tingut molt d'èxit perquè clar ells al sortir del seu hort de l'escola va vindre el nostre, que és més gran, van aprendre altres tècniques i els docents ho van valorar molt bé i, també, va servir, va ser una manera de donar a

conèixer el barri, perquè a Reus els barris així com a Tarragona estan separats, a Reus estan integrats però al barri Sol i Vista, per exemple, és un barri que està una mica a les afores. Llavors la gent no ho coneix, doncs va ser una manera també de crear una xarxa i estendre les diferents iniciatives.

MC: Això seria Treball als barris i, llavors, en desenvolupament local també tenim dos AODL, un fa un pla de proximitat que seria la relació estructurada que tenim nosaltres, amb totes les empreses i entitats de la ciutat i de fora, els clients i els que no són clients, amb les empreses que treballen. Un altre AODL que està fent temes de millora d'ocupabilitat per detectar les necessitats d'ocupació per als col·lectius més difícils, clar perquè cada vegada el mercat de treball està canviant més. Cada vegada hi ha més persones excloses, i persones que si no es fan mesures diferents i innovadores es queden les excloses i, llavors, és una mica la idea aquesta. I, després, teníem un altre AODL, el que passa és que va plegar l'any passat i no vam trobar una persona substituïda, i que portava el tema de concertació local, que està treballant amb altres entitats per treballar la concertació local amb altres entitats, per exemple amb Tarragona Impulsa, Valls Genera, etc. amb vistes a treballar el tema de les estratègies territorials del SOC de cara a la Llei d'Ocupació de Catalunya i, després, en tot això també tenim un cicle de jornades i seminaris que fem durant tot l'any de diferents temàtiques, per exemple, enguany hem aprofitat els 30 anys nostres per convidar el Paco Ramos de Barcelona Activa que vingués explicar, a presentar el llibre que van fer ells sobre el futur dels treballs. En l'acte institucional dels 30 anys va vindre una persona del País Basc explica'ns temes de l'organització de les institucions, fem un cicle d'idees per a visites amb la UOC i amb REDESSA, la setmana que ve fem un seminari. Llavors també tenim diferents programes en xarxa, per exemple, estem treballant en un Singulars, de Garantia Juvenil, de dinamització del sector ecològic i comercialització de tot el sector ecològic, ho fem conjuntament amb l'Hospitalet amb el Consell Comarcal del Baix Camp i amb l'Ajuntament de Cambrils i, liderem nosaltres i és una mica a nivell de comarca. És el tercer projecte que fem en col·laboració amb altres entitats de la comarca i, després, també acollim la seu o sigui som el punt de CoopCamp del Baix Camp.

E: Ara que parles de CoopCamp, hi ha algun tipus de pla estratègic per fomentar l'economia social i solidària al municipi o bé, com deies, al territori del Baix Camp actualment?

MC: Nosaltres estem a CoopCamp perquè fa tres anys, crec, que jo quan vaig entrar a direcció de Mas Carandell, l'any 2013, va ser quan vaig presentar-me a la plaça i vaig presentar el projecte de direcció i, dins d'aquest projecte de direcció, hi havia també una de les línies que hi havia en el pla de direcció era treballar temes d'economia social, però també la capacitat no et dona i tal i, tampoc, som experts en això. El handicap que té Reus és que, així com Tarragona o com la majoria d'ajuntaments la part d'emprenedoria i de polítiques d'ocupació nosaltres ho tenim separat, estem en dos edificis, en tres regidories diferents, tot i que tècnicament hi ha anem treballat, però clar que estiguem separats.

E: És el que has dit abans que és REDESSA.

MC: Si, la part d'emprenedoria és REDESSA quan la resta de la gent ho tenen tot junt, llavors aquesta part falta. Llavors, fa tres anys, crec que va ser a nosaltres ens va arribar la informació, bé jo vaig anar a una xerrada dels serveis territorials de Treball aquí a Tarragona que venia a explicar el projecte de la Generalitat de desenvolupar la xarxa dels Ateneus Cooperatius al territori. Hem va semblar un projecte molt interessant, i llavors vam pensar en recuperar aquella línia estratègica que teníem aparcada, però clar, nosaltres no sabíem res del tema de cooperatives i tal, i ens va arribar que gent de Valls i del Priorat i de la Conca de Barberà estaven muntant aquest Ateneu Cooperatiu i vam decidir afegir-nos i, llavors, som el punt Baix

Camp. Llavors, el que fem nosaltres és difondre lo que l'ESS a través de CoopCamp, participem en taules de l'Administració pública, a la taula d'ensenyament i no sé a quina altra taula estem i el que fem és facilitar la feina que està fent CoopCamp al territori.

E: Hi han activitats pròpies com a tal, com a Mas Carandell, per exemple, de sensibilització en aquest tipus d'economia que no estiguin lligades a CoopCamp?

MC: No, ho fem tot a través d'ells però, per exemple, ara que han fet la Fira de formació professional, que l'hem fet juntament amb Tarragona, Valls i tal, el que vam dir és com que aquest any ens tocava més el pes de a Reus a Mas Carandell, vam dir que en el cicle de xerrades expliquem amb unes taules expliquem en una de les taules, que va sortir en una de les conferències de la Fira, Una cosa que va sortir de la taula de docents de CoopCamp que és com que els docents de Formació Professional dels cicles formatius tinguin eines per fomentar la creació de cooperatives als cicles formatius. Perquè, sinó, amb els cicles formatius, sobretot, en l'àmbit d'administració es treballa molt tot el tema de creació d'empreses, però no de creació de cooperatives, llavors nosaltres el que van fer a la Fira de Formació d'FP, com que hi haurà molts docents, vam portar l'experiència de gent de l'Institut Jaume Huguet de Valls, a algú de CoopCamp i ho moderada algú de Valls, doncs, per dinamitzar això.

MC: Ara el que farem és, ja que també la gent de casa nostra s'ha format en els tallers de CoopCamp, i participem en les taules, llavors seria una mica això el que estem fent. Bàsicament, perquè tampoc tenim capacitat i, llavors, també REDESSA, o sigui, la relació amb CoopCamp la tenim Mas Carandell, però, com que també amb REDESSA tenim, som del mateix ajuntament com si diguéssim, moltes accions que fa CoopCamp les fa REDESSA també, com fa el Tarragona Impulsa.

E: Té més sentit fer ho per fomentar l'emprenedoria i, en aquest cas, emprenedoria social que estem parlant, té que haver-hi aquesta relació entre les tres entitats, bàsicament, per CoopCamp, REDESSA i vosaltres, no?

MC: Si, però seria impulsat per nosaltres ja que REDESSA no té tampoc dins el seu pla estratègic això.

E: I quina és la col·laboració amb CoopCamp, per exemple, feu reunions periòdiques per temes d'estratègies de desenvolupament, d'estratègies per fomentar la sensibilització?

MC: Si, mirem una mica quins projectes en comú podem treure i podem tirar endavant, per exemple, ara estem també amb el Consell Comarcal del Baix Camp, que d'un projecte d'un AODL per impulsar el banc de terres al Baix Camp i, llavors, aquesta persona en lloc de només impulsar el banc de terres el que ha fet és crear com uns espais de participació, ja des de fa més d'un any, i allí ens hi hem trobat moltíssima gent, també a nosaltres perquè ens interessa aquest tema, també hi ha gent de CoopCamp i, llavors, a partir d'aquí han sortit varis projectes, per exemple, de fomentar tot el tema del sector ecològic a través, també, de les cooperatives; serien projectes que van sortint a mida que vas treballant en aquests espais. Després, per exemple, en el Priorat que també vaig estar la setmana passada al simposi que van fer al Priorat, vull dir que intentes una mica trobar coses, el que passa, clar, és que com a línia estratègica potser, llavors, no ho tenim. Clar, el què fem nosaltres és totes les persones que tenim al Mas Carandell, tenim la informació de CoopCamp, cada dimarts i al Gerard i assessoren allí, i a REDESSA els hi passa igual, si alguna persona que té interès en muntar-se una cooperativa se li explica, també, sabem que els dimarts, tenen al tècnic.

E: Val, se'ls deriva a ells directament. Coneixeu s'està impulsant, ara, des de fa molt poc, ha sorgit la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària? Es va fer fa poc, també, aquí a Tarragona una reunió. I bé, per ara hi ha encara molts pocs ajuntaments adherits, trenta nou si no m'equivoco. I bé ara fa res, crec que ja s'ha afegit també a l'Ajuntament de Tarragona, no sé si això com a Ajuntament de Reus ho teniu present, que en penseu fer o si la decisió ve de més amunt.

MC: Això ve de més amunt i li estàs preguntant a algú que és una persona tècnica, que depèn de quin Ajuntament surti a Reus el mes que ve, com si diguéssim, doncs això és una cosa que se li plantejarà.

E: Creus que aquest tipus d'economia, per dir-lo d'alguna manera ja que la definició varia molt segons amb qui parles i no està clar, encara que està bé perquè és un concepte o un tipus d'economia transformadora i que està en ebullició, actualment, i que es parla també d'economia transformadora i l'economia feminista on s'encabeix dins de tot això no; però llavors, sembla ser, que depèn molt de la voluntat política de l'Ajuntament en qüestió o del regidor o de la direcció política, com ho veus?

MC: Jo crec que l'economia social i cooperativa, jo penso que, a nivell tècnic dona molts més resultats en termes de generació d'ocupació de qualitat i lligat al territori, és molt més sostenible econòmicament i socialment perquè estem molt més lligada al territori, vull dir no és com una economia, però llavors té un punt aquí d'economia transformadora i, llavors, penso que té un punt de conflicte, de contraposició al sistema, a l'economia capitalista i, llavors, depèn molt de la voluntat política que hi hagi i del tarannà polític que tingui l'equip de govern. Per exemple, l'Ajuntament de Manlleu està treballant molt perquè és un dels seus eixos estratègics l'economia social del municipi, ells treballen també en xarxa amb la gent del país basc o com a Sabadell també està treballant això perquè ho veu, però a l'Ajuntament de Reus no s'ha fet.

E: Com a exemple més paradigmàtic a Catalunya és l'Ajuntament de Barcelona, no? Com fa una aposta per ideologia política.

MC: Llavors a Reus en aquest procés no estem.

E: Igualment, si més no, ho deies tu, ho introduïes el tema de desenvolupament local, com aquest tipus d'economia, en part, perdurà molt més o resisteix molt millor les crisis i és més difícil que es deslocalitza. És com a Tarragona esperant que vinguis l'IKEA, esperar un pla Marshall, en petit, que vingui i després supeditat a una gran corporació o una gran empresa, quan tu el que tens dinamitzar el centre, el petit comerç, si més no, és a dir, aquest tipus d'economia recupera com era una mica el teixit productiu del propi territori i crec que això falta fer aquesta reflexió.

MC: Jo penso que en temes de desenvolupament local, que de fet el desenvolupament local és una cosa que no està a l'agenda de cap Ajuntament, ni de cap administració, aquest és un altre tema. Quan es parla de desenvolupament se'n parla de desenvolupament territorial de plans parcials i de desenvolupament local en el sentit de Desenvolupament Local, integral, sostenible i intel·ligent. Del que és realment no en parla ningú. És una cosa que la tinc molt clara, que se el que vol dir, però clar, la meua parcel·la d'actuació és limitada, llavors, jo hi tinc molt clar que si, sobretot, en temes d'ocupació, si pensem que la feina és una mica realment el que dona estabilitat a les persones. Clar, no és només el comerç, si l'economia es genera des del territori vol dir que quan bufa una mica el vent i quan, per exemple ve una empresa de fora, com deies tu, ve perquè les condicions són favorables i hi guanyen diners, i quan les condicions no siguin favorables tornarà a marxar. Llavors aquí si no ho treballes bé la gent no pot viure.

E: I no podem continuar en la pugna històrica que hi ha aquí entre si rep Tarragona o si rep Reus la inversió de no se quina empresa.

MC: No té cap sentit, hauríem d'anar tots junts per trobar inversió econòmica conjuntes, de fet s'estan fent algunes coses. Jo se que Reus i Tarragona van junts als fòrums d'inversió a Madrid per vendre el territori, que has de vendre aquest territori. I això, també ho crec molt, som una àrea metropolitana que és el Camp de Tarragona. I això vull dir, ni Reus, Tarragona, ni Valls, ni dir res, som una àrea metropolitana.

E: Jo crec que tindria un potencial enorme de ser la segona àrea metropolitana de Catalunya.

MC: En temes de població ho som, en temes de oportunitats econòmiques no ho som perquè som la zona de Catalunya que té més atur i que té les condicions laborals més precàries.

E: I les pitjors infraestructures...

MC: Les millors infraestructures. No hi ha ningú a Catalunya que tingui les nostres autovies, les nostres autopistes, un tren o un aeroport. Tu vas a Girona i això no ho tenen. A Lleida menys. Ja tenim aquí un munt d'infraestructures, no està res ben connectat i no hi ha una visió de territori, és clar, com que no hi ha visió de territori així ens va.

E: Per tractar el tema es va fer fa poc una reunió de treball, que es va anomenar Cessetània, entre ells està l'Ajuntament de Reus, no?

MC: Si, això va ser llançat des dels serveis de desenvolupament local de Reus, Tarragona, Valls, la Conca i IDETSA que és de l'Hospitalet de l'Infant. L'Hospitalet, Pratdip i Tivissa. L'Hospitalet és gran, però els altres dos són micropobles. Però els tres pobles s'han ajuntat en un projecte desenvolupament que es diu la MiDit. Les terres, Mancomunitat, perquè aquí els passa és una zona, la part d'aquella part de la Ribera d'Ebre i el Baix Camp tenen dues nuclears, una central de cicle combinat, és un territori que té un potencial natural increïble, però que aquella gent saben que el dia que marxi la nuclear, que ara ja té data de caducitat, allí o sigui ara hi ha diners, però que marxi la nuclear s'hi quedaran sense res, al contrari amb una herència molt dolenta; llavors, el que estan fent és treballar per desenvolupar el territori i en altres coses que no tinguin a veure amb la nuclear, estan potenciant el turisme sostenible, el turisme de qualitat, el turisme d'interior, els productes de la terra i estan treballant d'aquesta manera. La Conca de Barberà és un altre un altre territori, la Conca de Barberà és molt petit. Com que tota la comarca són vint mil persones, la població activa són 7.000 persones. Es coneixen tots i, llavors, allí l'Agència de Desenvolupament és Conca Activa que depèn del Consell Comarcal que fa la gestió de tots els pobles i, llavors, ells treballen moltes de les potencialitats, sí que tenen dos o tres empreses grans, però també estan potenciant molt tot el tema del vi, per exemple, la cooperativa de Nulles que és de les més potents que hi ha, ADERNATS, més potents en el sentit de vendre territori també. Després estem fent, estan desenvolupant viviers però viviers especialitzats, viviers de cava, viviers de vi, ara estan treballant en un viver de cervesa artesana. Tenen una cuina, Conca Activa, també com aquesta de Tarragona Impulsa i, llavors, el que fem a la cuina és fer formació per a l'ocupació, llogar-la per a que les empreses del territori que es dediquen a produir i comercialitzar productes d'aquí, vull dir que està tot una mica lligat. El que venen és el territori, el que els passa és que són molt petits. Llavors, les àrees de desenvolupament local tant de Conca Activa com de l'Hospitalet són molt potents. Serien una mica com Barcelona Activa, però salvant les distàncies, salvant la mida. I llavors, Mas Carandell Tarragona Impulsa i Valls, els cinc perquè ens trobem molt amb altres, i vam dir hi ha territoris on tothom s'està organitzant, tothom està treballant en xarxa i, aquí, no estem fent res, llavors, vam muntar aquella jornada de fa dos anys o tres a Alcover perquè és al mig just al

Camp de Tarragona i van dir fent firmar aquesta declaració que és com una invitació a tothom, a dir senyors i senyores, agents del territori, comencem a treballar tots en xarxa aquest territori, comencem a treballar per potenciar les bones pràctiques que quan hi haurà un territori, no comencem tot per zero. I l'any passat ho van fer a la Selva, vam refermar la declaració de Cessetània i s'hi va afegir més gent. I, de moment, hem fet, per exemple, la Fira de Formació Professional, camins de FP, seria un projecte de la Cessetània. Hi ha alguna cosa que sé que a Tarragona i Valls dant junts, i vam mantenim aquesta relació avançar.

E: Quant al territori abasta tot el Camp de Tarragona?

MC: Si, tot el Camp de Tarragona. En principi, clar, també és molt, per aquí costa molt explicar qui és el territori, però jo penso que és que està clar qui és el Camp de Tarragona, està clar, la gent del Penedès estan treballant ells per un altre banda, i Terres de l'Ebre no té res a veure, però aquí passa que la Diputació de Tarragona està treballant tot això del tema de la regió del coneixement i ho està treballant a nivell provincial. I és clar jo penso que és un error.

E: Podria ser una disfunció?

MC: Si, les Terres de l'Ebre té un altre, una altra identitat, un altre naturalesa, vull dir molt bon rotllo i amb la gent del Montsià Actiu que els estimo molt i també tenen molt perquè treballen molt bé. Però la seva realitat és una altra que no la tenim nosaltres, igual que la Conca hi ha a la Conca hi ha un 6 per cent d'atur estructural i a Reus estem a 12% i a Tarragona més o menys també, o a Valls que els falta gent. Bé doncs això és un tema que s'ha de treballar.

E: És molt interessant i han de l'Ajuntament de Reus com el de Tarragona com a capitals, de la importància que tenen, d'intentar estirar també aquests ajuntaments cap a un desenvolupament local sostenible i el màxim vinculat a aquest tipus d'altra economia.

MC: Però, per exemple, jo penso una cosa que l'Ajuntament de Tarragona i el de Reus són els més grans i és veritat que hi han de ser perquè la nostra força és important, però no ho hem de pensar que som els que en saben més en contra. Llavors jo penso que lo de la Cessetània està molt bé perquè els cinc som iguals. La Conca i IDETSA treballen molt bé, ells desenvolupen l'economia social i tenen estratègia de municipi, estratègia de territori ben treballat. Nosaltres som els grans i hem de ser, i Valls també. Però clar, Tarragona desconec, però Reus no té una estratègia de dir vaig cap aquí. Llavors, nosaltres, des de Mas Carandell, també van començar l'any passat i a nivell intern vam fer una cosa que li diem espais d'acció col·lectiva, que el que vam fer va ser crear quatre taules, quatre sessions de treball i vam convidar entre 20 i 30 actors de cada, o sigui vam fer una taula del comerç, restauració, esports i més a més, que era una mica les activitats econòmiques que dóna identitat a la ciutat que vas pel carrer i les veus. Un altre era d'infraestructures, indústria pesant, la indústria del metall. Un altre que era indústries culturals i creatives, que nosaltres hi creiem molt i veiem que la cultura i tota la indústria de l'oci i, no estic parlant de Port Aventura, sinó tota la indústria cultural es ven com a cultura i no se li dóna sentit a la seva capacitat com a desenvolupament econòmic i, l'altra part, que era una mica salut, economia i agricultura. Vam fer com a quatre grans blocs per a que amb aquestes quatre grans entitats en hi càpigues tota l'activitat. Doncs vam convidar diferents actors, des de unes xiques que tenen les botigues de Reus que es diu comerç solidari que s'han ajuntat, està el senyor Queralt, està a la Maite de la Fira, restauradors, gent de les activitats esportives va vindre un munt de gent i als sindicats i a les Cambres de Comerç els hi vam convidar. Llavors, vam fer una mica de dues o tres hores dinàmiques de recollir una mica el que deien en el seu sector, potencialitats o sigui, com una mena de DAFO, però molt o molt com a pluja d'idees només, no gaire treballat i, sobretot, també lligat als temes d'ocupació i formació que és el que ens

interessa a nosaltres. Bé, llavors, van fer les quatre taules, van ser molt diferents perquè, per exemple, aquesta primera està molt bé, van sortir moltes coses perquè hi havia molt molta gent i moltes ganes de parlar i molt diversa. La segona, les infraestructures, de l'economia van vindre molts senyors que estan acostumats a parlar molt, perquè són representants de la Cambra de Comerç, de la CEPTA i tot això, vull dir clar, són gent que com que estan en empreses potents són els que estan amb les entitats representatives i, llavors, el discurs va ser un altre però, també, va estar molt bé perquè, per exemple, una cosa que va sortir que jo explico moltes vegades, és que algú un senyor va dir si és que té sentit que hi hagi tres cambres, quatre diuen quatre be la de Tortosa la deixo estar, però no té sentit que hi hagi tres cambres de comerç a aquest territori: Reus, Tarragona i Valls, té sentit això? El president de la Cambra de Barcelona se'n va a Madrid i representa un munt d'empreses i un munt de territori, aquí no representen ningú va dir. Un altra va dir si tenen sentit les Cambres. Però clar, vull dir això és una cosa molt important del territori, tens tres cambres de comerç que haurien d'anar a una les tres i tampoc hi van. Parlava de les infraestructures, i és veritat que en tenim moltes però no estan ben lligades, aquí si no tens un cotxe particular no et pots moure, estan totes desconnectades i això no facilita, al contrari perquè després de la part d'Agricultura cada vegada s'estan fent infraestructures que el que fan és trinxar el territori i això és el que fa és limitar molt la producció agrària, perquè hi ha un altre tema que aquí no es parla d'aquestes taules el que hi havia de tot el tema TIC i robotització, gènere i sostenibilitat són termes de canvi climàtic i té com a transversals a tot arreu. El tema del canvi climàtic és un altre, per exemple, en la gent no hi pensa amb això i és que ho tenim aquí mateix. És una bomba i no estem fent res, això s'ha de tenir en compte perquè si no fas que la gent produeixi el menjar cada vegada més a prop i de manera sostenible d'aquí a cinc anys no menjarem, i si no fas una gestió correcta de l'aigua.

E: És clar, aquest tema ecològic és un dels pilars d'aquesta economia social i solidària, la sensibilització i actuar, sinó el planeta i nosaltres no tenim futur. A part, com ho fem des de cada localitat, de cada municipi i a part d'això no per un tema que és més saludable per a les persones.

MC: És més saludable, més barat perquè no cal que facis servir pesticides, cuides més el territori i després el sol, els recursos perquè, clar si tu comences a tirar pesticides i insecticides i aquell terra l'estas erosionant, cada vegada necessites més, el pagès es gasta més diners en tot això, que després no li resulta, i aquell terra s'està empobrint.

E: I no necessita tants intermediaris, aquestes grans empreses que al final, fan dumping en els preus.

MC: Clar, en matèria d'economia social és que només s'extreu el que necessitis i, llavors, el consum pel consum no té sentit i, llavors, això xoca totalment, clar, amb el capitalisme salvatge que estem ara, i això ja és un tema, també, molt ideològic.

E: Però entenc que ara l'economia social i solidària, des d'on es pot fomentar, és com una escletxa, podem arribar fins aquí, però vas intentant sensibilitzar o creant consciències per, mínimament, a través de desenvolupament local o això que els poders públics els pugui interessar, veiem on s'arriba o no. Amb això, l'Ajuntament de Reus i, concretament, vosaltres treballeu, d'alguna manera, projectes sota el paraigua de la banca ètica o, per exemple, pel finançament d'algun programa?

MC: Això no, se que Reus és un municipi cooperatiu, es va fer fa uns tres anys però que a la pràctica no s'ha fet res.

E: Però quan dius que és un municipi cooperatiu a que et refereixes?

MC: Doncs, que es va declarar com a municipi cooperatiu perquè es va treballar d'alguna manera, perquè hi havia un projecte amb algú de la Generalitat fa tres o quatre anys, des de REDESSA ho van fer, el que passa que no han anat més enllà. Tot això de la banca ètica i tal no es fa. I llavors hi ha una altra cosa que també lliguen molt amb això que dèiem, si no hi ha una voluntat o d'ideologia política, el lideratge a qui governa l'Ajuntament perquè impulsi això, tu com a tècnic pots dir escolta és que les dades l'economia social mira quins llocs de treball crea, són llocs de treball estables i les condicions són correctes. Això és una cosa que tècnicament et dona eines per dir ho que aposto per aquí.

E: Perquè són dades objectives.

MC: Fins i tot, també hi ha l'altre, per exemple, ara amb la nova Llei de Contractes del Sector Públic que va entrar en vigor el 9 de març de l'any passat o enguany. El que és important perquè la llei preveu clàusules socials a les empreses. Llavors, s'està fent molta formació perquè ningú ho sabem encara implementar les clàusules. Però aquí estem fent molta formació, CoopCamp també n'està fent molta formació, per exemple, nosaltres estem treballant a CoopCamp i a l'Ajuntament de Reus per veure que és el que s'ha fet formació per això, nosaltres l'ajuntament que és molt gran i tenim molts departaments que tothom compra; doncs ens van posar a fer una formació també que van venir algunes persones del País Basc que ens van explicar coses concretes com per promoure aquests tipus de línies.

E: L'Ajuntament de Reus va participar l'any passat a la Selva del Camp a unes jornades que va organitzar CoopCamp que portaven bones pràctiques d'altres territoris i, també, es va fer bastant d'èmfasi en aquesta normativa nova, que hi havia aquest tipus de contractació amb clàusules socials.

MC: Però al tanto amb les clàusules socials perquè, si fins ara les clàusules socials a vegades és només mira jo li diu que la Fundació Onada i això no és així, perquè hi ha entitats del tercer sector, entitats socials que no funcionen en economia cooperativa, que funcionen en enfocaments capitalistes per entendre'ns, per dir ho d'alguna manera, llavors, clar les clàusules socials vol dir que tu s'asseguri, que ara això ja està més treballat, que tu t'asseguris que l'empresa, l'entitat o la cooperativa que agafa aquell contracte pagarà als seus treballadors unes condicions correctes, que té un contingut ètic, vull dir que tot això t'has d'assegurar perquè, si no, fins ara era mira jo li dono la Fundació Adecco i ja esta.

E: Òbviament dins l'economia social, tot aquest tipus de fundacions i economia social és un nom que s'ha donat a l'economia del tercer sector i no entendríem no entraria, gaire veu, o molt justet dins del que s'entén per economia solidària o economia cooperativa. Però és diferent i inclús poden tindre, tot i que siguem suposadament sense el lucre i com s'organitza piramidalment, no hi ha una cooperació o un treball o entre socis, no és el mateix.

MC: I, al tanto, amb el tema del lucre perquè qualsevol empresa o entitat ha de tindre lucre, tu no pots treballar de gratis, perquè hi ha d'haver uns beneficis. Tu no pots treballar gratis és clar, aquí el tema de que com que és del Tercer Sector, com és social fem caritat, no, les persones treballen s'han de guanyar la vida i a partir d'aquí treballem junts, i per molt que sigui és igual, una persona que fa una feina s'ha de guanyar la vida i l'entitat que ho porta ha de tindre un petit marge per poder gestionar allò per reinvertir; i això ha de ser transparent, perquè si això no es guanya bé la vida estàs fomentant després males pràctiques en altres coses, per tant, amb això s'ha d'anar molt al tanto perquè si no a vegades amb aquestes coses del Tercer Sector que, a vegades, es barreja en segons quines coses amb la caritat doncs cal anar al tanto que aquestes

coses. S'ha de fomentar que tothom tingui uns ingressos correctes i que tothom es guanyi bé la vida i que en una feina es pagui el que val. Llavors això és important.

E: Els Centres Especials de Treball estan de manifestació també a Barcelona perquè tenen els dies comptats si no canvien una mica la situació.

MC: Sí, a l'últim consell de ministres del desembre es va apujar el salari mínim interprofessional 900 euros, que està molt bé, però clar els centres especials de treball han d'apujar els sous i el finançament que tenen està topat.

MC: Continuant amb el que t'explicava dels espais d'acció col·lectiva. Al final, va ser un document que van presentar totes les empreses que havien participat i tots els agents van presentar l'alcalde, també, i el cap de Desenvolupament Local del Servei d'Ocupació de Catalunya, també va vindrà una mica també per donar-li, o sigui que vingués a explicar-ho l'alcalde així com per donar-li validesa. I ara el que volem fer nosaltres a nivell intern és, perquè hem tingut un moment, perquè anem molt liats de feina, com totes aquestes coses s'allarguen. Volem ara continuar aquest procés durant un any, perquè havíem treballat si, i d'aquí treure un pla estratègic que sigui el nostre pla estratègic d'ocupació, formació i desenvolupament local. El potenciem des del Mas Carandell però, llavors, també hi col·labora REDESSA i l'Agència de Promoció de Ciutat que és qui porta Comerç i Turisme.

E: I aquí teniu pensat que col·labori també, que aporti el que pugui aportar, per exemple, CoopCamp?

MC: No, a CoopCamp els vam convidar també, però no, és una mica, des de l'Ajuntament de Reus hem de fer aquest pla estratègic on volem que hi participin tots els actors, sectors econòmics i, llavors, d'allí hauríem de sortir amb un document amb línies d'acció identificat i valorat que digui Reus sap, aposta, per la indústria agroalimentària, per l'aeroport, a indústria del comerç, pel turisme d'aquesta manera, perquè si no ara anem una mica donant pals de cec i no pot ser i, llavors, necessitem aquesta formació, etc.

E: Sorpren una mica que Reus no tingui encara aquest Pla estratègic.

MC: Sobta si, però el que passa és que volem que hi hagi integrat el tema d'ocupació i de formació, que sigui transversal, perquè si no la gent parla de desenvolupament local i l'ocupació no està mai al centre, no se'n parla d'ocupació. És clar, nosaltres estem parlant d'ocupació de qualitat, lo que diu l'OIT dels treball decent, que hi hagi unes condicions salarials mínimes i tot i això.

E: El desenvolupament local va totalment lligat a l'ocupació digna.

MC: Clar, si això ho fem d'una manera participada i que hi tingui èxit, perquè clar a nosaltres no ens costaria res tancar-nos dos setmanes i fer aquest pla, però preferim treballar-ho entre tothom, que tothom s'hi senti bé, perquè si ho fem entre tots després el tirarem endavant.

E: I, per el que m'has dit REDESSA s'ocuparia de tot el tema d'ajuts econòmics per a emprenedoria, etc.

MC: Nosaltres estem fent això i REDESSA participa com un actor més en aquest pla estratègic, perquè després clar això nosaltres ho han de validar dins de l'Ajuntament i si estem totes les àrees de promoció econòmica millor.

E: Quant a indicadors d'activitats, recursos, etc. ho recollis, no? M'ho podries passar?

MC: Si, clar, ho recollim i tenim un sistema de qualitat ISO.

E: Val, doncs ja estaríem, moltes gràcies.